МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра господарського права і процесу

О.О. Квасніцька

Процедури банкрутства та арбітражне управління

Методичні вказівки
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
усіх форм навчання
в галузі знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право»

2021

УДК 346.6:347.736:341.637(073)
К323

Рекомендовані до друку
рішенням навчально-методичної ради університету
(протокол № 2 від 25 жовтня 2019 року).

Авторка:
Квасніцька Ольга Олексіївна – к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського права і процесу НУ «ОЮА»;

Рецензенти:
доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова **Степанова Тетяна Валеріївна;**

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кібербезпеки Національного університету «Одеська юридична академія» **Василенко Микола Дмитрович.**

Квасніцька О.О.
К323 Процедури банкрутства та арбітражне управління : методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти усіх форм навчання в галузі знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право» / О.О. Квасніцька. [Електронне видання]. Одеса: НУ «ОЮА», 2021. 152 с.

Методичні вказівки підготовлено з урахуванням положень чинного законодавства України, судової практики та міжнародного регулювання в обсязі, необхідному для повного й глибокого самостійного оволодіння студентами навальної дисципліни «Процедури банкрутства та арбітражне управління».

Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра права в Національному університеті «Одеська юридична академія» галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право»

© О.О. Квасніцька

Загальні положення

Навчальна дисципліна "Процедури банкрутства та арбітражне управління" викладається в рамках господарсько-правової спеціалізації для студентів денної та заочної форми навчання за освітньо кваліфікаційним рівнем «магістр», розроблена на основі Кодексу України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р., підписаного 19 квітня 2019 року та відповідно до Прикінцевих положень введеного в дію 21 жовтня 2019 р., а також відповідно до іноземного законодавства про неспроможність (банкрутство), міжнародно-правових угод та документів міжнародних організацій про врегулювання проблем транскордонної неспроможності.

З прийняттям нового Кодексу України з процедур банкрутства інститут набув окремих новел та положень, які пов'язані з підставами відкриття провадження у справі про банкрутство, вводяться нові правила початку процедури банкрутства юридичних осіб та субсидіарна відповідальність керівника боржника у разі несвоєчасно повідомлення про неплатоспроможність підприємства. Зникає питання безспірності вимог, необхідності перебування у виконавчому провадженні, юридичні особи повинні більш уважно ставитися до своїх боргових зобов'язань і розуміти, що договори необхідно виконувати. Новим етапом розвитку законодавства про банкрутство став інститут банкрутства фізичних осіб – захист для боржника, який існує в усіх цивілізованих країнах світу (США, Канаді, Великобританії, Німеччині, Франції, Японії, Польщі і ін.) та судових процедур, які.

За своєю суттю банкрутство як господарсько-правова категорія є невід'ємною частиною ринкової економіки, природним процесом конкурентної боротьби, у ході якої слабкі підприємства вибувають з цього процесу, а натомість держава отримує економічно міцних, конкурентноздатних суб'єктів господарювання.

Законодавство про банкрутство (неспроможності) в країнах з ринковою економікою необхідне для розвитку економіки, заснованої на конкуренції і безперервних структурних змінах. Воно сприяє вихованню дисципліни і дотриманню правил ділового обороту в області фінансового управління, а також призначено для сприяння реструктуризації неефективних підприємств або їх цивілізованому виводу з ринку. Таким чином, воно є важливою складовою законодавчої бази ринкової економіки, і забезпечує гарантії як

місцевим, так і іноземним інвесторам, що зрештою сприяє економічному розвитку країни.

Курс базується на вже одержаних знаннях з теорії держави та права, господарського права та процесу, економіки, кримінального та адміністративного права і направлений перш за все на поглиблене вивчення методологічного інструментарію пізнання сутності права банкрутств, правовідносин неспроможності, судових процедур як юридичних, так і фізичних осіб, інституту арбітражних керуючих, особливості розгляду господарськими судами справ про банкрутство окремих категорій суб'єктів господарювання та професійного застосування законодавства про банкрутство.

Мета викладання навчальної дисципліни "Процедури банкрутства та арбітражне управління" полягає у формуванні сучасної концепції права неспроможності (банкрутства) та системи наукових поглядів про інститути банкрутства, основні процедури неспроможності, судові провадження справ про банкрутство, аспекти державної політики у сфері неспроможності, правовий статус осіб, що беруть участь в справах про банкрутство, особливості процедур банкрутства окремих суб'єктів підприємницької діяльності, транскордонне банкрутство і напрацюванні практичних умінь і навичок у застосуванні законодавства про неспроможність. Метою цього курсу також є надати студентам системні знання, вміння і практичні навички, які пов'язані з підготовкою і веденням судового процесу у справах про банкрутство, а також розв'язання проблем заборгованості у позасудових процедурах.

Навчальна програма курсу включає вісім тем, що відображають основні теоретичні та практичні аспекти права банкрутства, судових процедур у справах банкрутства, правового положення учасників справ про банкрутство, особливостей судового розгляду справ про банкрутство, транскордонного банкрутства та інше. Кінцевим видом контролю при вивченні курсу є екзамен.

При вивченні навчальної дисципліни студентам рекомендується насамперед використовувати навчальні посібники Полякова Б.М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підручник для студентів вищ. навч. (Закл. – К. : Ін Юре, 2011. - 560 с.), Бутирської І.А. Правовий статус учасників справи про банкрутство : монографія. (Технодрук, 2017. – 184 с.), Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика (Одеса Фенікс, 2018. – 308 с., Жукова С.В. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства (Киев-Алерта, 2019. – 216 с.), Пригузи П. Д. Умисне банкрутство: теорія і практика субсидіарної відповідальності (видавництво ТОВ "Борисфен-про", 2020. - 180 с.), Жукова С.В.

Ліквідаційна процедура банкрутства юридичних осіб відповідно до кодексу України з процедур банкрутства (2021 р. - 292 с.), Бірюкова О.М. Кодекс України з процедур банкрутства. Відновлення платоспроможності фізичної особи. Книга четверта: коментар міжнародного експерта (2021 р. - 84 с.).

Поряд з цим, студентам необхідно використовувати Правові висновки Верховного суду, Дайджест судової практики Верховного Суду, Огляд правових позицій Верховного суду щодо застосування положень Кодексу з процедур банкрутства.

В процесі вивчення дисципліни студенти повинні опанувати:

- знаннями: нормативно-правових актів і судової практики їх застосування в справах про неспроможність (банкрутстві), з урахуванням комплексного застосування попередніх знань і отриманої інформації; доктрини конкурсного права в Україні; судовими процедурами з урахуванням матеріальних та процесуальних норм щодо провадження у справах про банкрутство; правового становища учасників в справі про банкрутство; світовим досвідом правового регулювання неплатоспроможності (банкрутства); транскордонного банкрутства.

- уміннями: використовувати дані науки про неспроможність (банкрутство) при вирішенні професійних завдань; орієнтуватися в системі національного законодавства про банкрутство, як України, так і іноземних держав;

- навичками: збору, обробки, систематизації, зберігання і використання інформації у сфері банкрутства (неспроможності) і застосування її на практиці;

- усвідомлення необхідності спеціалізованого вивчення питання процедур банкрутства та арбітражного управління для вироблення практичних навичок із провадження процедур банкрутства з метою використання у практичній діяльності..

Основними формами вивчення курсу є лекції й семінарські заняття, на засадах орієнтованості спеціальної підготовки на опановування уміннями й навичками у сфері судових процедур банкрутства шляхом поєднання теоретичних та практичних завдань, а також самостійної роботи.

Навчальна лекція – це логічно структурований, науково-обґрунтований і систематизований виклад теоретичного матеріалу, метою якого є формування у студентів нових або поглиблення спеціальних знань з певної тематики.

Практичне заняття – це вид аудиторного заняття, на якому викладач організовує виконання студентами індивідуальних занять з метою формування у студентів умінь та навичок, необхідних для

подальшого використання в практичній діяльності при застосуванні судових процедур банкрутства.

Самостійна робота студентів проводитися відповідно до запланованих тем і годин, відведених на самопідготовку, і передбачає роботу з нормативно-правовими актами, судовою практикою та рекомендованою літературою.

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання	Курс	Лекційні заняття	Практичні заняття	Всього	Самостійні роботи	Кількість кредитів ECTS	Екзамен	Залік
Очна								
ЦГЮ	5	16	20	36	54	3/90	+	
Заочна								
ЦЗДН (ЦГЮ)	5	14	2	16	74	3/90	+	

-

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Найменування теми
1	Методологічний підхід правової оцінки неспроможності (банкрутства)
2	Загальна характеристика суб'єктів процедур банкрутства
3	Судові процедури банкрутства щодо боржника - юридичної особи
4	Поняття санації, види та заходи судової процедури
5	Правове регулювання продажу майна в межах справи про банкрутство
6	Особливості банкрутства окремих категорій боржників
7	Судові процедури банкрутства щодо боржника - фізичної особи
8	Правове регулювання транскордонного банкрутства

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

ЛЕКЦІЯ 1

Тема: Методологічний підхід правової оцінки неспроможності (банкрутства)

Мета вивчення

Вивчення правовідносин права банкрутства (неспроможності) у зазначеній темі є безперечно необхідним та актуальними, що дозволить вивести на новий якісний рівень галузеву належність права банкрутства (неспроможності) та місце його в системі права, визначитися з колом та структурою суспільних відносин, що регулюються право банкрутства, їх специфікою, принципами, функціями.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. аргументувати пропозиції щодо розв'язання дискусійних питань щодо його спеціалізації, а саме самостійних його чинників (предмету, методу, принципів, джерел);
2. визначати та аналізувати новітні тенденції розвитку правової науки та практики у сфері банкрутства (неспроможності), ;
3. порівнювати сучасні тенденції розвитку законодавства про банкрутство (неспроможності) та формувати пропозиції щодо врахування міжнародного досвіду та гармонізації законодавства України та законодавства ЄС.

Література:

нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
5. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (в редакції від 21.10.2019 р.) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text

6. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 13-14, № 15-16, № 17. - Ст. 112.

7. Кримінальний кодекс України: Закон України від

8. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 30. – Ст. 542.

9. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text

10. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 (в редакції від 26.07.2022) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text

11. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оцінювальну діяльність в Україні Закон України від 12.07.2001 //https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text

12. Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії: Закон України від 03.11.2016. //https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1730-19#Text

13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text

14. Про затвердження Порядку функціонування автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність: Наказ Міністерства юстиції України від 18.02.2020 № 594/5 // Офіційний вісник України — 2020 р., № 17, С. 257.

15. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємств та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 (в редакції від 26.10.2010) https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text

16. Про затвердження Порядку проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства: Наказ Міністерства юстиції України від 10.09.2020 № 3105/5 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0872-20#Text

Спеціальна література:

17. Судова практика у справах про банкрутство вебінар (суддя С. Жуков) //https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Jukov_prezent.pdf

18. Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства: судова практика та напрямки розвитку https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Prezentatsia_Zhukov.pdf

19. Крикун В. Б. "Інститут банкрутства в системі державного регулювання ринкової економіки"дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / Крикун Віктор Борисович ; Національна академія держ. управління при Президентові України. - К., 2007. - 247 арк. - арк. 221-244

20. Поляков Б.М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підручник для студентів вищ. навч.закл. / Б.М. Поляков . - К.: Ін. Юре, 2011. - 560 с.

21. Джунь В.В. Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні. Монографія. Юридична практика, 2006. - 383 с.

22. Джунь В.В. Теоретико-прикладні проблеми реформування законодавства України про банкрутство. Дис... д-ра наук: 12.00.04 - 2009.

23. Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика. Одеса Фенікс, 2018. – 308 с.

24. Чубар Т.М. Правове регулювання заліку взаємних однорідних вимог у відносинах неспроможності (банкрутства) , Київ, 2018.

25. Поляков Р. Проблеми застосування господарсько-процесуальних норм 3 процедурі банкрутства (неспроможності). Право України. 2020. №7. С. 147-158.

26. Радзвилюк В. Концептуальні зміни цільової спрямованості нового законодавства про банкрутство. Право України. 2019. - № 8. - С. 107-119

27. Чубар Т. М. Правове регулювання заліку взаємних однорідних вимог у відносинах неспроможності (банкрутства): автореф. дис. … канд. юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2018. 20 с.

28. Пригуза П. Д. Проблеми теорії і практики конкурсного права в Україні неспроможність та банкрутство. Харків юридичний, 2009. – 528 с.

29. Пригуза П. Д. Умисне банкрутство: теорія і практика субсидіарної відповідальності. Науково-практичний посібник/ За загальною редакцією к.ю.н., судді Господарського суду Херсонської області П.Д. Пригузи; м. Херсон, 2020, 180 с.

30. Жуков С.В. Ліквідаційна процедура банкрутства юридичних осіб відповідно до кодексу України з процедур банкрутства: наук.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2021. 292 с.

31. Бірюков О.М. Кодекс України з процедур банкрутства. Відновлення платоспроможності фізичної особи. Книга четверта: коментар міжнародного експерта. Київ : Алерта, 2021. 84 с

32. Б. Поляков, В. Радзвилюк Доктрина конкурсного процесу. Право України.- № 4 - 2021. - С.13-22

33. Богатир В. К. Ліквідаційна процедура – заключна процедура у справах про банкрутство : монографія / В. К. Богатир ; за ред. докт. юрид. наук., професора Б.В. Деревянка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 210 с.

34. Огляд практики застосування Верховним Судом норм про субсидіарну відповідальність у справах про банкрутство (актуальна судова практика) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogljad_KGS_02_07_2020.pdf

35. Правові позиції Верховного суду: дискреція судів нижчих інстанцій //ttps://ukrainepravo.com/scientific-thought/pravova-pozytsiya/pravovi-pozytsiyi-verkhovnogo-sudu-dyskretsiya-sudiv-nyzhchykh-instantsiy

План

1.1. Місце права банкрутства (неспроможності) в системі національного права.

1.1.1. Наукові підходи оцінки проблем неспроможності. Правова еволюція поглядів на поняття банкрутство і неспроможність. Зовнішні й сутнісні ознаки неспроможності. Співвідношення понять неспроможності й банкрутства.

1.2. Правова природа відносин неспроможності та принципи. Суміжні та тісно пов'язані з неспроможністю (банкрутством) відносини

1.3. Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства у праві України

1.4. Грошові зобов'язання. Вимоги кредиторів, види та підстави їх виникнення.

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 1 :

https://docs.google.com/presentation/d/17vGyASb7W2nJID21T7Uwxe2Frd523BbJkKsh7j5TmEk/edit?usp=sharing

Основний зміст

Питання 1.1. Місце права банкрутства (неспроможності) в системі національного права.

1.1.1. Наукові підходи оцінки проблем неспроможності. Правова еволюція поглядів на поняття банкрутство і неспроможність. Зовнішні і сутнісні ознаки неспроможності. Співвідношення понять неспроможності й банкрутства.

Законодавство про банкрутство – важливий елемент категорії господарського механізму, який являє собою систему основних форм, методів і важелів використання економічних законів. За своєю структурою сучасний господарський механізм – це сполучення державного регулювання економіки та ринкового механізму саморегуляції. Державне регулювання економіки є свідомим регулюванням макроекономічних процесів з одного центру, а приписи права – одна з основних форм такого регулювання. З цього випливає, що законодавство про банкрутство, яке є невід'ємною частиною господарського законодавства, становить необхідний компонент державного регулювання економіки й відповідно господарського механізму. Таким чином, законодавство про банкрутство створює стимули для ефективного господарювання шляхом загрози втрати наявних активів і об'єктивно виконує функцію очищення підприємницького середовища.

Світовою практикою і зокрема досвідом України, доведено економічну неефективність про-дебіторських моделей законодавства про банкрутство, в яких передбачається високий рівень таких обмежень і заборон, і підтверджено економічну раціональність про-кредиторських моделей. Тому напрямом реформування чинного законодавства України про банкрутство обрана про-кредиторська модель з різним співвідношення врахованих інтересів неплатоспроможного боржника і його кредиторів – від помірно до максимально вираженого.

Право банкрутства (неспроможності) має складну різногалузеву структуру. За змістовим наповненням норми про банкрутство поділяються на матеріальні та процесуальні, між тим це поділ умовний, адже враховуючи предмет регулювання стає зрозумілим, що вони мають цілісність, взаємообумовлюють та доповнюють один одного. За своєю структурою право банкрутств поєднує різні за галузевою належністю нормативні компоненти, які за правовими ознаками становлять окрему підгалузь у системі господарського права та окрему підгалузь у системі господарського процесуального права. До характерних ознак права банкрутств (неспроможності) варто віднести комплексну публічно-приватну природу, сутність якої полягає у синергії приватноправового регулювання з методом координації (залучення інвесторів у процедурах санації тощо) та

засади публічно-правового регулювання з методом субординації (примусова реалізація майна у процедурі ліквідації, мораторій на задоволення вимог кредиторів у процедурі розпорядження майном тощо).

За критеріями предмета і методу правового регулювання компонент матеріальних норм права банкрутств належить до галузі господарського права, а за своєю внутрішньою організацією поділяється на цілу низку правових інститутів, що дає підстави визначити його як підгалузь господарського права. Право банкрутства має свій предмет, метод, функції, тип правового регулювання, правовий режим, принципи, понятійно-категоріальний апарат і ключову термінологію.

Вживання термінів «неспроможність» та «банкрутство» в сучасних умовах можуть позначати досить різні поняття і категорії у національних правових системах.

В Україні законодавець оперує термінами:

неплатоспроможність - неспроможність боржника виконати після настання встановленого строку грошові зобов'язання перед кредиторами не інакше, як через застосування процедур, передбачених цим Кодексом;

банкрутство - визнана господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації й погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури або процедури погашення боргів боржника; (ст. 1 КУзПБ)

Між тим, не варто ототожнювати категорію "неплатоспроможність" з "банкрутством", та через ознаки на сьогодні головними ознаками неплатоспроможності є: фактичний стан боржника; наявність невиконаного в строк зобов'язання; характер зобов'язань; відсутність коштів для їх виконання; реабілітаційні процедури; адміністративна відповідальність і солідарна відповідальність перед вимогами кредиторів. Для фізичних осіб перелік ознак неплатоспроможності доповнюється базовим розміром грошових вимог. Неплатоспроможність в літературі поділяється на абсолютну та відносну, а абсолютна поділяється на зворотну (відновлювальну) та незворотну (невідновлювальну).

Перевірка ознак неплатоспроможності боржника проводиться господарським судом на підставі аналізу дійсного фінансово-господарського стану боржника, який подається розпорядником майна боржника. Поряд з цим важливим питанням для процедури банкрутства є встановлення обставин, що могли б свідчити про існування спору про право. Відсутність спору про право в розрізі

процедури банкрутства полягає у відсутності неоднозначності у частині розв'язання питань щодо сторін зобов'язання, суті (предмету) зобов'язання, підстави його виникнення, суми та структури заборгованості, а також строку виконання зобов'язання тощо. Методом встановлення таких фактів є дослідження господарським судом відзиву боржника, заслуховування пояснень його представника або дослідження Єдиного державного реєстру судових рішень на предмет наявності на розгляді іншого суду позову боржника до ініціюючого кредитора з вищезазначених питань. Отже, обов'язок додатково самостійно перевіряти існування спору між сторонами покладається на господарський суд.

Банкрутство є наслідком неплатоспроможності та характеризується наступними ознаками: пасивів більше ніж активів (критерій неоплатності ч.4 ст.205 ГК України; стійка неплатоспроможність — неефективність реабілітаційних процедур: юридичний факти - встановлюється господарським судом.

Види банкрутства: 1. реальне банкрутство — повна неспроможність підприємства відновити в наступному періоді свою фінансову стабільність і платоспроможність в силу реальних втрат капіталу; 2. технічне банкрутство — банкрутство, що викликане суттєвим простроченням дебіторської заборгованості та перевищенням цієї заборгованості над кредиторською, а сума активів істотно перевищує фінансові зобов'язання; 3. навмисне банкрутство — навмисне створення або збільшення керівником або власником підприємства його неплатоспроможності, завдання економічного збитку в особистих інтересах або інтересах інших осіб, заздалегідь некомпетентне фінансове керівництво; 4. фіктивне банкрутство — заздалегідь неправдиве об'явлення підприємством про свою неплатоспроможність з метою введення в оману кредиторів для отримання від них відстрочки виконання своїх зобов'язань або знижки на суми кредиторської заборгованості.

Питання 1.2. Правова природа відносин неспроможності та принципи. Суміжні та тісно пов’язані з неспроможністю (банкрутством) відносини

Предметом права банкрутства (неспроможності) є групи суспільних відносин: майнових, організаційних, процесуальних та процедурних відносин. Серед ознак предмета права банкрутства (неспроможності) виокремлюють: Спільні цілі; Принципи та функції; Відносини Тяжіють до одного визначеного об'єкта; Особливі прийоми впливу на відносини; Специфічний суб'єктний склад/зміна правосуб'єктності боржника;Єдині завдання. Через ознаки розкривається поняття предмета права банкрутства (неспроможності)

- суспільні відносини, що складаються між боржником та його кредиторами, між боржником на учасниками провадження у справі про банкрутство, а також господарським судом у зв'язку та внаслідок неплатоспроможності боржника і з приводу розмірного задоволення вимог кредиторів у порядку черговості коштом майна боржника шляхом врегулювання боргів боржника, або відновлення його платоспроможності, або його ліквідацію.

До відносин, що входять до предмета права банкрутства (неспроможності) належать майнові, які виникають між боржником та його кредиторами у зв'язку неможливістю виконати майнові зобов'язання, строк яких настав; це відносини, що виникають з приводу встановлення, врегулювання та погашення боргів (їх частин) у порядку визначеному КУзПБ коштом майна боржника. Особливість таких майнових відносин є те, що вони виникають у межах судових процедур й пов'язані з встановленням і видозміненням прав та обов'язків боржника, кредиторів, інших суб'єктів. Саме специфічність підстав виникнення, реалізації та припинення майнових відносин у праві банкрутства відрізняє їх з поміж майнових відносин у цивільному, господарському, земельному та інших галузях права.

Організаційні відносини виникають з приводу затвердженого плану санацій у досудовій санації або судовій процедурі, з приводу окремих повноважень Міністерства юстиції України з приводу інформаційної системи «Банкрутство та неплатоспроможність», повноваження щодо контролю та підвищення кваліфікації арбітражних керуючих тощо.

Майново-організаційні відносини виникають у судових процедурах (розпорядження майном, санація, ліквідація) залежать від них та змінюються відповідно до етапності провадження справ про банкрутство. Поряд з цим, вони можуть бути поділені на групи в залежності від суб'єкта, який виступає у якості кредитора: відносини, які мають характер зобов'язальних відносин, та виникають внаслідок заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян; пов'язані з невиконанням боржником зобов'язань щодо виплати заборгованості із заробітної плати працівникам боржника.

Процедурні відносини охоплюються порядком формування представницьких органів кредиторів, порядком проведення засідань зборів кредиторів, комітету кредиторів, порядком затвердження плану санації як у досудовій санації, так і санації, як судовій процедурі, порядком пред'явлення та задоволення вимог кредиторів і т.д..

Процесуальні відносини виникають між господарським судом, сторонами та іншими учасниками провадження у справі про банкрутство на всіх етапах провадження (починаючи від прийняття заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство до

закриття провадження у справі про банкрутство) на всіх стадіях господарського процесу.

До предмета регулювання права банкрутства (неспроможності) варто віднести відносини, які виходять за межі однієї державної юрисдикції - транснаціональне банкрутство (велика частина країн ЄС і США використовують два терміни – «транснаціональна фінансова неспроможність» і «транснаціональне банкрутство»).

Відносини, що виникають у зв'язку та внаслідок зловживань, пов'язаних з банкрутством - у такій ситуації мова йде про фіктивне банкрутство, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності та незаконні дії у разі банкрутство, що регламентуються у тому числі положеннями кримінального права.

У праві банкрутства застосовують як владно-імперативне регулювання, так і диспозитивно-дозвільне, серед них метод підпорядкування (субординації), автономних рішень, узгодження та рекомендацій.

Право банкрутства виконує чотири основних функції: оздоровчу, задовільну, превентивну та каральну. Має чітко визначені цілі:

звільнення від боргів, збереження правового статусу та відновлення платоспроможності;

справедливе та розмірене задоволення вимог кредиторів повністю або частково;

захист інтересів працівників боржника.

До числа основних принципів права банкрутства варто віднести:

принцип застосування до неплатоспроможного боржника визначених судових процедур:

принцип впровадження та реалізації судових процедур під контролем господарського суду. Принцип судового контролю в процедурах банкрутства проявляється у повноті та належності дій учасників провадження у справі про банкрутство, який зобов'язує суд з достатньою повнотою встановити об'єктивні ознаки правовідносини за множинними предметами спорів, які забезпечують у процедурі банкрутства;

принцип порушення провадження за наявності необхідної та достатньої сукупності формальних та матеріально-правових фактичних підстав передбачених Кодексом;

принцип збігу вимог кредиторів на майно боржника;

принцип усунення випадкових переваг одного кредитора перед іншими кредиторами боржника;

принцип рівномірного та розмірного задоволення вимог усіх кредиторів коштом майна боржника;

принцип визначення більшості кредиторів не їх кількістю, а розмірами їх вимог;

принципи обмеження правомочностей боржника (банкрутства);
принцип єдиного, неподільного об'єкта задоволення.

Питання 1.3. Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства у праві України.

Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства є відносно новим правовим інститутом та виникає відповідно до ст. 61 (КУзПБ), у разі банкрутства боржника з вини його засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, у т. ч. керівника боржника, які мають право давати обов'язкові для боржника вказівки чи мають змогу іншим чином визначати його дії, на засновників (учасників, акціонерів) боржника-юридичної особи або інших осіб у разі недостатності майна боржника може бути покладена субсидіарна відповідальність за його зобов'язаннями.

Субсидіарна відповідальність є самостійним видом юридичної відповідальності, є додатковою відповідальністю, покладається на відповідачів у справі про банкрутство незалежно від наявності або відсутності кримінального провадження стосовно цих же осіб за дії передбачені ст. 219 КК України - доведення до банкрутства.

Метою такої субсидіарної відповідальності є притягнення винних осіб у доведенні до банкрутства до додаткової (субсидіарної) відповідальності та стягнення на користь кредиторів непогашених у ліквідаційній процедурі кредиторських вимог. Тобто, це пошук ліквідатором додаткового джерела погашення боргів перед кредиторами.

Положення КУзПБ не встановлюють заборони для покладення субсидіарної відповідальності на засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, у т. ч. керівника боржника, навіть якщо їх повноваження припинилися, оскільки одним з визначальних факторів цієї відповідальності є причинно-наслідковий зв'язок між діями/бездіяльністю цих осіб та наслідками у вигляді доведення боржника до банкрутства. Водночас слід відмежовувати дії та обставини, які належать до ризиків підприємницької/господарської діяльності, передбачених ГК України.

Отже, суб'єктами притягнення до субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства ст. 61 КУзПБ визначає засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, у тому числі керівника боржника, власника майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника або головного бухгалтера та інші. Відсутність визначення вичерпного кола суб'єктів надає господарському суду широкий судовий розсуд щодо дослідження доказів і визначення належних суб'єктів субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства.

Порядок і умови притягнення осіб до субсидіарної відповідальності мають свої особливості, що викликано особливим статусом боржника (банкрута), концентрацією вимог усіх кредиторів до боржника в одному провадженні, представництвом інтересів кредиторів спеціальними суб'єктами права.

Виявлення наявності ознак доведення до банкрутства юридичної особи-боржника покладена саме на ліквідатора банкрута, в ліквідаційній процедурі на підставі аналізу фінансового становища банкрута у поєднанні з дослідженням ним підстав виникнення заборгованості боржника перед кредиторами у справі про банкрутство дозволяє виявити наявність чи відсутність вини засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, у т. ч. керівника боржника, у доведенні до банкрутства юридичної особи.

Законодавець передбачив, що стягнені суми субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства включаються саме до складу ліквідаційної маси й можуть бути використані лише для задоволення вимог кредиторів у порядку черговості, встановленому (ч. 2 ст. 61 КУзПБ). Отже, субсидіарні вимоги є частиною ліквідаційної маси і не можуть бути отримані кредитором іншим чином, ніж у порядку черговості в процедурі банкрутства.

Вивчаючи дане питання варто враховувати сформовану правова позиція Верховного Суду, що сукупність зазначених обставин, дій та бездіяльності власника та органу управління, попри їх обов'язок передбачити можливість настання негативних для боржника наслідків та вчинити передбачені законодавством заходи щодо запобігання банкрутству боржника, перебувають у причинно-наслідковому зв'язку з обставинами неможливості боржником здійснювати господарську діяльність та отримувати прибуток, що надалі створили умови та підстави для визнання боржника банкрутом з неможливістю задовольнити кредиторські вимоги у межах справи про банкрутство за рахунок майна боржника.

Питання 1.3. Грошові зобов’язання. Вимоги кредиторів, види та підстави їх виникнення. Поняття грошового зобов'язання визначено в ст. 1 КУзПБ та є об'єктом правового регулювання права банкрутства, що характеризується комплексом правових норм інших галузей права.

Відповідно до положень ч.ч.1, 2 ст.193 Господарського кодексу суб’єкти господарювання та інші учасники господарських відносин повинні виконувати господарські зобов’язання належним чином відповідно до закону, інших правових актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов’язання — відповідно до вимог, що в певних умовах звичайно ставляться. До виконання господарських договорів застосовуються відповідні положення

Цивільного кодексу з урахуванням особливостей, передбачених цим кодексом. Кожна сторона повинна вжити всіх заходів, необхідних для належного виконання нею зобов'язання, враховуючи інтереси другої сторони та забезпечення загальногосподарського інтересу. Порушення зобов'язань є підставою для застосування господарських санкцій, передбачених законодавством та договором.

Обов'язок виконання господарського зобов'язання у вигляді сплати коштів виникає не з моменту вчинення дій кредитора щодо стягнення заборгованості з боржника, а з моменту визначеного відповідно до закону, інших правових актів, договору, а за відсутності конкретних вимог щодо виконання зобов'язання — відповідно до вимог, що в певних умовах звичайно ставляться, що узгоджується з приписами ст.193 ГК.

Отже, в разі відсутності належного виконання господарського грошового зобов'язання, у кредитора є можливість, окрім звернення до суду з позовом до боржника, скористатися можливістю застосування щодо такого боржника процедур, передбачених КУзПБ, для задоволення своїх кредиторських вимог у тому випадку, коли відсутній спір про право, який підлягає вирішенню в порядку позовного провадження.

В рамках права банкрутства грошове зобов'язання має вужче поняття у порівнянні зі звичайним грошовим зобов'язанням, аргументується це особливим суб'єктним складом, їх правовим статусом, що регламентується конкурсним процесом, особливими підставами виникнення зобов'язання та юридичними фактами необхідними для реалізації права вимоги до боржника, порядком виконання, зумовленим задоволенням грошових вимог за правилами судових процедур, в певній черговості, визначеними способами погашення, особливостями господарської відповідальності за порушення грошового зобов'язання.

Законодавцем не обмежено перелік підстав, з яких виникають грошові зобов'язання боржника перед кредиторами. Такими підставами можуть бути укладені боржником договори (правочини), грошові зобов'язання зі сплати податків та зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування; зобов'язання, які виникають унаслідок неможливості виконання зобов'язань за договорами зберігання, підряду, найму (оренди), ренти тощо та які мають бути виражені у грошових одиницях.

До грошових зобов'язань боржника законодавець також відносить будь-які виражені у грошовій формі зобов'язання, які виникають в силу інших підстав, передбачених законодавством, за винятком неустойки (штрафу, пені) та інших фінансових санкцій,

визначених на дату подання заяви до господарського суду, а також зобов'язання, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю і здоров'ю громадян, зобов'язання з виплати авторської винагороди, зобов'язання перед засновниками (учасниками) боржника — юридичної особи, що виникли з такої участі (абз.5 ч.1 ст.1 КУзПБ). Розмір грошових зобов'язань визначається на день подання до господарського суду такої заяви

Залежно від видів кредиторських вимог, часу їх виникнення та інших обставин законодавство поділяє всіх кредиторів у процедурі банкрутства на певні групи. Вимоги кредиторів, що виникли до відкриття провадження у справі про банкрутство, поділяються на дві групи за ознаками забезпеченості: вимоги, які не забезпечені заставою, належать конкурсним кредиторам, а вимоги, що забезпечені заставою майна боржника (майнового поручителя), – забезпеченим кредиторам. Грошові вимоги, що виникли після відкриття провадження у справі про банкрутство є поточною грошовою вимогою. Такий поділ впливає на черговість задоволення грошових вимог кредиторів та формування представницьких органів кредиторів.

В.В. Джунь зазначав, що особливо прикладного значення набуває проблема класифікації вимог, оскільки порядок та пріоритетність їх задоволення у конкурсному процесі залежить від визначеної у законі категорії конкретної вимоги. Серед вимог, що можуть бути задоволені у межах конкурсного провадження, він виокремив такі категорії:

- вимог конкурсних кредиторів;
- вимог поточних кредиторів;
- вимог про виплату заробітної плати, аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, авторської винагороди;
- вимог, які забезпечені заставою майна боржника.

В свою чергу вимоги конкурсних кредиторів за їх правовою природою поділив на три модифікації, а саме:

- вимоги, що виникли з грошових зобов'язань;
- вимоги щодо зобов'язань зі сплати обов'язкових платежів;
- вимоги щодо зобов'язань зі сплати внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Крім того, визначив, хоч і побічно, категорії вимог, які не задовольняються в межах конкурсного провадження, а саме:

- вимоги щодо сплати грошових сум як адміністративно-господарських санкцій за порушення приписів антимонопольного, банківського, валютного законодавства, державної дисципліни цін, правопорушення на ринку цінних паперів тощо;
- вимоги за недоїмкою (пеню та штрафом) за грошовими зобов'язаннями;

- вимоги за зобов'язаннями перед засновниками (учасниками) боржника – юридичної особи, що виникли з такої участі.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Визначте різновид суспільних відносин, що становлять предмет права банкрутства (неспроможності).
2. У чому полягає специфіка форм правового регулювання відносин банкрутства?
3. У чому полягає специфіка підстав виникнення правовідносин банкрутства?
4. Проаналізуйте співвідношення понять "неспроможність", "банкрутство".
5. Хто є суб'єктом субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства?
6. Коли можна звертатися із заявою про субсидіарну відповідальність?
7. Що таке об'єктивне банкрутство?
8. Чи застосовується субсидіарна відповідальність до органу місцевого самоврядування за доведення до банкрутства комунальних підприємств?
9. Охарактеризуйте поняття грошових зобов'язань. Грошова вимога та грошове зобов'язання тотожні поняття?
10. Який порядок розгляду справи за позовом з грошовими вимогами до боржника після відкриття провадження у справі про банкрутство?
11. Розкрийте сутність принципу судового контролю в процедурах банкрутства?

ЛЕКЦІЯ 2
Тема: Загальна характеристика суб'єктів процедур банкрутства

Мета вивчення

Вивчення правового положення суб'єктів права банкрутства дозволить встановити видову диференціацію учасників відносин в судових процедурах, основні особливості їх правового статусу, зрозуміти особливості їх функціонування в майнових, організаційних, процесуальних та процедурних відносинах.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. аргументувати дискусійні питання щодо інституту арбітражних керуючих;
2. визначати та аналізувати новітні тенденції розвитку законодавства про банкрутство щодо видової диференціації кредиторів;
3. порівнювати правові статуси різних видів суб'єктів процедур банкрутства;
4. здійснювати системний науковий аналіз судової практики стосовно правового положення суб'єктів процедур банкрутство.

Література:

нормативно-правові акти:

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 //https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text
3. Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії: Закон України від 03.11.2016. //https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1730-19#Text
4. Про затвердження Вимог до форми та порядку ведення реєстру вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність): Наказ Міністерства юстиції України; Вимоги, Реєстр, Форма типового документа від 17.08.2020 № 2778/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-20#Text
5. Про затвердження Правил ведення діловодства та архіву арбітражного керуючого: Наказ Міністерства юстиції України від 10.01.2020 № 93/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0034-20#Text

6. Про затвердження Порядку здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих: Наказ Міністерства юстиції України від 06.12.2019 № 3928/5// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1228-19#Text

7. Про затвердження Порядку видачі, переоформлення, видачі дубліката та анулювання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого: Наказ Міністерства юстиції України від 17.10.2019 № 3191/5// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1125-19#Text

8. Про затвердження Порядку функціонування автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність» від 18 лютого 2020 р. № 594/5. https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fminjust.gov.ua%2Ffiles%2Fgeneral%2F2021%2F11%2F22%2F20211122172854-71.doc&embedded=true&chrome=false&dov=1

9. Про порядок подання арбітражними керуючими обов'язкових відомостей: наказ Міністерства юстиції України (інформації) від 18.02.2020 № 593/5// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0187-20#Text

10. Про затвердження Положення про Кваліфікаційну комісію арбітражних керуючих:Наказ Міністерства юстиції України; Положення від 25.09.2019 № 2994/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1067-19#Text

11. Про затвердження Порядку формування і ведення Єдиного реєстру арбітражних керуючих України: Наказ Міністерства юстиції України від 19.09.2019 № 2969/5// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1049-19#Text

12. Про затвердження форми Декларації про майновий стан боржника у справі про неплатоспроможність: Наказ Міністерства юстиції України від 21.08.2019 № 2627/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0964-19#Text

13. Про затвердження Порядку проведення установчого з'їзду арбітражних керуючих України: Наказ Міністерства юстиції України від 17.10.2019 № 3190/5. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1123-19#Text

14. Про затвердження Положення про систему підготовки і перепідготовки осіб, які мають намір здійснювати діяльність арбітражного керуючого, підвищення кваліфікації та перепідготовки арбітражних керуючих, їх підготовки у справах про банкрутство страхових організацій: Наказ Міністерства юстиції України від 13.08.2019 № 2536/5. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0926-19#Text

15. Про затвердження Порядку складання кваліфікаційного іспиту особами, які мають намір здійснювати діяльність арбітражного керуючого: Наказ Міністерства юстиції України від 13.08.2019 № 2535/5.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0925-19#Text
16. Про затвердження Положення про Дисциплінарну комісію арбітражних керуючих: Наказ Міністерства юстиції України; Положення від 25.09.2019 № 2993/5.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1068-19#Text
17. Про затвердження Порядку використання посвідчення і печатки арбітражного керуючого Наказ Міністерства юстиції України від 24.09.2019 № 2984/5.
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1057-19#Text
18. Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Tex
19. Кодекс професійної етики арбітражного керуючого: Протокол Установчого з'їзду арбітражних керуючих України від 20 листопада 2019 року. https://document.vobu.ua/doc/8671
20. Про затвердження нової редакції Положення про автоматизовану систему з відбору кандидатів на призначення арбітражного керуючого у справах про банкрутство:Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 14.07.2016 № 8https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008600-16#Text
21. Рішення Конституційного суду України по справі відносно кредиторів підприємств комунальної власності від 20.06.2007 р. № 5-ра/2007/ електронний ресурс/http://www.ccu.gov.ua

Спеціальна література:

22. Поляков Б.М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підручник для студентів вищ. навч.закл. / Б.М. Поляков . - К.: Ін. Юре, 2011. - 560 с.
23. Бірюков О.М. Кодекс України з процедур банкрутства. Відновлення платоспроможності фізичної особи. Книга четверта: коментар міжнародного експерта. Київ : Алерта, 2021. 84 с
24. Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика (Одеса Фенікс, 2018. – 308 с
25. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей / За загальною редакцією д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с

26. Грабован Л. Деякі проблеми розгляду справ про банкрутство державних підприємств. - Право України. - №4. -2021. - С. 43-56

27. Кабенюк Ю. Участь арбітражного керуючого у справі про банкрутство (неплатоспроможності). - Право України. - №4. -2021. - С. 57-70

28. Микієвич М., Поляков Р. Порівняльно-правовий аналіз правового статусу кредиторів та їх органів самоуправління у процедурі банкрутства (неспроможності) за правом України та Німеччини. - Право України. - №4. -2021. - С. 71-83

29. Латинін О.А. Правове регулювання захисту прав кредиторів у справі про неспроможність (банкрутство) [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / О.А. Латинін ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х., 2012. – 190 с.

30. Бутирська І. А. Б 93 Правовий статус учасників справи про банкрутство : Монографія. – Чернівці : Технодрук, 2017. – 184 с.

31. Банасько О. Проблемні питання забезпечених кредиторів у процедурах банкрутства. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Banasko_18_05_2021.pdf

32. Кабенюк Ю.В. Правове регулювання арбітражного управління в процедурі банкрутства в Україні», 2019 р.(дис. … канд. юрид. наук). Інститут економіко-правових досліджень НАН України. Київ, Україна.

33. Бутирська, І. Відповідальність осіб, що контролюють боржника, у справі про банкрутство. Право України, (6), 2018. - 98-110.

34. Бутирська І.А. Правовий статус учасників справи про банкрутство: Монографія.-Чернівці : Технодрук, 2017. - 184 с.

35. Тіщенко Н. Що не так з авансуванням винагороди арбітражному керуючому. https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/shcho-ne-tak-z-avansuvannyam-vinagorodi-arbitrazhnomu-keruyuchomu.html

36. Огляд правових висновків Верховного Суду у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду за липень – грудень 2021 року// https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/sud_pract/Oglyad_KGS_bankrytstvo_07_12_2021.pdf

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 2

https://docs.google.com/presentation/d/19Vvq0_C71CgL6MJZIoOzIHkq2UlHa-vBz6Ba5xXMvXQ/edit#slide=id.p

План

1.1. Поняття та видова диференціація учасників справи про банкрутство.

1.2. Сторони справи про банкрутство.

1.2.1 Розвиток понять боржника в категорії банкрутства: звичайний. банкрут, необережний банкрут, фіктивний банкрут, соціальне банкрутство.

1.2.2. Правове становище кредиторів: поняття, класифікація, класи та черговість.

1.3. Арбітражний керуючий: вимоги та правовий статус.

1.4. Правове положення інших учасників справи про банкрутство.

Державний орган з питань банкрутства. Зацікавлені особи стосовно боржника. Представник працівників боржника.

Основний зміст

Питання 1.1. Поняття та видова диференціація учасників справи про банкрутство.

Орієнтований перелік учасників справи про банкрутство передбачений ст. 1 КУзПБ та є специфічним, що зумовлено публічним характером справ про банкрутство, особливістю судових процедур, порядком провадження та необхідністю охорони та захисту значної кількості протилежних за змістом інтересів учасників провадження. Тому визначення, чи є той, чи інший суб'єкт учасником провадження у справі про банкрутство належить господарському суду. Поняття учасників справи про банкрутство не може бути тотожним поняттю учасників у господарському процесі, і розкрити його слід через ознаки, а саме: юридичну зацікавленість у результаті судового провадження; право на вчинення процесуальних, процедурних дій від власного імені; право на здійснення волевиявлення, направлених на виникнення, розвиток та закінчення відносин при здійсненні судових процедур, зокрема, що виникають з визнання грошових вимог кредиторів, при звільненні працівників боржника, при формуванні та функціонуванні представницьких органів кредиторів, при виконанні повноважень арбітражного керуючого, при визнанні угод боржника недійсними, і т.д.; є наявність судової ухвали.

В літературі запропонована видова диференціація учасників справи про банкрутство в залежності від значущості того чи іншого суб'єкта на обов'язкових, які беруть участь у кожній справі про банкрутство та ситуативних – що беруть участь у деяких справах у визначених законом випадках.

До обов'язкових (головних) учасників провадження у справі про банкрутство належать: – господарський суд; – боржник (суб'єкт підприємницької діяльності, фізична особа-підприємець, громадянин України); – кредитори; арбітражний керуючий (розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор щодо судових процедур юридичних осіб; керуючий реструктуризацією та керуючий реалізацією щодо судових процедур фізичної особи та фізичної особи-підприємця).

Боржники поділяються на три групи: юридичні особи, як правило суб'єкти підприємницької діяльності (виключення стосуються кредитних союзів, благодійних фондів) й фізичні особи/фізичні особи-підприємці. Усі види самозайнятих осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність не можуть скористатися процедурою банкрутства оскільки Кодексом це не передбачено.

Відповідно до легальної класифікації кредиторів можна розподілити на: ініціюючих; конкурсних; поточних; забезпечених; кредиторів, які подали заяви з пропуском строку. В залежності від черговості задоволення вимог, кредитори розподіляються на кредиторів шести черг (ч.1 ст.64 КУзПБ). Враховуючи доктринальну класифікацію кредитори поділяються на конкурсних (ініціюючі, вимушені, привілейовані) та конкурсних (поточні, заставні, речові та ін). Кредитор може набути правового статусу учасника у справі про банкрутство лише за сукупністю встановлених дій, таких як:

1)пред'явлення грошових вимог;

2) доведення свого права вимоги перед судом;

3) розгляд грошових вимог судом (перевірка наявності такого права у кредитора; правомірність його набуття; не втрата цього права у зв'язку з позовною давністю тощо);

4) визнання їх судом.

Іншу групу учасників, які не здійснюють суттєвого впливу на хід справи та не завжди беруть участь у справі, ми пропонуємо називати ситуативними (другорядними). До них належать: – власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника; – державний орган з питань банкрутства; – Фонд державного майна України; – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку; – представник органу місцевого самоврядування; – представник працівників боржника; – уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника; – інвестор. Правовий статус ситуативних (другорядних) учасників теж є неоднорідним, що також вимагає їхнього поділу, а тому, в залежності від правової природи їх статусу, пропонується таких учасників поділяти на: – учасників, які представляють публічні інтереси; – учасників, які пов'язані з особою боржника; – інші учасники.

Питання 1.2.Сторони справи про банкрутство 1.2.1 Розвиток понять боржника в категорії банкрутства: звичайний банкрут, необережний банкрут, фіктивний банкрут, соціальне банкрутство. 1.2.2. Правове становище кредиторів: поняття, класифікація, класи та черговість

Сторони у справі про банкрутство визначені у ст. 1 КУзПБ - конкурсні кредитори (представник комітету кредиторів), забезпечені кредитори, боржник (банкрут).

Боржник - юридична особа або фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, неспроможна виконати свої грошові зобов'язання, строк виконання яких настав. Статус боржника набуває лише суб'єкт підприємницької діяльності після порушення справи про банкрутство (до визнання його банкрутом) та відкриття ліквідаційної процедури, в разі неспроможності виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі зобов'язання щодо сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інші види загальнообов'язкового державного соціального страхування, податків і зборів (обов'язкових платежів). Згідно з ч.3 ст. 209 ГК України суб'єктом банкрутства може бути лише суб'єкт підприємницької діяльності.

Крім суб'єктів підприємницької діяльності, до осіб, на яких поширюється КУзПБ належать:

- юридичні особи, які діють у формі споживчого товариства, благодійного чи іншого фонду) ч. 4 ст. 5 Закону, ч. 1 ст. 5 «Про споживчу кооперацію», ст.. 1 Закону України «Про благодійництво та благодійні організації», ч. 6 ст. 9 Закону України "Про кредитні союзи".

Суб'єктами банкрутства не можуть бути казенні підприємства, відокремлені структурні підрозділи юридичної особи (філії, представництва, відділення тощо) та бюджетні установи, а також санація таких боржників до відкриття провадження у справі про банкрутство не допускаються.

КУзПБ не розповсюджується на підприємства комунальної власності, якщо відносно них виключно на пленарному засіданні відповідної ради органу місцевого самоврядування прийнято про це рішення. Конституційний суд України в рішенні по справі відносно кредиторів підприємств комунальної власності роз'яснив, що в такому випадку мова йде виключно стосовно комунальних унітарних підприємств. Рішення про незастосування норм Закону про банкрутство до комунальних підприємств відповідна рада може прийняти як до початку порушення провадження, так і на будь-якій стадії провадження справ про банкрутство. У випадку встановлення господарським судом наявності відносно боржника – комунального унітарного підприємства рішення відповідної ради, про

незастосування приписів Закону про банкрутство, провадження по справі про банкрутство такого боржника припиняється.

Для спеціальних боржників: банківських установ, професійних учасників ринку цінних паперів, сільськогосподарських, страхових компаній, фермерських господарств діє особливий режим правового регулювання і загальні норми застосовуються з урахуванням особливостей такого режиму.

Запропонована Є. В. Васьковським видова диференціація неспроможності дозволяє виокремити звичайного банкрута, необережного та навмисного (фіктивного) банкрута. Отже, звичайний банкрут – неспроможність якого викликана збігом таких обставин, за яких при усій розсудливості та обачливості передбачити її та відвернути було неможливо. Необережний - неплатоспроможність є результат власної вини боржника (наприклад, невдалий підбір персоналу, недбалість у веденні торгових книг тощо); Фіктивний банкрут – неспроможність зумовлена умислом чи підробленням з боку боржника, тобто викликана діями, що вчинялися ним з метою приховати дійсний стан своїх справ та позбавити кредиторів можливості отримати повне задоволення.

Кредитор - юридична або фізична особа, а також контролюючий орган, уповноважений відповідно до Податкового кодексу здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу та недоїмки зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у межах своїх повноважень, та інші державні органи, які мають вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника (ст.1 КУзПБ). Класифікація кредиторів законодавцем здійснена залежно від часу або періоду виникнення грошового зобов'язання у боржника. Тобто поточними є кредитори з вимогами до боржника, що ґрунтуються на зобов'язаннях, які виникли після порушення провадження у справі.

Набуття статусу кредитора пов'язується з наявністю в особи грошових вимог до боржника, поданих у встановленому законом порядку. ГК України визначає, що кредиторами є особи, які мають підтверджені відповідно до законодавства вимоги до боржника щодо грошових зобов'язань, включаючи кредиторів, вимоги яких повністю або частково забезпечені заставою. Водночас суд вказує, що ГК України не встановлює автоматичного визнання цих суб'єктів кредиторами у справах про банкрутство, а статус кредитора щодо неплатоспроможного боржника набувається через подачу заяви в порядку, визначеному КУзПБ.

Закон не встановив яких-небудь обмежень відносно суб'єктів господарювання, що мають право бути кредиторами. Ними можуть

бути будь-які резиденти так і нерезиденти, що мають у встановленому порядку підтверджені документами вимоги за грошовими зобов'язаннями до боржника, по виплаті заборгованості по заробітній платі боржника, а також органи державної податкової служби й інші державні органи, які здійснюють контроль за правильним і своєчасним зарахуванням податків і зборів (обов'язкових платежів). На іноземних кредиторів розповсюджується національний режим, відповідно до якого іноземні, тому, що і національні кредитори мають рівні права та обов'язки у зазначених правовідносинах.

Таким чином, кредитор може набути правового статусу учасника у справі про банкрутство лише за сукупністю встановлених дій, таких як: пред'явлення грошових вимог; доведення свого права вимоги перед судом; розгляд грошових вимог судом (перевірка наявності такого права у кредитора; правомірність його набуття; не втрата цього права у зв'язку з позовною давністю тощо); визнання їх судом.

КУзПБ класифікує кредиторів на конкурсних та поточних. Конкурсні – це кредитори, грошові вимоги яких виникли до порушення справи про банкрутство й зобов'язання яких не забезпечені заставою майна боржника. Конкурсні кредитори, вимоги яких виникли до порушення провадження у справі про банкрутство, протягом 30 днів від дня офіційного оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство зобов'язані надати до суду письмову заяву з вимогами до боржника, а також документи, які належним чином підтверджують заявлені вимоги. Новелою Кодексу є розширення прав кредиторів, які подали заяви з пропуском строку. Фактично для них встановлено такий саме режим, як і для тих, хто встиг заявити вимоги у встановлений термін, крім права вирішального голосу на зборах та комітеті кредиторів.

Зокрема, у ч.ч. 4,6 ст. 45 КУзПБ визначено, що для кредиторів, вимоги яких заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, усі дії, вчинені у судовому процесі, є обов'язковими, так само як вони є обов'язковими для кредиторів, вимоги яких були заявлені протягом встановленого строку. Такі вимоги задовольняються в порядку черговості, встановленої цим Кодексом. Ці кредитори є конкурсними, однак не мають права вирішального голосу на зборах та комітеті кредиторів.

Забезпечені кредитори включені до складу сторін справи (ст. 1 КУзПБ), раніше вони мали статус учасника; отримали право ініціювати справу про банкрутство; голосування з правом дорадчого голосу при ухваленні рішень зборами та комітетом кредиторів. (ч.1 ст.48 КУзПБ).

Поточні кредитори мають місце у зобов'язаннях, які виникли після порушення процесу в справі про банкрутство і відповідно, щодо

них боржник не зупиняє виконання своїх зобов'язань у зв'язку з існуванням мораторію на задоволення вимог кредиторів. Мораторій на задоволення вимог поточних кредиторів поширюється виняткова у частині припинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання зобов'язань та зобов'язань щодо сплати податків і зборів.

Наряду з легальною класифікацією, на науковому рівні визначають інші види кредиторів, а саме: ініціюючі, змушені, закладні, поточної заборгованості, пріоритетні (привілейовані), реєстрові. Так конкурсні кредитори поділяються на ініціюючих, змушених, привілейованих. Неконкурсні кредитори поділяються на поточних, заставних, речових та інших.

Ініціюючий - це кредитор (кредитори), за ініціативою якого порушується справа про банкрутство. Не можуть бути ініціюючими кредиторами: особи, перед якими боржник відповідає за заподіяння шкоди життю й здоров'ю, по виплаті авторської винагороди; засновники (учасники) боржника — юридичної особи по зобов'язаннях, що випливає з такої участі, а також ті, чиї вимоги забезпечені заставою, а також кредитори, вимоги яких складаються з неустойки (штрафу, пені).

Змушені - це кредитори, які звертаються до суду після публікації оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутства або визнання боржника банкрутом і відкритті ліквідаційної процедури. Після публікації в процедурі розпорядження майном до суду звертаються кредитори, заборгованість у яких виникла до порушення справи про банкрутство незалежно від забезпеченості вимог. Якщо публікація стосується визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури, то до суду звертаються кредитори, вимоги яких виникли в процедурі розпорядження майном і/або санації незалежно від настання строку виконання зобов'язань.

Пріоритетні (привілейовані) - це кредитори, вимоги яких не потребують визнання господарським судом і погашаються протягом усієї процедури банкрутства. Такі кредитори можуть звертатися до суду з вимогами про визнання їх кредиторами. У цьому випадку вони користуються правами реєстрових кредиторів, тобто кредиторів, чиї вимоги включені до реєстру. Якщо ці кредитори не звертаються до суду про визнання їх такими, то вимоги їх, на відміну від інших кредиторів, не вважаються погашеними. Іншими словами, погашення вимог привілейованих кредиторів здійснюється незалежно від визнання їх такими судом. З іншого боку, на вимоги привілейованих (пріоритетних) кредиторів не поширюється дія мораторію, і такі вимоги погашаються протягом процедури банкрутства. Привілейованими кредиторами є, зокрема, громадяни, інтереси яких

пов'язані з виплатами заробітної плати й відшкодуванням заподіяної шкоди життю й здоров'ю.

Реєстрові - це кредитори, вимоги яких включені до реєстру вимог кредиторів, визнані господарським судом та затверджені ухвалою суду. Тільки такі кредитори мають право участі в процедурі банкрутства безпосередньо або опосередковано, через представницький орган - комітет кредиторів. Вимоги таких кредиторів становлять основу процедури банкрутства. Закон надає право вирішального голосу на зборах кредиторів всім кредиторам боржника (банкрута), вимоги яких включені до реєстру вимог кредиторів, а право дорадчого – тільки тим учасникам провадження у справі про банкрутство, які можуть брати участь у зборах кредиторів.

Речові – це ті кредитори, основою вимоги яких є річ, яка належить їм на праві власності або на титулі (прикладом є оренда, підряд, спільна діяльність і т.д.). такі кредитори є неконкурсними, але з певних обставин їх вимоги можуть трансформуватися у конкурсні, наприклад в разі знищення, втрати речі.

1.3. Арбітражний керуючий: вимоги та правовий статус

Арбітражний керуючий у справі про банкрутство є одним з ключових учасників судового провадження. Інститут арбітражних керуючих вперше був введений Законом від 30 червня 1999 р. для забезпечення проведення процедури відновлення платоспроможності боржника. Арбітражним керуючим може бути громадянин України, який має вищу юридичну або економічну освіту другого (магістерського) рівня, загальний стаж роботи за фахом не менше трьох років або не менше одного року після отримання відповідної вищої освіти на керівних посадах, пройшов навчання та стажування протягом шести місяців у порядку, встановленому державним органом з питань банкрутства, володіє державною мовою та склав кваліфікаційний іспит.

Не може бути арбітражним керуючим особа:

1) визнана судом обмеженою у цивільній дієздатності або недієздатною;

2) яка має не зняту або непогашену в установленому законом порядку судимість;

3) яка не здатна виконувати обов'язки арбітражного керуючого за станом здоров'я;

4) якій заборонено обіймати керівні посади;

5) яка була піддана адміністративному стягненню у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави або

місцевого самоврядування, або діяльністю, що прирівнюється до такої діяльності.

У кожній процедурі (розпорядження майном, санації, ліквідації) арбітражний керуючий, як розпорядник майна, керуючий санацією та ліквідатор наділяється окремими повноваженнями. повноваження арбітражних керуючих під час проведення процедур банкрутства можна умовно розподілити на ті що спрямовані на захист інтересів кредиторів:

- розгляд заяв кредиторів,
- ведення реєстру,
- повідомлення кредиторів про результати розгляду;

на захист інтересів боржника:

- вжиття заходів для захисту майна боржника,
- аналіз фінансово-господарської діяльності;

та повноваження спрямовані на поєднання інтересів кредиторів і боржника:

- скликання зборів кредиторів, організація їх проведення,
- надання державному органу інформації щодо боржника, суду та комітету кредиторів звітів про свою діяльність,
- розробка плану санації та інше.

Однак завжди його діяльність повинна бути направлена як на захист інтересів кредиторів, так і самого боржника.

Призначення та припинення повноважень арбітражного керуючого є специфічною функцією суду, не характерною для позовного провадження. Арбітражний керуючий (розпорядник майна або керуючий реструктуризацією) призначається господарським судом шляхом автоматизованого відбору із застосуванням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи з числа арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, за принципом випадкового вибору, що регламентовано Положенням про автоматизовану систему з відбору кандидатів на призначення арбітражного керуючого у справах про банкрутство від 14.07.2016 р.

У ч. 4 с. 28 КУзПБ передбачені підстави відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень, яке здійснюється господарським судом за клопотанням учасника провадження у справі або за власною ініціативою.

Порядок визначення розміру та сплати винагорода та відшкодування витрат арбітражного керуючого визначено у ст. 30 КУзПБ. Сплата основної винагороди арбітражного керуючого за виконання ним повноважень розпорядника майна, ліквідатора, керуючого санацією, керуючого реструктуризацією, керуючого реалізацією здійснюється коштом, авансованих заявником

(кредитором або боржником) на депозитний рахунок господарського суду, який розглядає справу, до моменту подання заяви про відновлення відкриття провадження у справі. Отже, такі дії є гарантією оплатності послуг арбітражного керуючого, що своєю чергою забезпечує дотримання конституційного права на працю такого арбітражного керуючого. У разі якщо процедура триває після закінчення авансованих заявником коштів, основна винагорода арбітражного керуючого сплачується коштом, одержаних боржником - юридичною особою у результаті господарської діяльності, або коштів, одержаних від продажу майна боржника, яке не перебуває в заставі.

Арбітражний керуючий є самозайнятою особою, у своїй діяльності керується принципами верховенства права, законності, компетентності, добросовісності, незалежності, неупередженості, доброчесності, дисциплінованості, відповідно до КУзПБ, Закону України "Про запобігання корупції", іншого законодавства, що стосується діяльності арбітражного керуючого та Кодексу професійної етики арбітражного керуючого, який було затверджено З'їздом арбітражних керуючих України 20 листопада 2019 року.

Впровадження автоматизованої системи "Банкрутство та неплатоспроможність" відповідно до Наказу Міністерства юстиції України «Про внесення змін до деяких наказів Міністерства юстиції України щодо впровадження автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність» від 18 листопада 2021 р. № 4163/5 було відстрочено до 01.12.2021 р. Автоматизована система включає: реєстрацію, авторизацію та автентифікацію арбітражного керуючого; отримання відомостей, передбачених Кодексом України з процедур банкрутства, щодо суб'єктів, стосовно яких відкрито провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність); подання арбітражним керуючим в електронній формі інформації до Єдиного реєстру боржників, відносно яких відкрито провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність). Отже, цифровізація стає актуальною і для учасників судових процедур, а право доступу до інформації про боржника, що міститься у закритій частині Єдиного реєстру боржників, відносно яких відкрито провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність), мають конкурсні кредитори, забезпечені кредитори, інвестори, а також поточні кредитори (з моменту прийняття господарським судом постанови про визнання боржника банкрутом) у порядку, визначеному державним органом з питань банкрутства.

1.4. Правове положення інших учасників справи про банкрутство. Державний орган з питань банкрутства. Зацікавлені особи стосовно боржника. Представник працівників боржника.

Повноваження державного органу з питань банкрутства - передбачені КУзПБ та Положенням про Міністерство юстиції України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228.

Міністерство юстиції України як державний орган з питань банкрутства:

сприяє створенню організаційних, економічних, інших умов, необхідних для реалізації процедур відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, у тому числі процедур банкрутства державних підприємств та підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків;

організовує систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації арбітражних керуючих;

встановлює вимоги для отримання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого;

формує Єдиний реєстр арбітражних керуючих України, що є складовою частиною Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань;

встановлює порядок подання арбітражним керуючим державному реєстратору відомостей про юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, щодо яких відкрито провадження у справі про банкрутство, необхідних для ведення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

встановлює порядок здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, перевірки організації їх роботи, дотримання ними вимог законодавства з питань банкрутства відповідно до Порядку здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 06 грудня 2019 року № 3928/5;

встановлює порядок проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства і організовує проведення такого аналізу при відкритті провадження у справах про банкрутство державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків;

визначає та затверджує примірну форму плану санації, реструктуризації;

складає на запити суду, прокуратури або іншого уповноваженого органу висновки про наявність ознак фіктивного банкрутства,

доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства;

забезпечує формування і реалізацію державної політики щодо функціонування електронної торгової системи;

розробляє та затверджує типові документи щодо проведення процедур банкрутства, методичні рекомендації;

визначає вимоги до форми та порядку ведення реєстру вимог кредиторів;

здійснює інші передбачені законом повноваження.

Зацікавлені особи стосовно боржника. Стосовно зацікавлених осіб, поняття міститься в ст. 1 КУзПБ та має універсальне значення і застосовується до зацікавлених осіб арбітражного керуючого чи кредиторів. Регламентація статусу зацікавлених осіб у справах про банкрутство направлена на захист прав кредиторів, які не є такими особами, та запобігатиме зловживанням боржника щодо формування заборгованості перед дружніми кредиторами та уникнення задоволення вимог перед іншими кредиторами.

При цьому, варто пам'ятати про обмеження участі зацікавлених осіб у голосуванні на зборах кредиторів при схваленні плану санації. Частиною 5 ст.52 КУзПБ встановлено, що вимоги кредиторів, які є зацікавленими особами стосовно боржника, не враховуються для цілей голосування при схваленні плану санації.

Збільшено строк та розширено підстави та суб'єктний склад щодо визнання недійсними угод боржника (ч.1-3 ст. 42 КУзПБ). Так, правочини, вчинені боржником після відкриття провадження у справі про банкрутство або протягом трьох років, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство, можуть бути визнані недійсними господарським судом у межах провадження у справі про банкрутство за заявою арбітражного керуючого або кредитора, якщо вони завдали збитків боржнику або кредиторам, додатково до визначених у чинному Законі підстав: боржник уклав договір із зацікавленою особою; боржник уклав договір дарування.

Інші учасники справи про банкрутство, щодо прав або обов'язків яких існує спір.

Іншими учасниками справи про банкрутство на різних етапах можуть визначатись будь-які особи, стосовно прав і обов'язків яких існує спір.

Так, при розгляді клопотань про відсторонення керівника боржника, керівник обов'язково стає учасником справи. При затвердженні плану санації у процедурі санації – інвестор, коштом якого виконуються зобов'язання боржника, також є учасником справи. Стають учасниками справи й особи, якими оскаржуються дії (бездіяльність) ліквідаторів.

При з'ясуванні питання стосовно інших учасників справи про банкрутство слід звернутися до аналізу ст. 7 КУзПБ в частині положення про вирішення всіх майнових спорів, стороною в яких є боржник; спорів з позовними вимогами до боржника та щодо його майна; про визнання недійсними результатів аукціону; про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених боржником; про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості відповідно; про стягнення заробітної плати; про поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника; щодо інших вимог до боржника в межах справи про банкрутство з вказівкою на визначення складу учасників розгляду спору за правилами визначеними ГПК України, з ухваленням рішення.

Склад учасників вказаних проваджень відповідно визначається окремо за нормами ГПК, як передбачено його ст. 41 КУзПБ та складається зі сторін (позивача відповідача) та третіх осіб. Співвідношення вказаного складу учасників зі складом учасників справи про банкрутство Кодекс України з процедур банкрутства не визначає.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Розкрийте поняття учасників справи про банкрутство.
2. Наведіть класифікацію боржника.
3. Визначте коло осіб, що можуть бути суб'єктами процесу банкрутства.
4. Що ви розумієте під вимогою кредитора в процедурі банкрутства?
5. Проведіть класифікацію кредиторів.
6. Поясніть порядок набуття статусу поточного кредитора.
7. Які риси мають представницькі органи кредиторів?
8. Які повноваження загальних зборів та комітету кредиторів?
9. Які вимоги до арбітражного керуючого та гарантії його діяльності?
10. Які особливості грошової винагороди арбітражного керуючого?
11. Хто здійснює контроль за діяльністю арбітражного керуючого?
12. Яким документам надає оцінку суд вирішуючи питання про легітимацію уповноваженої особи засновників (учасників, акціонерів) боржника, як учасника у справі про банкрутство?
13. Чи може комітет кредиторів відсторонити арбітражного керуючого незалежно від наявності підстав?

ЛЕКЦІЯ 3
Тема: Судові процедури банкрутства щодо боржника - юридичної особи

Мета вивчення.

Вивчення сутності судових процедур банкрутства дозволить визначитися з особливостями кожної з процедур регламентованої Кодексом України з процедур банкрутства, зрозуміти повноваження арбітражного керуючого, правове положення боржника (банкрута) щодо кожної з них, із дослідженням всіх необхідних етапів проваджень у справі про банкрутство.

Результати навчання

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. аргументувати пропозиції щодо вирішення дискусійних питань щодо застосування судових процедур та етапів провадження справ про банкрутство;
2. визначати та аналізувати заходи кожної судової процедури;
3. порівнювати судові процедури щодо боржника - юридичної особи;
4. здійснювати системний науковий аналіз судової практики щодо застосування судові процедури щодо боржника - юридичної особи відповідно до оновленого законодавства про банкрутство.

Література:

нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
5. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (в редакції від 21.10.2019 р.) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text
6. Про виконавче провадження: Закон України від 2.06.2-16 р. . https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text

7. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text

8. Про затвердження Вимог до форми та порядку ведення реєстру вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність): Наказ Міністерства юстиції України; Вимоги, Реєстр, Форма типового документа від 17.08.2020 № 2778/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-20#Text

9. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р.//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text

10. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 ро. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text,

11. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2.06.2016 р. . https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text;

Спеціальна література:

12. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей /За загальною ред. д.ю.н., судді ВС С.В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с.

13. Судова практика у справах про банкрутство вебінар// https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Jukov_prezent.pdf

14. Жуков С. Проблемні питання визнання недійсними правочинів боржника у справі про банкрутство. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Prezentatsija.pdf

15. Дутка Санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство: Економіка і право. - 2021. - №1. - С.96-101.

16. Богатир В. К. Ліквідаційна процедура – заключна процедура у справах про банкрутство : монографія / В. К. Богатир ; за ред. докт. юрид. наук., професора Б.В. Дерев'янка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 210 с.

17. Спектор А. Фраудаторність — новий тренд захисту порушених прав кредиторів у процедурах банкрутства. https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/fraudatornist--noviy-trend-zahistu-porushenih-prav-kreditoriv-u-procedurah-bankrutstva.html

18. Бондарчук О. Регулятор балансу інтересів, або Про роль суду у банкрутстві. https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/regulyator-balansu-interesiv-abo-pro-rol-sudu-u-bankrutstvi.html

19. Питання удосконалення розпорядження майном боржника у процедурі банкрутства/ С. М. Грудницька, С. В. Міньковський //

Економіка та право. Серія : Право. - 2015. - № 2. - С. 17-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecprpr_2015_2_4

20. Огляд правових позицій Верховного суду щодо застосування положень Кодексу з процедур банкрутства: Судова практика за другий квартал 2021 року https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_2021_07_29.pdf

21. Огляд правових позицій Верховного суду щодо застосування положень Кодексу з процедур банкрутства: Рішення, внесені до ЄДРСР, за жовтень – грудень 2021 рокуhttps://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fsupreme.court.gov.ua%2Fuserfiles%2Fmedia%2Fnew_folder_for_uploads%2Fsupreme%2FPrav_poz_10_12_2021_bankrut.pdf&embedded=true&chrome=false&dov=1

22. Огляд правових позицій Верховного суду у складі колегій суддів Касаційного господарського суду за вересень 2020 року. https://www.hsa.org.ua/blog/oglyad-pravovyh-pozytsij-verhovnogo-sudu-u-skladi-kolegij-suddiv-kasatsijnogo-gospodarskogo-sudu-za-veresen-2020-roku/

23. Постанова судової палати КГС ВС від 24.11.2021 р. у справі № 905/2030/19 (905/2445/19).http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=103952873&red=100003a44254313cb44e2cf9e9f07292033bf0&d=5

24. ОГЛЯД практики застосування Верховним Судом норм про субсидіарну відповідальність у справах про банкрутство (актуальна судова практика). Рішення, внесені до ЄДРСР, за липень – грудень 2021 року//https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/sud_pract/2022_05_24_KGS_oglyad_subs_vidp_07_12_2021.pdf

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 3

https://docs.google.com/presentation/d/1qBQTDfYt1kZS4TNj0siJD9BQ-nwsHVK5ApuEIyIDIho/edit?usp=sharing

План

3.1. Загальна характеристика судових процедур.

3.2. Поняття та особливості розпорядження майном.

3.2.1 Реєстр вимог кредиторів.

3.2.2. Мораторій на задоволення вимог кредиторів.

3.2.3. Визнання недійсних правочинів боржника у справі про банкрутство.

3.2.4. Формування комітету кредиторів: повноваження та порядок проведення засідання.

3.3. Ліквідаційна процедура та наслідки визнання боржника банкрутом.

3.3.1. Поняття, строки та наслідки ліквідаційної процедури.

3.3.2. Задоволення вимог кредиторів: поняття вимог та чергові їх задоволення.

3.3.3. Звіт ліквідатора та закриття провадження у справі про банкрутство

Основний зміст

Питання 3.1. Загальна характеристика судових процедур.

Судова процедура у провадженні справ про банкрутство це порядок застосування спеціальних засобів неспроможності із метою створення необхідних умов, що дозволяють або відновити платоспроможність боржника, або ліквідувати юридичну особу, або очистити боржника від боргів (якщо це про фізичну особу). Законодавством передбачено застосування судових процедур щодо юридичних осіб: розпорядження майном, санації боржника та ліквідація банкрута та щодо боржника - фізичної особи: реструктуризація боргів боржника; погашення боргів боржника. Кожна з них має свої особливості та призначення.

Розпорядження майном є підготовчою судовою процедурою, за допомогою якої вживаються заходи для збереження майна боржника, виявляються кредитори, формуються представницькі органи кредиторів, що надалі будуть вирішувати долю боржника, встановлюється фінансовий та майновий стан боржника, що дозволяє визначити з впровадженням наступної судової процедури.

Реорганізаційні процедури (санація боржника, реструктуризація боргів боржника) є і мають залишатися поряд з ліквідаційною процедурою важливими інструментами задоволення вимог кредиторів, що органічно поєднує в собі, і приватні, і публічні інтереси.

Головною класифікацією судових процедур у справах про банкрутство є їх поділ на основі юридичної природи. За цим критерієм процедури санація і реструктуризація боргів боржника належать до категорії реорганізаційних процедур, а ліквідація банкрута – відповідно до категорії ліквідаційної процедури. В основу такого поділу покладено мету процедури, яка у свою чергу об'єктивно визначає міру державно-правового примусу, що може застосовуватись органом правосуддя для врегулювання відносин між неплатоспроможним боржником і його кредиторами. Для досягнення

цілей реорганізаційних і ліквідаційної процедур необхідне диференційоване застосування державно-правового примусу у правовідносинах учасників провадження у справах про банкрутство.

Мета всіх реорганізаційних процедур – задоволення вимог кредиторів неплатоспроможного боржника і відновлення його платоспроможності. За логікою неможливо відновити платоспроможність боржника без урахування інтересів усіх учасників провадження і передусім боржника, власників його майна та кредиторів, їх тісної взаємодії у досягненні зазначеної мети. Тому для належного вибору реорганізаційних процедур вкрай необхідне погодження волі кредиторів і неплатоспроможного боржника. Відносини ключових учасників провадження у справах про банкрутство щодо вибору організаційної процедури мають базуватися на засадах юридичної рівності, автономії волі, диспозитивності та ініціативи сторін провадження у справах про банкрутство, що в принципі виключає підпорядкування інтересів однієї зі сторін іншій та забезпечує встановлення цих відносин на основі правової самостійності сторін. Цей фрагмент відносин за своєю функціональною спрямованістю повинен визначатись регулятивними нормами, диспозиції яких містять дозвільні приписи. Отже, вибір будь-якого варіанта реорганізації несумісний з елементами державно-правового примусу, який для цієї категорії відносин є контрпродуктивним.

Санація боржника – це система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямованих на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом реструктуризації підприємства, боргів, активів та/або зміни організаційно-правової та виробничої структури боржника.

Реструктуризація боргів боржника - судова процедура у справі про неплатоспроможність фізичної особи, що застосовується з метою відновлення платоспроможності боржника шляхом зміни способу та порядку виконання його зобов’язань згідно з планом реструктуризації боргів боржника.

У разі неефективності реабілітаційних процедур та визнання боржника-юридичної особи банкрутом вводиться ліквідація банкрута, мета якої полягає у примусовому припинення суб’єкта господарювання та його господарської діяльності у порядку встановленому КУзПБ. Або погашення боргів боржника (фізичної особи) з метою задоволення вимог кредиторів за рахунок реалізації майна банкрута та очищення його від боргових зобов'язань.

Питання 3.2. Поняття та особливості розпорядження майном. 3.2.1 Реєстр вимог кредиторів. 3.2.2. Мораторій на задоволення вимог кредиторів. 3.2.3. Визнання недійсних правочинів боржника у справі про банкрутство. 3.2.4. Формування комітету кредиторів: повноваження та порядок проведення засідання.

Розпорядження майном, як судова процедура вводиться з моменту відкриття провадження у справі про банкрутство, є обов'язковою судовою процедурою для боржника-юридичної особи зі строком на 170 днів, зазначений строк є граничним (не підлягає продовженню). Завданнями розпорядження майном є:

1) виявлення та збереження майнових активів боржника;
2) обмеження правосуб'єктності боржника;
3) виявлення кредиторів та визнання судом вимог кредиторів;
4) формування реєстру вимог кредиторів;
5) формування представницьких органів кредиторів: зборів кредиторів та комітет кредиторів;
6) розроблення та схвалення плану санації.

В судовій процедурі - розпорядження майном, боржник не припиняє свою оперативно-господарську діяльність, призначається арбітражний керуючий, який виконує функції розпорядника майна, та не має права втручатися в оперативно-господарську діяльність боржника. Розпорядник майна проводить аналіз фінансово-господарського стану, інвестиційної та іншої діяльності боржника; перевіряє (за наявності) ознаки фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства. Також він повинен розглядати заяви кредиторів з грошовими вимогами до боржника та вести реєстр цих вимог. В разі можливості введення санації боржника розпорядник майна зобов'язаний розробити план санації та подати його на розгляд зборам кредиторів.

На підготовчому засіданні суд з'ясовується питання достовірності та обґрунтованості документів наданих ініціюючим кредитором та боржником на предмет наявності та відсутності ознак неплатоспроможності. Кодекс України з процедур банкрутства на заміну інституту безспірності вимог кредиторів ввів поняття наявність або відсутність спору про право. Відповідно суд повинен переконатися у тому, що спір про право відсутній, на підставі чотирьох складових, що вироблені судовою практикою:

По-перше, наявність самого спору щодо суми, розрахунків, строку тощо.

По-друге, встановлення, що цей спір вирішується саме у позовному провадженні.

По-третє, мають бути активні дії з боку боржника, який повинен заперечувати проти вимог кредитора.

По-четверте, цей спір має виникнути до дати подачі заяви щодо відкриття провадження у справі про банкрутство. Якщо ж говорити, що такий спір може виникнути в будь-який момент, то тоді не зможуть існувати якісь банкрутства, адже постійно буде виникати штучний спір про право.

За результатами підготовчого засідання відкривається провадження у справі про банкрутство; визнаються вимоги кредитора та їх розмір; вводиться мораторій на задоволення вимог кредиторів; вводиться процедура розпорядження майном; призначається розпорядника майна з встановлення розміру його винагороди та джерел її сплати; визначається строк проведення розпорядником майна інвентаризації майна боржника та дата попереднього засідання суду.

Слід пам'ятати, що у разі коли після оприлюднення офіційного оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство на дату проведення попереднього засідання до боржника не висунуто вимог, суд не має змоги належним чином дати обґрунтовану оцінку твердженням боржника щодо його неплатоспроможності, адже такі твердження боржника у процедурі банкрутства мають бути досліджені судом критично з урахуванням як думки розпорядника майна, так й інших конкурсних кредиторів. Тому подальше провадження у справі про банкрутство є неможливим, у зв'язку з чим його належить закрити на підставі пункту 8 частини першої статті 90 КУзПБ.

Вимоги до форми та Порядку ведення реєстру вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність) регламентуються Наказом Міністерства юстиції України від 17.08.2020 № 2778/5. Реєстр вимог кредиторів - це єдина уніфікована система записів про кредиторів боржника та їхні вимоги, яка ведеться в електронній формі та складається з опису інформації щодо справи про банкрутство (неплатоспроможність) та трьох розділів. Ведення Реєстру здійснюється арбітражним керуючим (розпорядником майна) за результатами попереднього засідання господарського суду у справі про банкрутство (неплатоспроможність). Підставою для внесення відомостей до Реєстру є ухвала господарського суду або інформація, отримана під час провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) (списання або прощення боргів, задоволення вимог кредиторів, зміна відомостей про кредитора тощо).

Боржник, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, власник корпоративних прав боржника, а у випадках, передбачених законодавством, – третя особа протягом провадження у справі про банкрутство з метою погашення вимог

кредиторів та закриття провадження у справі мають право задовольнити всі вимоги конкурсних кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, крім неустойки (штрафу, пені).

Для одночасного погашення всіх вимог кредиторів арбітражний керуючий зобов'язаний надати особі, яка виявила намір погасити вимоги кредиторів, реєстр вимог кредиторів. У разі задоволення всіх вимог кредиторів, крім неустойки (штрафу, пені), господарський суд ухвалою закриває провадження у справі про банкрутство. Вимоги щодо неустойки (штрафу, пені) вважаються погашеними, про що господарський суд зазначає в ухвалі.

Завданням підсумкового засідання суду полягає є з'ясування ознак банкрутства та наявності можливості визначення наступної судової процедури і подальшого здійснення провадження у справі. Визнаючи боржника банкрутом, суд має встановити його неоплатність, тобто недостатність майна для задоволення вимог кредиторів, у зв`язку з чим з'ясувати його актив і пасив та зіставити відомості щодо обох величин. Рішення суду не може ґрунтуватися лише на клопотанні зборів кредиторів. Розмір пасиву боржника підлягає визначенню відповідно до затвердженого судом в порядку статті 47 КУзПБ реєстру вимог кредиторів. Якщо встановлення пасиву боржника відбувається у попередньому засіданні суду, то остаточна правова оцінка активу і пасиву боржника та можливість відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом надається у підсумковому засіданні суду з огляду на перебування провадження у справі у процедурі розпорядження майном боржника. Разом із тим, підставою для визнання боржника банкрутом є не саме по собі рішення зборів кредиторів, а неможливість задоволення вимог кредиторів боржника інакше як через застосування щодо нього процедури ліквідації.

Визначення мораторію на задоволення вимог кредиторів міститься і ст. 1 КУзПБ і сутність полягає у припиненні виконання грошових зобов'язань боржником, строк виконання яких настав до дня введення мораторію, і припинення заходів, що спрямовані на забезпечення виконання цих зобов'язань. слід пам'ятати, що на поточні зобов'язання мораторій не розповсюджується, і боржник зобов'язаний відповідати до прийняття господарським судом постанови про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури

КУзПБ акумулює всі позовні провадження за участю боржника в межах справи про банкрутство, і всі справи за участю боржника, які були порушені до відкриття провадження справи про банкрутство, передаються до належного господарського суду, який відкрив справу про банкрутство, для розгляду такої справи по суті. Системний аналіз частин першої, другої статті 7 КУзПБ, частини першої статті 41, статті

45 ГПК України, дозволяє зробити висновок, що в межах справи про банкрутство розглядаються спори про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених саме боржником.

Підстави для оскарження правочинів боржника є загальними (передбачені Цивільним кодексом України) та спеціальними підставами (закріплені в ст. 42 КУзПБ). Правочини, які окреслені в ст. 42 КУзПБ, вважаються фраудаторними, їх поділяють на два види:

1) «підозрілі» – існує лише підозра, що той чи інший правочин укладено на шкоду кредиторам, при чому така підозра має підкріплюватися наслідками у вигляді збитків, завданих кредиторам.

2) якщо суд установить наявність будь-якої із трьох підстав (безоплатне відчуження майна боржником, укладення договору із зацікавленою особою або ж договору дарування), апріорі вважається, що такий правочин укладений на шкоду кредиторам.

Слід врахувати, що фраудаторні правочини (правочини, що вчинені боржником на шкоду кредиторам) в українському законодавстві регулюються тільки в певних сферах зокрема: у банкрутстві (стаття 42 КУзПБ); при неплатоспроможності банків (стаття 38 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»; у виконавчому провадженні (частина 4 статті 9 Закону України «Про виконавче провадження»).

Подавати заяви про визнання недійсними правочинів боржника зобов'язаний арбітражний керуючий, який діє залежно від судової процедури: ч. 9 ст. 44 КУзПБ визначені додатково повноваження розпорядника майна щодо визнання недійсними правочинів боржника; ч. 5 ст. 50 КУПБ визначені додатково повноваження керуючого санацією щодо визнання недійсними правочинів боржника; ч. 1 ст. 61 КУзПБ визначені додатково повноваження ліквідатора щодо визнання недійсними правочинів боржника

Завданням процедури розпорядження майном є проведення зборів кредиторів та формування комітету кредиторів, які можуть проводитися в режимі відеоконференції або зі шляхом опитування. Порядок та вимоги до проведення зборів (комітету) кредиторів регламентується ст. 48 КУзПБ. Збори кредиторів є органом кредиторів, який реалізує питання правосуб'єктності кредиторів боржника у справі про банкрутство. КУзПБ значно розширює компетенцію зборів та комітету кредиторів (представницьких органів кредиторів), однак варто запам'ятати, що звернення до господарського суду з клопотанням про введення наступної процедури у справі про банкрутство є повноваженнями зборів кредиторів, а комітет кредиторів може приймати рішення тільки щодо внесення пропозицій господарському суду щодо продовження або скорочення строку процедур розпорядження майном боржника чи санації боржника. Так,

в процедурі розпорядження майном до ключових повноважень зборів кредиторів віднесено:

визначення кількісного складу та обрання членів комітету кредиторів; дострокове припинення повноважень комітету кредиторів або окремих його членів; схвалення плану санації боржника та схвалення внесення змін до нього; звернення до господарського суду з клопотанням про введення наступної процедури у справі про банкрутство; обрання арбітражного керуючого у разі відсторонення арбітражного керуючого, визначеного Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою, від виконання повноважень. Прийняття рішень щодо визначення кількісного складу, обрання та переобрання членів комітету кредиторів, прийняття рішення про дострокове припинення повноважень комітету кредиторів і окремих його членів є виключною компетенцією зборів кредиторів, які не можуть бути передані чи делеговані комітету кредиторів. Варто підкреслити, що до виключної компетенції зборів кредиторів належить прийняття відповідного рішення щодо переходу до будь-якої судової процедури банкрутства, а не комітету кредиторів, який може мати таке право, якщо загальними зборами кредиторів боржника комітету делеговані відповідні повноваження.

Комітет кредиторів – це постійно діючий орган кредиторів у процедурах банкрутства зі складом членів комітету кредиторів **не більше ніж сім осіб,** який представляє і поєднує інтереси всіх кредиторів боржника у справі про банкрутство при прийнятті протокольних рішень в межах компетенції, визначеної КУзПБ та контролює діяльність арбітражного керуючого. Представник комітету кредиторів є стороною у справі про банкрутство. Таким чином кредитори беруть участь у справі про банкрутство як особисто, так і через представницькі органи (збори кредиторів та комітет кредиторів). Слід зазначити про надання права комітету кредиторів в будь-який час звернутися до господарського суду з клопотанням про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень незалежно від наявності підстав. При цьому визначено, що за наявності підстав для відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень або за клопотанням комітету кредиторів господарський суд протягом 14 днів постановляє ухвалу про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень (абз. 3,4 ч.4 ст. 28 КУзПБ).

Частиною 1-3 ст. 42 КУзПБ суттєво і більш повно розширені підстави для визнання недійсними правочинів. Так правочини, вчинені боржником після відкриття провадження у справі про банкрутство або протягом трьох років, що передували відкриттю

провадження у справі про банкрутство, можуть бути визнані недійсними господарським судом у межах провадження у справі про банкрутство за заявою арбітражного керуючого або кредитора, якщо вони завдали збитків боржнику або кредиторам, з таких підстав: боржник виконав майнові зобов`язання раніше встановленого строку; боржник до відкриття провадження у справі про банкрутство взяв на себе зобов`язання, внаслідок чого він став неплатоспроможним або виконання його грошових зобов`язань перед іншими кредиторами повністю або частково стало неможливим; боржник здійснив відчуження або придбав майно за цінами, відповідно нижчими або вищими від ринкових, за умови що в момент прийняття зобов`язання або внаслідок його виконання майна боржника було (стало) недостатньо для задоволення вимог кредиторів; боржник оплатив кредитору або прийняв майно в рахунок виконання грошових вимог у день, коли сума вимог кредиторів до боржника перевищувала вартість майна;боржник взяв на себе заставні зобов`язання для забезпечення виконання грошових вимог.

Правочини, вчинені боржником протягом трьох років, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство, можуть бути визнані недійсними господарським судом у межах провадження у справі про банкрутство за заявою арбітражного керуючого або кредитора з таких підстав:боржник безоплатно здійснив відчуження майна, взяв на себе зобов`язання без відповідних майнових дій іншої сторони, відмовився від власних майнових вимог;боржник уклав договір із зацікавленою особою;боржник уклав договір дарування.У разі визнання недійсними правочинів боржника з підстав, передбачених частиною першою цієї статті, кредитор зобов`язаний повернути до складу ліквідаційної маси майно, яке він отримав від боржника, а у разі неможливості повернути майно в натурі – відшкодувати його вартість грошовими коштами за ринковими цінами, що існували на момент вчинення правочину.

Варто звернути увагу на заборону, встановлену ч.ч.7,8 ст. 44 КУзПБ в якій визначаються наслідки введення процедури розпорядження майном, а саме заборону боржнику у цій процедурі без згоди комітету кредиторів (зборів кредиторів - до моменту формування комітету кредиторів) вчиняти *значні правочини*, вчинення яких не заборонено цим Кодексом та здійснювати продаж істотних активів боржника.

Питання 3.3. Ліквідаційна процедура та наслідки визнання боржника банкрутом. 3.3.1. Поняття, строки та наслідки ліквідаційної процедури. 3.3.2. Задоволення вимог кредиторів: поняття вимог та

чергові їх задоволення. 3.3.3. Звіт ліквідатора та закриття провадження у справі про банкрутство.

Ліквідація підприємства, як судова процедура у справах банкрутства є способом примусового припинення боржника та його господарської діяльності у визначеному законодавством порядку. Строк ліквідаційної процедури не може перевищувати 12 місяців.

Судовій процедурі банкрутства, що має наслідком ліквідацію банкрута, притаманні ознаки:

– наявність неоплачених грошових зобов'язань кредиторів, встановлених судом;

– недостатність майнових активів для покриття боргових зобов'язань; – незадовільний результат реабілітаційної процедури.

Відсутність хоча б однієї із цих ознак позбавляє суд права визнавати боржника банкрутом і, відповідно, застосовувати ліквідаційну процедуру щодо нього. Банкрутство та ліквідація є самостійними, проте достатньо тісно пов'язаними між собою правовими інститутами, що мають місце у випадку настання неплатоспроможності та приводять взагалі до припинення суб'єкта.

Наслідками ліквідаційної процедури є:

– визнання боржника банкрутом господарським судом;
– припинення господарської діяльності банкрута;
– виявлення поточних кредиторів;
– здійснення заходів із задоволення вимог кредиторів;
– організація та продаж майна банкрута.

Отже, рішення про введення ліквідаційної процедури належить зборам кредиторів (на підставі звіту розпорядника майна та аналізу фінансово-господарської діяльності боржника), а повноваження на звернення до місцевого господарського суду з відповідним клопотанням – комітету кредиторів як представницькому органу.

Ліквідатором призначається арбітражний керуючий, який повинен дотримуватися **принципу безсумнівної повноти дій** ліквідатора у ліквідаційній процедурі, зміст якого передбачає здійснення всієї повноти заходів, спрямованих на виявлення активів боржника, при цьому ні у кого не повинен виникати обґрунтований сумнів щодо їх належного здійснення. У ліквідаційній процедурі завданням ліквідатора є не просто констатація факту відсутності майна, а дієвий і належний пошук майна банкрута. Тому ліквідатор у звіті має довести, що його дії мали саме мету пошуку і виявлення майна банкрута, а під час ліквідаційної процедури він має вчиняти обґрунтовані і логічні дії, а також подавати запити до відповідних органів з урахуванням минулої діяльності банкрута. І.А. Бутирською запропоновано повноваження ліквідатора у справі про банкрутство

поділяти на три групи залежно від характеру та спрямованості дій: майнові, організаційні та управлінські.

До етапів процедури ліквідації варто віднести:

– визначення ліквідаційної маси та оцінки майна банкрута;

– дотримання черговості задоволення вимог кредиторів;

– здійснення розрахунків;

– складання звіту та ліквідаційного балансу.

Відповідно до ч.1 ст.64 Кодексу визначено 6 черг задоволення вимог кредиторів, до яких відносяться :

1) до першої черги задоволення:

вимоги щодо виплати заборгованості із заробітної плати працюючим та звільненим працівникам банкрута, та ін.,

вимоги щодо виплати заборгованості із компенсації збитків, завданих Державному бюджету України внаслідок виконання рішень Європейського суду з прав людини, постановлених проти України;

вимоги кредиторів за договорами страхування;

витрати кредиторів на проведення аудиту, якщо аудит проводиться за рішенням господарського суду за рахунок їхніх коштів;

2) у другу чергу задовольняються:

вимоги із зобов'язань, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян, шляхом капіталізації у ліквідаційній процедурі відповідних платежів, у тому числі до Фонду соціального страхування України за громадян, які застраховані в цьому фонді, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, зобов'язань із сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інше соціальне страхування;

3) у третю чергу задовольняються:

вимоги щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

вимоги центрального органу виконавчої влади, що здійснює управління державним резервом;

4) у четверту чергу задовольняються вимоги кредиторів, не забезпечені заставою;

5) у п'яту чергу задовольняються вимоги щодо повернення внесків членів трудового колективу до статутного капіталу підприємства;

6) у шосту чергу задовольняються інші вимоги.

Норма частини четвертої статті 49 КУзПБ, якою встановлено право суду прийняти постанову про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури, обмежена випадком наявності конкурсних кредиторів з правом вирішального голосу (зборів кредиторів) за умови недобросовісної бездіяльності цього органу щодо прийняття рішення про подальшу долю процедури банкрутства. У цьому вбачається встановлення законодавцем балансу між інтересами

боржника, щодо якого застосовано мораторій на задоволення вимог конкурсних кредиторів, та інтересами добросовісних кредиторів такого боржника – як конкурсних, так і поточних, які мають легітимні очікування щодо погашення наявних боргів боржника перед ними

Основним документом, що передує завершенню ліквідаційної процедури та формує її підсумки, є звіт ліквідатора, який разом із ліквідаційним балансом подається до господарського суду ліквідатором після завершення усіх розрахунків із кредиторами. Ліквідаційний баланс по суті є основним фінансовим, розрахунковим та бухгалтерським документом, що підтверджує майновий стан банкрута.

Ухвала суду про затвердження звіту ліквідатора і ліквідаційного балансу є за своєю правовою природою судовим рішенням, яке підсумовує хід ліквідаційної процедури, та в якому необхідно повно відобразити обставини, що мають значення для цієї справи. Затверджуючи звіт ліквідатора, господарський суд повинен дати оцінку належності проведення ліквідатором всієї ліквідаційної процедури, дотримання ним черговості задоволення вимог кредиторів, відповідності законодавству про банкрутство всіх обов'язкових додатків до звіту ліквідатора, зокрема оцінити повноту пошуку, виявлення майнових активів банкрута для включення їх в ліквідаційну масу, дати оцінку діям ліквідатора щодо пошуку, виявлення та повернення майна банкрута, що знаходиться у третіх осіб, надати оцінку повноті реалізації ліквідатором активів боржника, а також з'ясувати, чи здійснювалися ліквідатором заходи з виявлення та повернення дебіторської заборгованості банкрута. Висновки суду про встановлені обставини та їх правові наслідки повинні бути вичерпними, відповідати дійсності і підтверджуватися достовірними доказами, дослідженими в судовому засіданні. Розглядаючи ліквідаційний баланс та звіт ліквідатора, в судовому засіданні господарський суд перевіряє обґрунтованість, правомірність і повноту дій ліквідатора, а також достовірність змісту ліквідаційного балансу.

Розгляд судом клопотання про затвердження звіту ліквідатора і ліквідаційного балансу є процесуальною дією, яка передбачає заслуховування звіту ліквідатора і думки кредиторів, які можуть підтримати звіт або надати свої заперечення проти його затвердження. Оцінка аргументів і ліквідатора, і присутніх у засіданні кредиторів є запорукою надання аргументованої оцінки повноті дій ліквідатора у ліквідаційній процедурі. Закриття провадження у справі про банкрутство на підставі пункту 5 частини першої статті 90 КУзПБ залежить від однієї обов'язкової умови – наявності затвердженого судом звіту ліквідатора в порядку, передбаченому цим Кодексом. Затвердження судом звіту ліквідатора як підстави для закриття

провадження у справі про банкрутство є необхідним підсумком після етапу погашення вимог кредиторів з метою проведення судом правового аналізу здійснення ліквідатором ліквідаційної процедури й отримання вичерпних правових висновків про встановлені обставини та їх наслідки.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. В якій формі здійснюється розгляд вимоги до боржника про застосування наслідків недійсності оспорюваного правочину?
2. Як ви розумієте зміст правової конструкції "Відсутність спору про право в розрізі процедури банкрутства"?
3. Назвіть мету та завдання завдань судової процедури розпорядження майном.
4. Розкрийте сутність та значення підготовчого засідання у справах про банкрутство.
5. Які вимоги до форми реєстру вимог кредиторів?
6. У чому полягає обмеження правосуб'єктності боржника у процедурі розпорядження майном?
7. Поясніть принцип безсумнівної повноти дій ліквідатора у ліквідаційній процедурі?
8. У чому полягає завдання підсумкового засідання суду?
9. Які наслідки введення процедури ліквідації?
10. Які документи підтверджують належне проведення ліквідатором всіх необхідних заходів ліквідаційної процедури?
11. Які вимоги не підпадають під дію мораторію на задоволення вимог кредиторів?
12. Що таке фраудаторні правочини, які його ознаки?

ЛЕКЦІЯ 4

Тема: Поняття санації, види та заходи

Мета вивчення.

Вивчення правової природи санації дозволить визначитися з видами санації: санацією боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство та санацією, як судовою процедурою, дослідити переваги кожної та проаналізувати заходи санації, як судової процедури відповідно до правозастосовної практики.

Результати навчання.

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. аргументувати відмінності видів санації, мету та завдання кожної;
2. визначати та аналізувати заходи та наслідки санації;
3. порівнювати види санацій;
4. здійснювати системний науковий аналіз судової практики щодо застосування санації.

Література:

нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20.
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (в редакції від 21.10.2019 р.) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text
5. Про виконавче провадження: Закон України від 2.06.2016 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text
6. Про затвердження Порядку погодження умов і порядку проведення санації державних підприємств до відкриття провадження у справі про банкрутство за рахунок небюджетних джерел фінансування: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 № 38//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/38-2013-%D0%BF#Text
7. Про виконання вимог Кодексу України з процедур банкрутства: Лист Національного банку України від 29.10.2019 № 57-0007/56180//
8. Про виконання вимог Кодексу України з процедур банкрутства: Лист Національного банку України від 29.10.2019 № 57-0007/56180// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v6180500-19#Text

9. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text

10. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text

11. Про затвердження примірних форм плану санації боржника у справі про банкрутство та плану реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність:Наказ Міністерства юстиції України від 24.10.2019 № 3258/5. https://minjust.gov.ua/m/normativno-pravovi-akti-z-pitan-bankrutstva

Спеціальна література:

12. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей /За загальною ред. д.ю.н., судді ВС С.В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с.

13. Висновки Верховного суду в прецедентній справі щодо досудової санації. 27.04.2021р.https://pravo.ua/vysnovky-verkhovnoho-sudu-u-pretsedentnii-spravi-shchodo-dosudovoi-sanatsii/

14. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей / За загальною редакцією д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с

15. Судова практика у справах про банкрутство вебінар (суддя С. Жуков) //https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Jukov_prezent.pdf

16. Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства: судова практика та напрямки розвитку https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Prezentatsia_Zhukov.pdf

17. Радзивілюк В. Закордонний досвід правового регулювання досудових процедур запобігання банкрутству (неспроможності) та вдосконалення національного законодавства [Електронний ресурс] / В. Радзивілюк // Вісник господарського судочинства. - 2015. - № 1. - С. 116-123

18. Поляков Б.М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підручник для студентів вищ. навч.закл. / Б.М. Поляков . - К.: Ін. Юре, 2011. - 560 с.

19. Джунь В.В. Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні. Монографія. Юридична практика, 2006. - 383 с.

20. Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика. Одеса Фенікс, 2018. – 308 с.

21. Чубар Т.М. Правове регулювання заліку взаємних однорідних вимог у відносинах неспроможності (банкрутства) , Київ, 2018.

22. Пригуза П. Д. Проблеми теорії і практики конкурсного права в Україні неспроможність та банкрутство. Харків юридичний, 2009. – 528 с.

23. Пригуза П. Д. Умисне банкрутство: теорія і практика субсидіарної відповідальності. Науково-практичний посібник/ За загальною редакцією к.ю.н., судді Господарського суду Херсонської області П.Д. Пригузи; м. Херсон, 2020, 180 с.

24. Жуков С.В. Ліквідаційна процедура банкрутства юридичних осіб відповідно до кодексу України з процедур банкрутства: наук.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2021. 292 с.

25. Бірюков О.М. Кодекс України з процедур банкрутства. Відновлення платоспроможності фізичної особи. Книга четверта: коментар міжнародного експерта. Київ : Алерта, 2021. 84 с

26. Поляков Б., Радзвилюк В. Доктрина конкурсного процесу. Право України.- № 4 - 2021. - С.13-22

27. Богатир В. К. Ліквідаційна процедура – заключна процедура у справах про банкрутство : монографія / В. К. Богатир ; за ред. докт. юрид. наук., професора Б.В. Дерев'я

28. нка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 210 с.

29. Степанова Т. В. Інвестор у процедурі банкрутства. Правова держава. 2015 . 20. С. 87-92. //http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8168/1/87-92.pdf

30. Вечірко І.О. Особливості реалізації функцій господарського суду при здійсненні ліквідаційної процедури в провадженні справах про банкрутство/ І. Вечірко //Вісник господарського судочинства . - №4. – 2009. – С. 24-34

31. Вечірко І.О. Особливості реалізації принципу диспозитивності в процесі розгляду господарським судом справ про банкрутство/ І. Вечірко// Вісник господарського судочинства . - №1. – 2009. – С. 19-24.

32. Вечірко І.О. Особливості реалізації особами права на звернення до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство/ І. Вечірко// Вісник господарського судочинства . - №2. – 2008. – С. 27-36.

33. Вечірко І.О. Провадження у справах про банкрутство як окрема форма господарського процесу/ І. Вечірко// Вісник господарського судочинства . - №3. – 2008. – С. 12-18.

34. Огляд практики застосування Верховним Судом норм про субсидіарну відповідальність у справах про банкрутство (актуальна судова практика)

https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogljad_KGS_02_07_2020.pdf

25. Огляд правових позицій Верховного суду у складі колегій суддів Касаційного господарського суду за вересень 2020 року. https://www.hsa.org.ua/blog/oglyad-pravovyh-pozytsij-verhovnogo-sudu-u-skladi-kolegij-suddiv-kasatsijnogo-gospodarskogo-sudu-za-veresen-2020-roku

25. Справа № 1-7/158-09-3124 https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/69406003/

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 4

https://docs.google.com/presentation/d/17C3dpMUdLsHAAefVtvA24XCPNssiETbv_O9W9JyQuVY/edit?usp=sharing

План

4.1. Особливості санації до відкриття провадження у справі про банкрутство державних підприємств.

4.2. Санація: судова процедура, порядок та заходи.

4.2.1. План санації та порядок схвалення і затвердження плану санації.

4.3. Загальна характеристика заходів щодо відновлення платоспроможності боржника.

4.3.1. Збільшення статутного капіталу боржника.

4.3.2. Продаж частини майна боржника та майна як єдиного майнового комплексу.

4.3.3. Відчуження майна у процедурі санації шляхом заміщення активів.

4.3.4. Виконання зобов'язань боржника власником.

Основний зміст

Питання 4.1. Особливості санації до відкриття провадження у справі про банкрутство державних підприємств.

Вивчення даного питання потребує з'ясування основних характеристик двох видів санації: санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство та санації, як судової процедури.

Санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство - це система заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, яка може здійснювати засновник (учасник, акціонер)

боржника, власник майна (орган, уповноважений керувати майном) боржника, інші особи з метою запобігання банкрутству боржника шляхом вжиття організаційно-господарських, управлінських, інвестиційних, технічних, фінансово-економічних, правових заходів відповідно до законодавства до відкриття провадження у справі про банкрутство. Мета системи заходів - усунення ознак неплатоспроможності боржника, що відповідає сутнісній характеристиці санації - від латинського "sanare", що означає "відчуження", "оздоровлення".

Суб'єктом звернення щодо застосування процедури санації до відкриття провадження у справі про банкрутство є боржник, про що його засновниками (учасниками, акціонерами) приймається відповідне рішення.

Об'єктом процедури санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство є неплатоспроможність боржника, яка за результатами вжиття відповідних заходів має бути відновлена.

Передумовою запровадження є підтверджені ознаки неплатоспроможності боржника або її загрози та вигідність для кредиторів виконання плану санації у порівнянні з ліквідацією боржника.

Особливість санації до відкриття провадження у справі про банкрутство полягає в етапності порядку введення санація до відкриття провадження у справі про банкрутство:

I етап - розроблення боржником плану санації; скликання зборів кредиторів для його схвалення та подання плану санації на затвердження до господарського суду за місцем проживання боржника (частин першої статті 5 КУзПБ).

II етап - перевірка судом заяви про затвердження плану санації на предмет дотримання відповідності вимогам законодавства щодо форми, змісту, наявності всіх усіх додатків (частина шоста статті 5 КУзПБ);

III етап - розгляд судом заяви та заперечення кредиторів щодо заяви про затвердження плану санації по суті в судовому засіданні (частини сьома, восьма статті 5 КУзПБ)

IV етап - судові функції нагляду за процедурою досудової санації, що проявляється у його повноваженні щодо відсторонення керуючої санацією від виконання ним своїх обов'язків, заміни керуючої санацією, внесені зміни до плану санації, розгляду заяви боржника або кредитора про припинення процедури санації у разі порушення виконання плану санації та заяви про затвердження звіту про виконання плану санації тощо (частина дев'ята, десята, одинадцятої статті 5 КУзПБ).

Отже, план санації готується боржником, на відміну від санації, як судової процедури, де розроблення плану санації покладено на розпорядника майном ч.3 ст.44 КУзПБ), і має включати обов'язкові (імперативні) та факультативні умови.

До групи обов'язкових умов віднесено:

1) розміри погашення вимог кредиторів;

2) порядок погашення вимог кредиторів;

3) строки погашення вимог кредиторів, які беруть участь у санації;

4) заходи щодо виконання плану санації;

5) заходи щодо погляду на виконання плану санації;

6) обсяг повноважень керуючого санацією (у місці його призначення);

7) ліквідаційний аналіз, який негативно впливає на вигідність кредиторів при виконанні плану санації з ліквідацією боржника.

До факультативних на умовах дискреції - за розсудом боржника:

1) поділ кредиторів, які беруть участь у санації, за категоріями залежно від вимог та наявності (відсутності) забезпечення вимог таких кредиторів;

2) інші умови відповідності вимогам для кредиторів різних категорій;

3) заходи з отримання позик чи кредитів;

4) умови, передбачені частиною другої статті 51 КУзПБ ;

5) фінансовий аналіз, який підтверджує здатність боржника виконувати умови плану санації.

Строк санації до відкриття провадження у справі про банкрутство необмежений та залежить від заходів передбачених планом санації. Наразі є приклади судової практики де ухвалою Господарського суду Київської області від 10 червня 2020 р. у справі №911/482/20 затверджено план санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство на 15 років.

Розглядаючи питання про відмову в затвердженні плану санації, варто врахувати, що перелік порушень визначених абз. 4 ч. 8 ст. 5 КУзПП не є вичерпним, через те, що можуть бути процедурні та матеріальні порушення які прямо не визначені законом:(наприклад: неповідомлення кредиторів про проведення загальних зборів; використання недостовірної інформації щодо зацікавленості кредиторів стосовно боржника, щодо суми та складу вимог).

Слід також враховувати, що для санації до відкриття провадження у справі про банкрутство не характерний весь комплекс засобів та механізмів правового регулювання, що регламентовані для судових процедури банкрутства, зокрема конкурсний характер та черговість задоволення вимог кредиторів з дотриманням саме

визначеної КУзПБ для процедури банкрутства черговості задоволення вимог кредиторів.

Питання 4.2. 4.2.1. Санація: судова процедура, порядок та заходи. План санації та порядок схвалення і затвердження плану санації.

Сутність санації полягає також у фінансовому оздоровленні, як і санації до відкриття провадження у справі про банкрутство, однак на відміну від останньої це судова процедура, яка включає систему заходів, що реалізуються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, яка вводиться на підсумковому засіданні суду у процедурі розпорядження майном боржника.

Основними умовами введення санації як судової процедури:

- наявність розробленого розпорядником майна плану санації боржника, який відповідає вимогам ст. 51 КУзПБ;
- схвалення плану санації зборами кредиторів у порядку встановленому ст. 52 КУзПБ;
- схвалення плану санації забезпеченими кредиторами у порядку встановленому ст. 52 КУзПБ;
- подання зборами кредиторів до суду клопотання про введення процедури санації й затвердження плану санації;
- затвердження господарським судом плану санації (ч.1 ст. 50 КУзПБ).

Поряд з цим, план санації реалізується за рахунок наступних джерел: боржника, кредитора або інвестора. Таким чином, з'являється новий учасник провадження - інвестор (фізична особа та/або юридична особа), який бажає взяти участь у санації боржника, подає розпоряднику майна заяву про участь у санації боржника та свої пропозиції щодо санації боржника (план санації тощо).

На відміну від санації до відкриття провадження у справі про банкрутство, в санації, як судовій процедурі, керівник звільняється, припиняються повноваження органів управління боржником і управління боржником переходить до керуючого санацією (арбітражного керуючого), повноваження якого визначені у розділі III КУзПБ. Варто зазначити, що повноваження керуючого санацією суттєво відрізняються від повноважень розпорядника майна та залежать від етапів процедури санації.

До етапів санації, як судової процедури слід віднести:

1) підтримання господарського режиму виробничо-господарської діяльності боржника;

2) реалізація планових заходів з відновлення платоспроможності боржника і погашення заборгованості перед кредиторами, тобто виконання плану санації.

План санації є комплексним програмним документом фінансового оздоровлення боржника, застосування спеціальних заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, строку їхньої реалізації, зобов'язань боржника та інвестора (у разі його присутності) . Поляков Б.М. визначає план санації як реорганізаційною угодою, в якій всі учасники відносин неспроможності виконують завдання врегулювання всіх питань, пов'язаних із погашенням грошових вимог шляхом різноманітних санаційних заходів. Положеннями Кодексу України з процедур банкрутства передбачені обов'язкові та факультативні умови, які включаються до плану санації.

До обов'язкових умов відносяться:

1) розмір вимог кожного класу кредиторів, які були б задоволені у разі введення процедури ліквідації боржника;

2) заходи щодо відновлення платоспроможності боржника;

3) строк відновлення платоспроможності боржника (платоспроможність вважається відновленою за умови погашення вимог кредиторів згідно з реєстром вимог кредиторів);

4) забезпечення погашення заборгованості боржника з виплати заробітної плати (ч.1 ст. 51КУзПБ);

5) погашення вимог кредиторів з урахуванням черговості, встановленої цим Кодексом, якщо самі кредитори не схвалили рішення про погіршення умов їхнього класу (ч.5 ст. 51 КУзПБ).

Отже, план санації має містити ряд істотних умов, які підлягають юридичній та економічній оцінці на предмет досягнення основної мети процедури санації - відновлення платоспроможності боржника шляхом погашення грошових вимог всіх кредиторів внаслідок реалізації плану санації.

План санації може містити умову про надання права одному або декільком забезпеченим кредиторам звернути стягнення на заставлене майно після затвердження плану санації господарським судом (ч.5 ст. 52 КУзПБ). Поряд з цим, слід враховувати особливості провадженъ окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності, класи кредиторів та вимоги кредитора до третіх осіб. Так у разі провадження боржником діяльності, пов'язаної з державною таємницею, план санації має містити заходи із забезпечення охорони державної таємниці. У разі якщо боржник є балансоутримувачем державного майна, яке не увійшло до статутного капіталу господарського товариства у процесі приватизації (корпоратизації), таке майно не підлягає відчуженню у процедурі санації. Погашення

вимог кредиторів проводиться з урахуванням черговості, встановленої КУзПБ, якщо самі кредитори не схвалили рішення про погіршення умов їхнього класу.

План санації не впливає на вимоги кредитора до третіх осіб, якщо кредитор з такими вимогами проголосував проти схвалення плану санації. Затвердження судом плану санації щодо первісного зобов'язання не припиняє пов'язані з ним додаткові зобов'язання згідно зі статтею 604 Цивільного кодексу України, якщо заставодержатель проголосував проти такого плану (ч.7 ст. 51 КУзПБ). Розглядаючи процедуру схвалення або відхилення плану санації, яка є більш складною порівняно із процедурою яка визначається Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», слід врахувати поділ конкурсних кредиторів на класи. Кредитори, включені до кожної черги, формують окремий клас кредиторів. Кредитор, вимоги якого підлягають включенню до двох і більше черг, підлягає включенню відповідно до двох і більше класів кредиторів. Вимоги забезпечених кредиторів утворюють окремий клас, до якого включаються вимоги у тій їх частині, яка забезпечена заставою майна. У частині вимог, не забезпечених заставою, вимоги таких кредиторів підлягають включенню до класу незабезпечених кредиторів.

Отже, КУзПБ встановлює різні умови та підстави схвалення плану санації окремими класами кредиторів. План санації вважається схваленим класом незабезпечених кредиторів, якщо за схвалення плану санації віддано більше половини голосів кредиторів, включених до відповідного класу, а також якщо за схвалення плану санації проголосувало не менше половини кредиторів, які мають право голосу у відповідному класі. А класом забезпечених кредиторів, якщо за схвалення плану санації віддано дві третини голосів кредиторів, включених до класу забезпечених кредиторів, а також якщо за схвалення плану санації проголосувало не менше половини кредиторів, які мають право голосу в цьому класі. В іншому випадку вважається, що план санації відхилений відповідним класом кредиторів.

План санації та протоколи голосування кожного класу кредиторів подаються розпорядником майна до господарського суду протягом одного робочого дня після проведення голосування. Порядок та наслідки розгляду плану санації судом передбачені у ч.ч.7,8 ст. 52 КУзПБ. Відповідно господарський суд затверджує плану санації боржника, якщо: план санації схвалений усіма класами конкурсних кредиторів, розмір та/або порядок задоволення вимог яких змінені

планом санації порівняно з умовами, які були б застосовані у разі введення процедури ліквідації; план санації схвалений класом забезпечених кредиторів; розмір задоволених вимог кредиторів, які проголосували проти схвалення плану санації, не буде меншим у процедурі санації, ніж розмір вимог, який був би задоволений у разі введення процедури ліквідації.

Питання 4.3.4.3.1.4.3.2.4.3.3. 4.3.4. Загальна характеристика заходів щодо відновлення платоспроможності боржника. Збільшення статутного капіталу боржника.Продаж частини майна боржника та майна як єдиного майнового комплексу. Відчуження майна у процедурі санації шляхом заміщення активів. Виконання зобов'язань боржника власником.

Заходами щодо відновлення платоспроможності боржника, які містить план санації, можуть бути:реструктуризація підприємства; перепрофілювання виробництва; закриття нерентабельних виробництв; відстрочення, розстрочення або прощення боргу чи його частини; виконання зобов'язання боржника третіми особами; задоволення вимог кредиторів в інший спосіб, що не суперечить цьому Кодексу; ліквідація дебіторської заборгованості; реструктуризація активів боржника відповідно до вимог цього Кодексу; продаж частини майна боржника; виконання зобов'язань боржника власником боржника та його відповідальність за невиконання взятих на себе зобов'язань; відчуження майна та погашення вимог кредиторів шляхом заміщення активів; звільнення працівників боржника, які не можуть бути залучені в процесі виконання плану санації; одержання кредиту для виплати вихідної допомоги працівникам боржника, які звільняються згідно з планом санації, що відшкодовується відповідно до вимог цього Кодексу позачергово за рахунок продажу майна боржника; одержання позик та кредитів, придбання товарів у кредит; інші заходи з відновлення платоспроможності боржника.

Вибір заходів буде залежати від низки факторів, а саме: виду виробництва, зношеності основних заходів, технологій, організаційно-правової форми боржника, кредиторської заборгованості та інше.

Під реструктуризацією підприємства розуміється здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, підвищенню ефективності виробництва, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної

продукції та повному або частковому задоволенню вимог кредиторів. У зв'язку з цим можливі варіанти реорганізації боржника шляхом створення на основі його май господарського товариства з заміщенням у складі активів боржника цього майна на акції новоствореного товариства. Які підлягають продажу, а отриманні грошові кошти спрямовуються на задоволення вимог кредиторів згідно з реєстром.

Планом санації може бути передбачено перепрофілювання та закриття нерентабельних виробництв, відстрочення, розстрочення або прощення боргу чи його частини. Прощення боргу, застосовується, наприклад щодо шостої черги вимог щодо заборгованості зі сплати штрафних санкцій та пені. Іншу заборгованість можна реструктуризувати на певний період, який обов'язково має бути чітко вказано в плані санації.

Продаж цілісного майнового комплексу здійснюється з метою задоволення вимог кредиторів у процедурі санації та збереження виробничо-господарського потенціалу підприємства. Даний захід передбачає заміну власника підприємства, де покупець стає правонаступником майнового комплексу боржника в обсязі визначеному КУзПБ. Мова йде про усічене правонаступництво, властиве господарському праву, втручання держави з метою відновлення платоспроможності, а права та обов'язки, які не перейшли в порядку правонаступництва, припиняються. Кодексом також передбачено можливість продажу частини майна боржника, певна річ, якщо таке майно не використовується в господарській діяльності боржника та наявність його не приносить доходу (наприклад, це майно неможливо здати в оренду). Тому для застосування того чи іншого заходу відновлення платоспроможності, важливим фактором є правовий режим майна, аналіз на предмет його реалізації, пріоритетності прав третіх осіб. У зв'язку з чим, у керуючого санацією виникають додаткові права з приводу відмови у тримісячний строк з дня прийняття рішення про санацію від правочинів боржника.

Планом санації може передбачатися збільшення статутного капіталу боржника в розмірі, встановленому планом санації, що можуть зробити як власники боржника, так і треті особи. Відповідно до частини 2 статті 53 Кодексу України з процедур банкрутства, порядок збільшення статутного капіталу, переважне право на придбання частки (додаткових акцій у разі приватного розміщення акцій), розподіл часток, порядок сплати вартості частки визначаються у плані санації. Впроваджуючи даний захід варто врахувати Закон "Про акціонерні товариства", Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», а саме на статтю 20, яка

передбачає переважне право учасника товариства на придбання частки іншого учасника. Між тим, оскільки Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» не передбачено певного проміжку часу для внесення коштів на рахунок товариства новим учасником (учасниками), що вирішив збільшити статутний капітал товариства, у плані санації варто чітко зазначити період внесення додаткових часток і суми. Схвалений план санації, ухвала суду про затвердження плану і запровадження процедури санації є підставою для проведення державної реєстрації змін до відомостей про боржника, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, пов'язаних зі збільшенням статутного капіталу, зміною складу учасників та розміру їх часток, зокрема й змін до статуту товариства шляхом викладення та затвердження його в новій редакції.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Чи є підставою для відмови в затвердженні плану санації не включення всіх кредиторів боржника до плану санації у разі санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство?
2. Назвіть обов'язкові умови плану досудової санації?
3. У чому полягають відмінності досудової санації та санації, як судової процедури?
4. Хто може бути керуючим санацією?
5. Які обов'язки керуючого санацією?
6. В чому полягають відмінності санації та розпорядження майном?
7. Назвіть умови введення санації судом у справі про банкрутство.
8. Які заходи передбачені законодавством за допомогою яких може бути заплановано відновлення платоспроможності боржника?
9. Які умови та підстави схвалення плану санації окремими класами кредиторів?
10. Яка процедура розгляду плану санації кредиторами?

ЛЕКЦІЯ 5

Тема: Правове регулювання продажу майна в межах справи про банкрутство

Мета вивчення.

Вивчення правового регулювання продажу майна в судових процедурах дозволить визначитися зі способами, об'єктами, суб'єктами продажу майна в межах справи про банкрутство. Зрозуміти особливості цифровізації правовідносин, взаємодію учасників, порядок проведення аукціону.

Результати навчання.

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. аргументувати особливості продажу майна в судових процедурах;
2. визначати правила продажу майна в межах справи про банкрутство;
3. знати основні характеристики цифровізації відносин при продажі майна на аукціоні в електронній торговій системі;
4. здійснювати аналіз правозастосовної практики щодо визнання результатів аукціону проведеного у процедурі банкрутства недійсними

Література:

нормативно-правові акти:

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (в редакції від 21.10.2019 р.) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text
4. Про санкції: Закон України від 14.08.2014 № 1644-VII. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text
5. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text
6. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text

7. Питання функціонування електронної системи з продажу майна боржників у справах про банкрутство: Постанова Кабінету Міністрів України від 2.10.2019р. №865. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-2019-%D0%BF#Text

8. Деякі питання організації та проведення електронних аукціонів: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1182. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1182-2020-%D0%BF#Text

9. Порядок відбору операторів електронних майданчиків для організації проведення електронних аукціонів з продажу об'єктів малої приватизації, авторизації електронних майданчиків. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 433//Офіційний вісник України, 2018 р., № 47, ст. 1642.

10. Правила проведення електронних торгів у формі аукціону (продаж майна боржника в провадженні у справі про банкрутство): Наказом Державного підприємства "СЕТАМ" від 18.02.2019 року № 12// https://setam.net.ua/pravila-torgiv-birzha.

11. Про затвердження Регламенту роботи електронної торгової системи Prozorro.Продажі щодо організації та проведення аукціонів з продажу майна боржників у справах про банкрутство : наказ ДП «Прозорро.Продажі» від 18.10.2019 р. № 39. URL: https://www.dto.com.ua/info/rules (дата звернення: 24.03.2021).

Спеціальна література:

35. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей / За загальною редакцією д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с

36. Судова практика у справах про банкрутство вебінар (суддя С. Жуков) //https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Jukov_prezent.pdf

37. Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства: судова практика та напрямки розвитку https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Prezentatsia_Zhukov.pdf

38. Крикун В. Б. "Інститут банкрутства в системі державного регулювання ринкової економіки"дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / Крикун Віктор Борисович ; Національна академія держ. управління при Президентові України. - К., 2007. - 247 арк. - арк. 221-244

39. Поляков Б.М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підручник для студентів вищ. навч.закл. / Б.М. Поляков . - К.: Ін. Юре, 2011. - 560 с.

40. Джунь В.В. Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні. Монографія. Юридична практика, 2006. - 383 с.

41. Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика. Одеса Фенікс, 2018. – 308 с.

42. Чубар Т.М. Правове регулювання заліку взаємних однорідних вимог у відносинах неспроможності (банкрутства) , Київ, 2018.

43. Пригуза П. Д. Проблеми теорії і практики конкурсного права в Україні неспроможність та банкрутство. Харків юридичний, 2009. – 528 с.

44. Пригуза П. Д. Умисне банкрутство: теорія і практика субсидіарної відповідальності. Науково-практичний посібник/ За загальною редакцією к.ю.н., судді Господарського суду Херсонської області П.Д. Пригузи; м. Херсон, 2020, 180 с.

45. Жуков С.В. Ліквідаційна процедура банкрутства юридичних осіб відповідно до кодексу України з процедур банкрутства: наук.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2021. 292 с.

46. Бірюков О.М. Кодекс України з процедур банкрутства. Відновлення платоспроможності фізичної особи. Книга четверта: коментар міжнародного експерта. Київ : Алерта, 2021. 84 с

47. Поляков Б., Радзвилюк В. Доктрина конкурсного процесу. Право України.- № 4 - 2021. - С.13-22

48. Богатир В. К. Ліквідаційна процедура – заключна процедура у справах про банкрутство : монографія / В. К. Богатир ; за ред. докт. юрид. наук., професора Б.В. Деревянка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 210 с.

49. Боярчук М. Захист покупця нерухомості в банкрута в період війни: судова практика// https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/zahist-pokupcya-neruhomosti-v-bankruta-v-period-viyni-pravova-poziciya-sudova-praktika.html

50. Огляд практики застосування Верховним Судом норм про субсидіарну відповідальність у справах про банкрутство (актуальна судова практика) https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogljad_KGS_02_07_2020.pdf

51. Огляд правових позицій Верховного суду у складі колегій суддів Касаційного господарського суду за вересень 2020 року. https://www.hsa.org.ua/blog/oglyad-pravovyh-pozytsij-verhovnogo-sudu-u-skladi-kolegij-suddiv-kasatsijnogo-gospodarskogo-sudu-za-veresen-2020-roku/

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 5

https://docs.google.com/presentation/d/1A5aNn8D51gZ0NXxIEd2aahjKdAWHbEAJVu6en625nqM/edit?usp=sharing

План

5.1 Правила продажу майна боржників: принципи, суб'єкти та законодавче регулювання.

5.2. Продаж майна в процедурі санації та процедурі ліквідації.

5.3. Електронні аукціони: поняття та типи.

5.4. Умови та порядок проведення аукціону з продажу майна боржників.

5.5. Скасування аукціону та визнання правочинів недійсними.

Основний зміст

Питання 5.1. Правила продажу майна боржників: принципи, суб'єкти та законодавче регулювання.

Вивчення даного питання слід розпочинати з аналізу з розділу V "Продаж майна в провадженні у справі про банкрутство" та Постанов Кабінету Міністрів України «Питання функціонування електронної системи з продажу майна боржників у справах про банкрутство» від 2.10.2019р. № 865, "Порядок відбору операторів електронних майданчиків для організації проведення електронних аукціонів з продажу об'єктів малої приватизації, авторизації електронних майданчиків".

В КУзПБ регламентовано загальну процедуру продажу активів банкрутів через електронні аукціони, що передбачає дворівневу систему електронних аукціонів, що складається з центральної бази даних та авторизованих електронних майданчиків з дотримання принципів рівності учасників, вільного доступу до майна боржника (банкрута), прозорості на електронному аукціоні та добросовісної конкуренції між учасниками аукціону на усіх етапах продажу майна банкрута.

Вперше інститут продажу майна отримав чіткі вимоги до електронного майданчика; механізму відповідальності за порушення прав учасників; погодження стартової ціни з кредиторами, а також склад лоту, крок аукціону тощо; зниження ціни на першому повторному аукціоні, яке можливе тільки за згодою забезпеченого кредитора; обов'язки арбітражного керуючого погодити витрати на збереження майна із забезпеченим кредитором.

Порядок функціонування електронної торгової системи, організації та проведення електронних аукціонів, визначення розміру, сплати, повернення гарантійних внесків та сплати винагороди операторів електронних майданчиків затверджується Постановою Кабінету Міністрів України «Питання функціонування електронної системи з продажу майна боржників у справах про банкрутство» від 2.10.2019р. № 865.

Продаж майна здійснюється виключно на аукціоні в електронній торговій системі, діяльність якої побудована на принципах: загальнодоступності, недискримінаційності та гарантування рівних права та доступу до інформації всім бажаючим, а при обміні й збереженні інформації та документів забезпеченні непорушності даних про учасників під час проведення аукціону та їх конфіденційність до моменту завершення аукціону. Метою аукціону як способу реалізації активів є передусім відчуження майна банкрута за максимальною ціною.

Електронна торгова система реалізується через електронні торгові майданчики. Авторизація електронних майданчиків здійснюється адміністратором на підставі рішення про відбір оператора та рекомендації щодо можливості тестування його електронного майданчика, що приймається постійною міжвідомчою комісією, утвореною Мін'юстом з метою відбору операторів електронних майданчиків, здійснення контролю за відповідністю авторизованих електронних майданчиків вимогам Порядку функціонування електронної торгової системи, організації та проведення електронних аукціонів, визначення розміру, сплати, повернення гарантійних внесків та сплати винагороди операторів електронних майданчиків Адміністратор електронної торгової системи є юридична особа - ДП Прозоро-продажі, яке укладає договір про використання електронної торгової системи з оператором, який відповідає вимогам та пройшов відбір.

Оператором авторизованого електронного майданчика є суб'єкт господарювання, який після відбору та успішного проходження тестування набуває статусу авторизованого (попередньо авторизованого) та отримує продуктивний ключ. Оператором авторизованого електронного майданчика може бути суб'єкт господарювання, який: не має заборгованості зі сплати платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи; не перебувати у процедурах банкрутства (неплатоспроможності) або у процесі припинення; не підпадати під застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України "Про санкції"; має у власності або користуванні електронний майданчик, який технічно можливо увімкнути до

центральної бази даних системи та відповідає вимогам, установленим частиною третьою статті 69 та частиною другою статті 71 КУзПБ; має право на використання доменного імені, через який функціонує електронний майданчик в Інтернеті; має розроблені та розміщені на сайті оператора електронного майданчика інструкції для користувачів електронного майданчика; має в наявності не менше шести працівників для забезпечення належного процесу проведення електронних аукціонів; має сформований статутний капітал в розмірі не менше ніж 1 млн. гривень; має власний кол-центр з відповідним програмним забезпеченням та застосуванням технології IP-телефонії та/або передавати на договірній основі іншим особам виконання функції кол-центру електронного майданчика (з відповідним програмним забезпеченням та застосуванням технології IP-телефонії); має досвід діяльності (не менше 1 року) на ринку реалізації майна/активів на конкурентних засадах у формі аукціонів, що підтверджується відповідними довідкою та копіями документів;має бездоганну ділову репутацію.

Замовником аукціону є арбітражний керуючий, який є визначення умов продажу майна, узгоджуючи їх з комітетом кредиторів та забезпеченими кредиторами, а у разі відсутності погодження, господарським судом. Рішення про обрання оператора авторизованого електронного майданчика приймається арбітражним керуючим самостійно та на підставі договору про організацію проведення аукціону арбітражний керуючий (керуючий санацією, ліквідатор) отримує доступ до участі на аукціонах шляхом розміщення відповідних лотів, виступаючи замовником аукціону.

Питання 5.2. Продаж майна в процедурі санації та процедурі ліквідації

Попри єдині норми регулювання продажу майна в судових процедурах, варто визначити певні особливості, які стосуються продажу майна арбітражним керуючим у процедурі санації та ліквідаційній процедурі.

Так у санацій продаж майна відбувається виключно через аукціон та відповідно до плану санації. Тобто керуючий санацією не наділений правом обирати спосіб продажу, не все майно стає об'єктом продажу, при продажі єдиного майновий комплекс (частина/весь) діє інститут усіченого правонаступництва.

В ліквідаційній процедурі, ліквідатор наділений правом обирати способи продажу майна боржника, формувати склад майна, яке виставляється на продаж (як цілісного майнового комплексу, так і окремих лотів), зобов'язаний забезпечити баланс інтересів боржника та кредиторів. Так до способів продажу законодавець відніс: аукціон,

безпосередній продаж, продаж на комісійних умовах через організацію роздрібної торгівлі за ринковою ціною. До об'єктів продажу в ліквідаційній процедурі відносяться всі види майнових активів. Поняття ліквідаційної маси надане у частині 1 статті 62 КУзПБ «Ліквідаційна маса» "усі види майнових активів (майно та майнові права) банкрута, які належать йому на праві власності або господарського відання". В даному контексті варто звернутися до ГК України, який визначає майно, як сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів. Залежно від економічної форми, якої набуває майно у процесі здійснення господарської діяльності, майнові цінності належать до основних фондів, оборотних засобів, коштів, товарів . Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» вказує, що майном, яке може оцінюватися, вважаються об'єкти в матеріальній формі, будівлі та споруди (включаючи їх невід'ємні частини), машини, обладнання, транспортні засоби тощо; паї, цінні папери; нематеріальні активи, в тому числі об'єкти права інтелектуальної власності; цілісні майнові комплекси всіх форм власності.

Варто зазначити, що приписи статті 131 КУзПБ, зокрема пункт 6, визначають перелік майна, яке не підлягає включенню до складу ліквідаційної маси в разі визнання банкрутом фізичної особи. При розв'язанні питання щодо виключення майна з ліквідаційної маси боржника варто аналізувати норми Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» у поєднанні з положеннями КУзПБ, та враховувати тимчасовий характер мораторію, введеного зазначеним законом.

Отже, обов'язком ліквідатора є виявлення усіх можливих майнових та немайнових активів банкрута для формування ліквідаційної маси банкрутство. Та залежно від бухгалтерської класифікації буде залежати спосіб продажу майна банкрута: якщо майно віднесено до основних фондів (основних засобів), то після проведення інвентаризації його реалізація здійснюється ліквідатором на аукціоні, який стартує з початкової вартості, визначеної ліквідатором. Якщо майно віднесено до товарів, що швидко псуються, виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів, ринкова вартість яких не перевищує однієї мінімальної заробітної плати, то ліквідатор може здійснювати безпосередній продаж або продаж на комісійних умовах через організацію роздрібної торгівлі. На

відміну від санації, в ліквідації не йде мова про продаж майна банкрута, як цілісного майнового комплексу,

Питання 5.3. Електронні аукціони: поняття та типи

Електронні торги - продаж майна за принципом аукціону через Веб-сайт, за яким його власником стає учасник, який під час торгів запропонував за нього найвищу ціну.

Порядком організації та проведення аукціонів з продажу майна боржників у справах про банкрутство (неплатоспроможність) передбачено, що аукціон є процедурою визначення його переможця, в ході якої учасники аукціону мають можливість поетапного збільшення своїх цінових пропозицій протягом трьох раундів, що проводяться за однаковими правилами.

Передбачено два типи аукціонів:1)на підвищення ціни та 2) з автоматичним зниженням, або як його ще називають – голландський. Аукціон без можливості зниження початкової ціни (аукціон) - спосіб продажу майна боржника, за яким власником майна стає покупець, що запропонував за нього найвищу ціну в ході торгів аукціону або шляхом подання закритої цінової пропозиції. Аукціон з можливістю зниження початкової ціни - спосіб продажу майна боржника, за яким початкова ціна лота покроково знижується в ході торгів аукціону, з подальшою можливістю додаткового подання цінових пропозицій.

Перший аукціон з продажу майна відбувається без можливості зниження початкової вартості. Якщо перший аукціон не відбувся, протягом місяця арбітражний керуючий зобов'язаний оголосити про повторний аукціон, який відбувається з можливістю зниження початкової вартості майна якщо таку можливість погодив комітет кредиторів та/або забезпечений кредитор. Другий повторний аукціон проводиться з можливістю зниження початкової ціни без визначення граничної вартості з урахуванням вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України.

У випадку, якщо повторний аукціон не відбувся, арбітражний керуючий зобов'язаний протягом місяця, а в частині, що стосується майна, що є предметом забезпечення протягом 45 днів, оголосити про другий повторний аукціон. Початковою вартістю другого повторного аукціону є первісна вартість зменшена на 25%. Другий повторний аукціон відбувається з можливістю зниження початкової вартості майна до кроку аукціону.

Якщо майно, яке є предметом забезпечення, не було продано на повторному аукціоні – забезпечений кредитор має право звернутися з відповідною заявою до арбітражного керуючого протягом 20 днів з моменту, коли аукціон не відбувся, та просити продати майно, що є предметом забезпечення, забезпеченому кредитору. Арбітражний

керуючий, зобов'язаний протягом 3 днів з моменту отримання заяви забезпеченого кредитора, скласти відповідний протокол та надіслати його забезпеченому кредитору.

Слід врахувати особливості продажу вразі неплатоспроможності державних підприємств та підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків. Так, продаж майна державних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, першочергово відбувається шляхом продажу майна боржника як єдиного майнового комплексу через аукціон, без можливості зниження початкової ціни, обов'язковим погодженням з органом, уповноваженим управляти державним майном. Можливість зниження початкової ціни з'являється лише на другому повторному аукціоні. У разі завершення другого повторного аукціону з продажу майна банкрута як єдиного майнового комплексу без визначення переможця подальший продаж майна державних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, здійснюється окремими лотами відповідно до статей 75, 79 і 80 цього Кодексу".

До стадій електронних торгів, як складного багатоетапного процесу, слід віднести:

– підготовка до проведення електронних торгів;

– розміщення інформаційного повідомлення про проведення електронних торгів;

– реєстрація учасників торгів;

– проведення електронних торгів;

– визначення переможця електронних торгів.

Питання 5.4. Умови та порядок проведення аукціону з продажу майна боржників

Умови продажу майна арбітражний керуючий погоджує з комітетом кредиторів або з забезпеченим кредитором, якщо майно яке повинно продаватися є предметом забезпечення. Відповідно до ч. 2 ст. 75 КУзПБ, до обов'язкових умов продажу належать склад майна (лот), його початкова ціна та крок аукціону. Зміст ст. 75 КУзПБ щодо порядку такого погодження заслуговує на підтримку, адже містить правило про обов'язковість завчасного спрямування всім кредиторам умов продажу, визначає повноваження кредиторів за результатами розгляду таких умов та наслідки реалізації кожного з них.

Протягом 20 днів з моменту отримання умов арбітражного керуючого, комітет кредиторів або забезпечений кредитор повинні погодити такі умови продажу:

– погодити на умовах запропонованих ліквідатором

– або погодити на умовах, запропонованих комітетом кредиторів, забезпеченим кредитором
– або відмовити в погодженні умов запропонованих ліквідатором. Зокрема, якщо комітет кредиторів або забезпечені кредитори прийняли рішення про відмову в наданні згоди на продаж майна та ліквідатор не згоден із таким рішенням, або якщо не прийняли жодного рішення, арбітражний керуючий зобов'язаний звернутися до суду задля визначення умов аукціону судом.

Після погодження умови продажу майна арбітражний керуючий зобов'язаний оголосити про продаж майна та опублікувати відповідне оголошення через електронну торгову систему. Відповідно до п. 11 Порядку організації та проведення аукціонів з продажу майна боржників у справах про банкрутство (неплатоспроможність), «замовник аукціону, після укладення з оператором електронного майданчика договору про організацію проведення аукціонів, через свій особистий кабінет вносить до електронної торгової системи інформацію про продаж майна та формує лот шляхом опублікування оголошення про проведення аукціону відповідно до вимог Порядку». При цьому у ч.ч. 5–8 ст. 77 КУзПБ, п. 46–56 Порядку, детально прописано перелік інформації щодо різного виду майна, який обов'язково має буде відображений при характеристиці майна у лоті.

На стадії розміщення оголошення про проведення аукціону у замовника (ліквідатора) виникають обов`язки: відобразити повну та достовірну інформацію в оголошенні, повідомити про проведення аукціону банкрута, забезпечити можливість ознайомитися з майном за його місцезнаходженням, забезпечити проведення аукціону у визначений строк, що свідчить про вчинення одностороннього правочину.

Після розміщення інформаційного повідомлення про проведення електронних торгів слідує реєстрація учасників торгів та проведення електронних торгів. За результатами проведення електронного аукціону складається протокол, який направляється на адресу переможця аукціону, а також підписується оператором електронного майданчика та акт про придбання майна на аукціоні, які є підставою для видачі свідоцтва про придбання нерухомого майна на торгах та державної реєстрації права власності, згідно з статтею 87 КУзПБ. Складення ж та підписання акту про придбання майна на аукціоні, є волевиявленням продавця щодо передання проданого майна у володіння покупцю, а не оформленням договірних відносин купівлі-продажу.

Питання 5.5. Скасування аукціону та визнання правочинів недійсними

Законодавством передбачено скасування аукціону, визнання аукціону, таким що не відбувся та визнання у судовому порядку недійсних правочинів щодо продажу майна, вчинений на аукціоні. Так відповідно до ст. 72 скасування аукціону можливе замовником до моменту початку торгів у разі порушення встановленого порядку щодо його підготовки. Скасування аукціону здійснюється арбітражним керуючим шляхом внесення інформації про це в електронну торгову систему через авторизований електронний майданчик, через який було подано оголошення про проведення аукціону. В інформації про скасування аукціону зазначаються причини його скасування.

Постановою Кабінету Міністрів України «Питання функціонування електронної системи з продажу майна боржників у справах про банкрутство» від 2.10.2019р. № 865 передбачено можливість визнання аукціону таким, що не відбувся, у разі непідписання протоколу та/або акта про придбання майна на аукціоні з переможцем аукціону, у разі, коли належна до сплати сума від переможця аукціону не зарахована на рахунок боржника у 10 строк, у разі ненадходження від переможця аукціону всієї належної суми на рахунок боржника, у разі надходження на рахунок боржника коштів за придбане на аукціоні майно з порушенням встановлених строків.

Результати аукціону з продажу майна боржника в провадженні у справі про банкрутство, проведеного з порушенням вимог закону, можуть бути визнані в судовому порядку недійсними. Відповідно до ст. 73 КУзПБ правочин щодо продажу майна, вчинений на аукціоні, проведеному з порушенням встановленого порядку його підготовки або проведення, що перешкодило або могло перешкодити продажу майна за найвищою ціною, може бути визнаний недійсним господарським судом у межах провадження у справі про банкрутство за заявою боржника, арбітражного керуючого, кредитора або особи, інтереси якої були при цьому порушені.

Вимагати визнання недійсних результатів аукціону, проведеного з порушенням вимог закону, можуть боржник (зокрема арбітражний керуючий від імені боржника), кредитори, зареєстровані учасники аукціону, особи, які вважають себе власниками майна, що виставляється на аукціон. Інші особи, які бажають взяти участь в аукціоні, але не були зареєстровані й, відповідно, не змогли бути його учасниками, не мають права оскаржувати результати аукціону шляхом пред'явлення вимоги про визнання недійсними результатів аукціону. Вирішуючи питання про спосіб захисту інтересів осіб, які бажають взяти участь в аукціоні, слід мати на увазі, що оспорювання результатів аукціону не призводять до захисту цього інтересу. Дійсно, у разі коли особа не змогла взяти участь або перемогти в аукціоні,

визнання недійсних результатів аукціону саме по собі взагалі не поновлює її прав, адже її правове становище внаслідок визнання аукціону недійсним не змінюється. Тому застосування такого "способу захисту" на вимогу учасника, інтерес якого порушений, є неприпустимим.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Які визначені вимоги до електронного майданчика?
2. Які вимоги до оператора?
3. Назвіть суб'єктний склад спору про визнання недійсними результатів аукціону з продажу майна банкрута?
4. За яких умов може відбутися повторний та другий повторний аукціони?
5. Хто має право скасувати аукціон та які наслідки?
6. Які повноваження замовника?
7. Які умови та перелік осіб, які можуть оскаржувати результати аукціону проведеного у процедурі банкрутства?
8. Розкрийте принцип добросовісної конкуренції між учасниками аукціону на усіх етапах продажу майна банкрута?
9. Які етапи загального порядку продажу майна банкрута у процедурі ліквідації включає?
10. Які типи аукціону передбачені законодавством, які його стадії?
11. Що не може бути включено до ліквідаційної маси банкрута?

ЛЕКЦІЯ 6

Тема: Особливості банкрутства окремих категорій боржників

Мета вивчення.

Вивчення особливостей банкрутства страхових компаній, професійних учасників капіталу та організованих товарних ринків, фермерських господарств, суб'єктів господарювання, що зайняті у сільському господарстві та державних підприємств, підприємств у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50% дозволяє виокремити специфіку судових процедур окремих суб'єктів підприємницької діяльності, провести порівняльний аналіз з загальними процедурами та зрозуміти спеціальне правове регулювання відносин цієї категорії юридичних осіб.

Результати навчання.

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. аргументувати особливості правового регулювання відносин банкрутства страхових компаній, професійних учасників капіталу та організованих товарних ринків, фермерських господарств, суб'єктів господарювання, що зайняті у сільському господарстві та державних підприємств, підприємств у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50% ;
2. визначити коло та особливості процедур банкрутства й провадження у справах про банкрутство окремих суб'єктів підприємницької діяльності;
3. знати повноваження арбітражного керуючого у таких судових процедурах.

Література:

нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20.
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (в редакції від 21.10.2019 р.) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text

5. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018 р// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text
6. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text
7. Про затвердження Вимог до форми та порядку ведення реєстру вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність): Наказ Міністерства юстиції України; Вимоги, Реєстр, Форма типового документа від 17.08.2020 № 2778/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-20#Text
8. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text
9. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 ро. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text,
10. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2.06.2016 р. . https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text.
11. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021. (Введення в дію, відбудеться 01.01.2024) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text
12. Про затвердження Положення про систему підготовки і перепідготовки осіб, які мають намір здійснювати діяльність арбітражного керуючого, підвищення кваліфікації та перепідготовки арбітражних керуючих, їх підготовки у справах про банкрутство страхових організацій: Наказ Міністерства юстиції України; Положення, Форма, Сертифікат, Інформація, Свідоцтво, Перелік від 13.08.2019 № 2536/5. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0926-19#Text
13. Про Положення про Комітет у справах нагляду за страховою діяльністю: Указ Президента від 12.11.1999 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1468/99#Text
14. Про затвердження Положення про систему підготовки і перепідготовки осіб, які мають намір здійснювати діяльність арбітражного керуючого, підвищення кваліфікації та перепідготовки арбітражних керуючих, їх підготовки у справах про банкрутство страхових організацій: Наказ Міністерства України від 13.08.2019 № 2536/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0926-19#Text
15. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. в редакції від 20.10.2021 р.// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text

Спеціальна література:

26. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей /За загальною ред. д.ю.н., судді ВС С.В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с.

27. Жуков С. Судова практика у справах про банкрутство вебінар// https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Jukov_prezent.pdf

28. Дутка. Санація боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство: Економіка і право. - 2021. - №1. - С.96-101.

29. Богатир В. К. Ліквідаційна процедура – заключна процедура у справах про банкрутство : монографія / В. К. Богатир ; за ред. докт. юрид. наук., професора Б.В. Дерев'янка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 210 с.

30. Радзивілюк В. Щодо особливостей провадження у справі про банкрутство окремих категорій боржників [Електронний ресурс] // Право України. - 2018. - № 7. - С. 130-142.

31. Радзивілюк В. Процедура банкрутства страховиків в Україні. Право України. 2021. №7. С.100-115

32. Питання удосконалення розпорядження майном боржника у процедурі банкрутства / С. М. Грудницька, С. В. Міньковський // Економіка та право. Серія : Право. - 2015. - № 2. - С. 17-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecprpr_2015_2_4

33. Огляд правових позицій Верховного суду щодо застосування положень Кодексу з процедур банкрутства: Судова практика за другий квартал 2021 року https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_2021_07_29.pdf

34. Огляд правових позицій Верховного суду щодо застосування положень Кодексу з процедур банкрутства: Рішення, внесені до ЄДРСР, за жовтень – грудень 2021 рокуhttps://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fsupreme.court.gov.ua%2Fuserfiles%2Fmedia%2Fnew_folder_for_uploads%2Fsupreme%2FPrav_poz_10_12_2021_bankrut.pdf&embedded=true&chrome=false&dov=1

35. Огляд правових позицій Верховного суду у складі колегій суддів Касаційного господарського суду за вересень 2020 року. https://www.hsa.org.ua/blog/oglyad-pravovyh-pozytsij-verhovnogo-sudu-u-skladi-kolegij-suddiv-kasatsijnogo-gospodarskogo-sudu-za-veresen-2020-roku/

36. Аналіз.Процедура та практика щодо банкрутства державних підприємств в Україні у контексті виконання рішень ЄСПЛ у справах "Юрій Миколайович Іванов проти України" і "Бурмич та інші проти України". Жовтень 2020 р., м. Київ (

https://rm.coe.int/analysis-bankruptcy-burmych-r-melnychenko-nov-2020-ukr-final/1680a06a23)

37. О. Банасько. Актуальна судова практика Верховного Суду в справах про банкрутство// https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Banasko12_04_2021.pdf

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 6

https://docs.google.com/presentation/d/1Od8lGM7kb0mRV55IF7d3mtlRSiuHdwtv555jPkScK8E/edit?usp=sharing

План

6.1. Особливість судових процедур та арбітражного управління страховиків.

6.2. Банкрутство окремих учасників ринку фінансових послуг.

6.3. Особливості розгляду справ про неплатоспроможність боржників, зайнятих у сільському господарстві.

6.4. Банкрутство державних підприємств та підприємств у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50%.

Основний зміст

Питання 6.1. Особливість судових процедур та арбітражного управління страховиків

Дане питання вимагає поряд з загальними характеристиками судових процедур, про які йшлось у темі 4-5 виокремити наступні особливості провадження у справі про банкрутство страховиків, що викликано порядком ведення таким суб'єктом господарювання фінансової діяльності, запобіганням наслідкам банкрутства та збереженням активів страхових компаній.

Статтями 91, 92 розділу VII КУзПБ встановлені спеціальні правила щодо провадження у справах про банкрутства страховиків, при цьому інші норми застосовуються субсидіарно.

До особливостей варто віднести.

По-перше, у провадженнях справи про банкрутство страховиків можу бути призначений лише той арбітражний керуючий, який скласти іспит за програмою підготовки арбітражних керуючих у справах про банкрутство страхових організацій. В разі навіть, якщо відповідно до вимог п.2-1 Прикінцевих та перехідних положень КУзПБ заява про відкриття провадження у справі про банкрутство

містить пропозицію про призначення розпорядником майна у справі про банкрутство, суд перевіряє інформацію щодо наявності в арбітражного керуючого права на здійснення діяльності арбітражного керуючого у справах про банкрутство страховиків в розумінні ч.1 ст. 92 КУзПБ та у разі відсутності такого права, суд здійснює електронний запит на автоматичне визначення кандидатури арбітражного керуючого. Порядок підготовки арбітражних керуючих у справах про банкрутство страхових організацій затверджено наказом Міністерства юстиції України від 13.08.2019 № 2536/5 «Про затвердження Положення про систему підготовки й перепідготовки осіб, які мають намір здійснювати діяльність арбітражного керуючого, підвищення кваліфікації та перепідготовки арбітражних керуючих, їх підготовки у справах про банкрутство страхових організацій».

По-друге, заява про відкриття провадження у справі про банкрутство страховика може бути подана окрім боржника, кредиторів, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю, а саме: Департамент нагляду за страховим ринком Національного банку України. Навіть якщо заява подається боржником або кредитором, Департамент нагляду за страховим ринком обов'язково стає учасником провадження у справі про банкрутство при розгляді справи про банкрутство страховика.

По-третє, особливість застосування санації та ліквідації передбачає особливість продажу майна боржника/банкрута. Так, слід враховувати, що окрім вимоги продажу єдиного майнового комплексу під вимогу, що до покупця переходять всі права та обов'язки за договорами страхування, за якими на дату продажу майна страховика випадок не настав. Зокрема, можуть бути планом санації застосовані такі заходи, як зміна структури активів і пасивів страховика-боржника; продаж частини страхового портфеля, за окремим видом страхування або кільком видам страхування або продаж активів, що приймаються для покриття страхових резервів, сформованих страховиком у порядку, встановленому чинним законодавством; вжиття реорганізаційних заходів, зокрема шляхом припинення діяльності структурних підрозділів страхової організації.

По-четверте, задоволення вимог кредиторів страховика-боржника може відбуватися з врахуванням особливостей черговості задоволення вимог кредиторів за договорами страхування у межах першої черги. При цьому, Моторне (транспортне) страхове бюро України відшкодовує шкоду за страховика – учасника МТСБУ, що визнаний банкрутом. Тому у разі початку процедури банкрутства страховика потерпіла особа може звернутися з вимогою про відшкодування шкоди за процедурою, передбаченою Кодексом

України з питань банкрутства, та захистити своє право на відшкодування шкоди в такий спосіб.

Питання 6.2. Банкрутство окремих учасників ринку фінансових послуг

Особливості провадження справ про банкрутство професійних учасників капіталу та організованих товарних ринків пов'язані зі специфікою підприємницької діяльності, а саме фінансової діяльності, статусу боржника, кредиторів та спеціального правового регулювання.

Варто врахувати, що з 1 липня 2021 року були внесені зміни до КУзПБ та ст. 93-94 були викладені у новій редакції та доповнено новими статтями 93-1, 93-2 КУзПБ відповідно до яких боржниками в таких провадженнях є:

1) професійні учасники ринків капіталу та організованих ринків. Професійна діяльність на ринках капіталу - це діяльність акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю або товариств з додатковою відповідальністю з надання фінансових та інших послуг на ринках капіталу під час здійснення будь-якого виду діяльності: діяльність з торгівлі фінансовими інструментами; діяльність з організації торгівлі фінансовими інструментами; клірингова діяльність; депозитарна діяльність; діяльність з управління активами інституційних інвесторів; діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю; діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

2) суб'єкти підприємницької діяльності, який є стороною одного або кількох правочинів, вчинених з посиланням на обов'язковість угоди щодо ліквідаційного неттінгу

3) юридичні особи, яка є платіжною установою (у тому числі малою платіжною установою), установою електронних грошей, надавачем нефінансових платіжних послуг.

В рамках даного питання необхідно проаналізувати дефініції Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки", що дозволяє визначитися з поняттям "адміністратор за випуском облігацій", адже саме ця юридична особа є кредитором до боржника, який має зобов'язання за облігаціями та який діє від свого імені, але в інтересах всіх власників облігацій боржника, за умови, що вони мають підтверджені у встановленому порядку вимоги щодо грошових зобов'язань боржника.

Слід враховувати особливий характер діяльності професійних учасників капіталу та організованих товарних ринків, відповідно до якої боржник має угоди як зі своїми активами, так із активами клієнта.

Особливості таких проваджень пов'язані з тим, що арбітражний керуючий повинен мати спеціальний сертифікат; додатковими учасниками справи про банкрутство є Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національний банк України; з'являється додаткова термінологія та специфічне правове регулювання, яке пов'язане з особливістю продажу майна таких банкрутів.

Справи про банкрутство суб'єкта підприємницької діяльності, який є стороною одного або кількох правочинів, вчинених з посиланням на обов'язковість угоди щодо ліквідаційного неттінгу вимагає звернення до таких понять як ліквідаційний неттінг, сторони ліквідаційного неттінгу та угода щодо ліквідаційного неттінгу.

Під угодою щодо ліквідаційного неттінгу розуміють генеральну угоду, положення якої містять умови та порядок проведення ліквідаційного неттінгу, або інший документ, що містить умови та порядок проведення ліквідаційного неттінгу, зокрема правила провадження клірингової діяльності, згоду на обов'язковість яких сторони деривативного контракту надали при укладенні договору про клірингове обслуговування з особою, яка провадить клірингову діяльність.

Отже, ліквідаційний неттінг - це здійснення дій відповідно до угоди щодо ліквідаційного неттінгу:

1) здійснення особою, стосовно якої в угоді щодо ліквідаційного неттінгу зазначено про те, що вона є відповідальною за проведення ліквідаційного неттінгу, розрахунку вартості зобов'язань сторін такої угоди за одним або кількома деривативними контрактами, що існував (існували) станом на дату ліквідаційного неттінгу та був укладений (були укладені) такими сторонами з посиланням на обов'язковість для них такої угоди щодо ліквідаційного неттінгу. Порядок здійснення такого розрахунку визначається угодою щодо ліквідаційного неттінгу;

2) припинення всіх існуючих станом на дату ліквідаційного неттінгу зобов'язань за одним або кількома деривативними контрактами незалежно від їх змісту та/або строку (терміну) виконання, укладеним (укладеними) такими сторонами угоди щодо ліквідаційного неттінгу з посиланням на обов'язковість угоди щодо ліквідаційного неттінгу для таких сторін, у послідовності визначеній у ч. 2 ст. 40 Закону України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки".

Після постановлення ухвали про відкриття провадження у справі про банкрутство стосовно одного із цих суб'єктів підприємницької діяльності особа, що провадить клірингову діяльність, розраховує суми зобов'язань боржника; припиняються всі

існуючі станом на цю дату зобов'язання за одним або кількома похідними (деривативами) та ці зобов'язання замінюються новими грошовими зобов'язаннями, що розраховуються як різниця між усіма зобов'язаннями кредиторського та дебіторського характеру, і вважається, що строк виконання вимог за такими новими грошовими зобов'язаннями настав. При цьому клірингова компанія зараховує однорідні зустрічні вимоги, припиняє нові зобов'язання та визначає остаточне нетто-зобов'язання. Отже, особливістю ліквідаційного неттінгу є те, що фактично ліквідаційна процедура настає одразу з моменту постановлення ухвали про відкриття провадження у справі про банкрутство стосовно суб'єкта господарювання – сторони похідного (деривативу)

Питання 6.3. Особливості розгляду справ про неплатоспроможність боржників, зайнятих у сільському господарстві

В рамках даного питання слід звернутися до поняття фермерське господарство, як форми підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, здійснювати її переробку та реалізацію з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства, відповідно до закону.

Законодавець визначив базові умови відкриття провадження справи про банкрутство фермерського господарства, а саме:

неспроможність задовольнити протягом шести місяців після закінчення відповідного періоду сільськогосподарських робіт вимоги кредиторів за грошовими зобов'язаннями та/або виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування, повернення невикористаних коштів Фонду соціального страхування України. Поряд з цим, у разі ініціювання справи фермерським господарством, обов'язковим є наявність письмової згоди всіх членів фермерського господарства, оскільки майно фермерського господарства належить усім його членам на праві загальної спільної власності.

Процедура розпорядження майном пов'язана з наданням головою фермерського господарства у двомісячний строк з дня прийняття господарським судом заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство фермерського господарства плану відновлення платоспроможності фермерського господарства, яка не може перевищувати 15 місяців. Строк процедури розпорядження майном

пов'язаний з закінченням відповідного періоду сільськогосподарських робіт та з урахуванням часу, необхідного для реалізації вирощеної (виробленої та переробленої) сільськогосподарської продукції.

Перелік повноваження розпорядника майна фермерського господарства характерний як і в загальних провадження справ про банкрутство.

У разі визнання господарським судом фермерського господарства банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури діяльність фермерського господарства припиняється, ліквідатор формує ліквідаційну масу до якої включається лише нерухоме майно, яке перебуває у спільній власності членів фермерського господарства, у тому числі насадження, господарські та інші будівлі, меліоративні та інші споруди, продуктивна і робоча худоба, птиця, сільськогосподарська та інша техніка та обладнання, транспортні засоби, інвентар, та інше майно, набуте для фермерського господарства на загальні кошти його членів, а також право оренди земельної ділянки та інші майнові права, які належать фермерському господарству і мають грошову оцінку.

У разі банкрутства фермерського господарства земельна ділянка, надана фермерському господарству в тимчасове користування, у тому числі на умовах оренди, використовується відповідно до Земельного кодексу України.

Питання 6.4. Банкрутство державних підприємств та підприємств у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50%

При вивченні питань пов'язаних з особливостями судових процедур у провадження справ про банкрутство державних підприємств та підприємств у статутному капіталі яких є частка державної власності перевищує 50% варто звернутися до Господарського кодексу України, Закону України «Про приватизацію державного та комунального майна», Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації"», Закону України «Про виконавче провадження». Необхідно врахувати питання мораторію стосовно санації та ліквідації державних підприємств та пам'ятати, що вказані судові процедури застосовуються лише після їхнього виключення у встановленому порядку з переліку об'єктів, що не підлягають приватизації. Крім загальних прямих заборон, зазначених у ч. 3 ст. 214 Господарського кодексу України, існував додатковий мораторій застосовувати до державних підприємств судову процедуру санації/ліквідації протягом трьох років з дня набрання

чинності Закону України від 2 жовтня 2019 р. № 145-IX (набрання чинності відбулось 20 жовтня 2019 р.).

Тому незважаючи на передбачені законодавством можливі судові процедури: розпорядження майном боржника; санація боржника; ліквідація банкрута до державних підприємств може бути застосована виключно судова процедура розпорядження майном боржника без будь-яких обмежень.

Поряд з цим, до особливостей провадження справ про банкрутство державних підприємств та підприємств у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50% варто віднести статус та повноваження державного органу, уповноваженого управляти державним майном, який є учасником провадження та залучається господарським судом до участі в справі про банкрутство (ч.7 ст.96 КУзПБ). До основних повноважень слід віднести наступні:

– з 20.03.2023 року подавати заяву про відкриття провадження у справі про банкрутство (виключно ним ч.1 ст. 34 КУзПБ)

- брати участь з правом дорадчого голосу у зборах кредиторів та роботі комітету кредиторів (ч.8 ст.96 КУзПБ);

– за їх участю господарський суд призначає керуючих санацією та ліквідаторів державних підприємств (ч.9 КУзПБ),

– їм надсилаються копії судових рішень у провадженнях у справах про банкрутство (ч.13 КУзПБ);

- погоджують плани санації та переліки ліквідаційних мас, зміни і доповнення до них (ч.4 ст.96 КУзПБ).

Крім цього, органи виконавчої влади приймають рішення щодо:

– доцільності надання державної підтримки неплатоспроможним підприємствам;

– розроблення заходів, спрямованих на забезпечення захисту інтересів держави й вибір оптимальних шляхів реструктуризації та погашення боргових зобов'язань;

– проведення аналізу фінансового стану боржника, його санації та погодження плану санації;

– доцільності виключення відповідних суб'єктів господарювання з переліку підприємств, що є об'єктами права державної власності, які не підлягають приватизації, та застосування до них процедури санації чи ліквідації.

Слід врахувати, що у справі про банкрутство державних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі призначається арбітражний керуючий, який склав іспит за програмою підготовки арбітражних керуючих у справах про банкрутство державних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі.

Варто згадати завдання підготовчого засідання господарського суду у справі про банкрутство, яке полягає у перевірці обґрунтованості заяви кредитора або боржника щодо наявності ознак неплатоспроможності, а заяви боржника – також і загрози його неплатоспроможності. Крім того, господарський суд перевіряє правовий статус боржника та відсутність перешкод для порушення провадження у справі про банкрутство. Предметом підготовчого засідання є з'ясування наявності підстав, які надають кредитору чи боржнику можливість ініціювати відкриття провадження у справі про банкрутство, тобто ознак загрози неплатоспроможності та виникнення обставин неплатоспроможності боржника. Для прийняття рішення про відмову у відкритті провадження у справі про банкрутство боржника на підставі частини п'ятої статті 12 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» необхідним і достатнім є встановлення судом на підставі поданих сторонами доказів у справі обставин належності Державі Україна прямо або опосередковано акцій (часток) цього боржника, що перевищує 50 %, та чинності (на момент ухвалення відповідного судового рішення) прийнятого стосовно боржника рішення про приватизацію.

Враховуючи загальні повноваження арбітражного керуючого, варто пам'ятати про спеціальні повноваження арбітражного керуючого, що пов'язані з обов'язками у 10 строк повідомляти орган, уповноважений управляти державним майном, про час, місце та порядок денний зборів кредиторів і засідання комітету кредиторів державного підприємства або господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі. Поряд з цим, керуючий санацією зобов'язаний не пізніше п'яти днів з дня проведення засідання комітету кредиторів на якому розглядався його звіт, такий звіт та протокол комітету кредиторів спрямовувати до органу, уповноваженого управляти державним майном боржника. Щоквартальне звітування арбітражного керуючого перед органом, уповноваженим управляти державним майном боржника, про виконання плану санації державного підприємства або господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі передбачено ч.10 ст. 12.КУзПБ.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. До яких об'єктів державної власності не можливо застосовувати судову процедуру ліквідації або санації?
2. До яких державних підприємств і за яких умов можуть бути застосовані судова процедура санації або ліквідації?

3. Чи можливо притягнути до субсидіарної відповідальності орган (суб'єкта), уповноваженого управляти державним майном, за зобов'язаннями державного підприємства?

4. Назвіть особливості провадження справ про банкрутство державних підприємств?

5. Назвіть повноваження органа, уповноваженого управляти державним майном у справі про банкрутство?

6. Які особливості ініціювання порушення справи про банкрутство самим фермерським господарством?

7. У яких випадках процедура розпорядження майном фермерського господарства може бути достроково припинена?

8. Які особливості формування ліквідаційної маси та продажу майна фермерського господарства у справах про банкрутство?

9. Який склад учасників процесуальних правовідносин банкрутства в справах, де конкурентоспроможним боржником є страховик ?

10. Які особливості продажу майна страховика та вимог щодо правового статусу його потенційних покупців?

11. Який порядок черговості задоволення вимог кредиторів у межах судової процедури санації та, у певних випадках, ліквідаційної процедури страховика?

12. У чому полягають особливості банкрутства небанківських надавачів платіжних послуг?

ЛЕКЦІЯ 7

Тема: Судові процедури банкрутства щодо боржника - фізичної особи

Мета вивчення.

Вивчення правової регламентації відновлення платоспроможності боржника дозволить визначитися з підставами, наслідками відкриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи/фізичної особи-підприємця, судовими процедурами та повноваження арбітражного керуючого.

Результати навчання.

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. визначити підстави та наслідки провадження у справі про неплатоспроможність фізичних осіб;
2. здійснювати аналіз судових процедур застосованих до боржника - фізичної особи;
3. порівнювати сучасні тенденції розвитку інституту неплатоспроможності фізичної особи.

Література:

нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18, № 19-20.
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (в редакції від 21.10.2019 р.) // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text
5. Про затвердження Вимог до форми та порядку ведення реєстру вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність): Наказ Міністерства юстиції України; Вимоги, Реєстр, Форма типового документа від 17.08.2020 № 2778/5//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-20#Text
6. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2.06.2016 р. . https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text;

Спеціальна література:

7. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наукових статей /За загальною ред. д.ю.н., судді ВС С.В. Жукова. К.: Алерта, 2019. 216 с.

8. Подолян Ю.В. Банкрутство фізичних осіб: актуальні проблеми для України та Європейський досвід. DICTUM FACTUM. 2019. №3.

9. О. М. Бірюков Банкрутство громадян: за і проти. Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2011. - № 11. - С. 60-65. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2011_11_12

10. Мандичев Д. Судовий контроль у процедурі банкрутства фізичних осіб. https://ki.arbitr.gov.ua/sud5011/pres-centr/interview/1162149/

11. Григорян Г. Аналіз судової практики інституту неплатоспроможності фізичних осіб та відновлення фінансового стану іпотечних вкладників. https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/610/a5d/d93/610a5dd93b995859697366.pdf

12. Огляд правових позицій Верховного суду щодо застосування положень Кодексу з процедур банкрутства: Судова практика за другий квартал 2021 року https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_2021_07_29.pdf

38. Огляд правових позицій Верховного суду щодо застосування положень Кодексу з процедур банкрутства: Рішення, внесені до ЄДРСР, за жовтень – грудень 2021 рокуhttps://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fsupreme.court.gov.ua%2Fuserfiles%2Fmedia%2Fnew_folder_for_uploads%2Fsupreme%2FPrav_poz_10_12_2021_bankrut.pdf&embedded=true&chrome=false&dov=1

39. Огляд правових позицій Верховного суду у складі колегій суддів Касаційного господарського суду за вересень 2020 року. https://www.hsa.org.ua/blog/oglyad-pravovyh-pozytsij-verhovnogo-sudu-u-skladi-kolegij-suddiv-kasatsijnogo-gospodarskogo-sudu-za-veresen-2020-roku/

40. О. Банасько. Актуальна судова практика Верховного Суду в справах про банкрутство// https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Banasko12_04_2021.pdf

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 7

https://docs.google.com/presentation/d/1GaT-JbooN3eMHwzmJWNMi-bFwIggCE2D71b6xdRRiKU/edit?usp=sharing

План

7.1. Особливості неплатоспроможності фізичних осіб та підстави для відкриття провадження у справі про неспроможність фізичної особи.

7.2.Загальна характеристика судових процедур щодо боржника - фізичної особи.

7.2.1. Реструктуризація боргів боржника.

7.2.2. Визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника.

7.3. Наслідки закриття провадження у справі про неспроможність фізичної особи.

Основний зміст

Питання 7. 1. Особливості неплатоспроможності фізичних осіб та підстави для відкриття провадження у справі про неспроможність фізичної особи

Неплатоспроможність фізичних осіб та фізичних осіб-підприємців регулюється книгою 4 КУзПБ, що дозволяє виокремити основні відмінності підстав відкриття провадження у справі про неспроможність боржника, судових процедур, які застосовуються до фізичних осіб та з'ясувати специфіку повноважень арбітражного керуючого.

Так, на відміну від юридичних осіб провадження у справі про неплатоспроможність боржника - фізичної особи або фізичної особи - підприємця може бути відкрито лише за заявою боржника при наявності підстав. До підстав для звернення з заявою до суду відносяться:

розмір боргу, який повинен становити не менше 30 мінімальних заробітних плат. До складу грошових вимог, у тому числі щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), не включаються неустойка (штраф, пеня) та інші фінансові санкції..;

строк несплати заборгованості протягом 2-х місяців;

постанова виконавчого провадження про відсутність у фізичної особи майна, на яке може бути звернення стягнення та інші обставини, що вказують на неплатоспроможність особи чи її загрозу. Перша справа про про неплатоспроможність фізичної особи була відкрита у грудні 2019 року справа № 910/16249/19.

Слід звернути увагу на додаток, який заявник подає до господарського суду та наявність доказів, що вказують на неплатоспроможність фізичної особи чи її загрозу.

Поряд з цим, процедура банкрутства фізичної особи поділяється на дві судові процедури: реструктуризація боргів та погашення боргів де може бути призначений арбітражний керуючий (керуючий реструктуризацією та керуючий реалізацією майна).

Статтею 114 КУзПБ визначено, що арбітражний керуючий у справі про неплатоспроможність фізичної особи користується всіма правами арбітражного керуючого відповідно до законодавства, у тому числі має право: 1) запитувати та отримувати документи або їх копії від юридичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування та від фізичних осіб за їхньою згодою щодо майна боржника - фізичної особи, у тому числі які містять конфіденційну інформацію та/або банківську таємницю; 2) отримувати інформацію з державних реєстрів, у тому числі з бюро кредитних історій, у порядку, передбаченому законодавством; 3) здійснювати огляд майна боржника; 4) отримувати інформацію про рух коштів на рахунках боржника відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність". Арбітражний керуючий у справі про неплатоспроможність фізичної особи зобов`язаний: 1) організувати виявлення та складання опису майна боржника (проведення інвентаризації), визначити його вартість; 2) брати участь у розробленні плану реструктуризації боргів боржника, забезпечити його розгляд зборами кредиторів та подання на затвердження до господарського суду; 3) відкрити спеціальний рахунок для розрахунків з кредиторами; 4) погашати вимоги кредиторів згідно з черговістю у процедурі погашення боргів боржника, а якщо планом реструктуризації передбачено продаж майна боржника - відповідно до плану реструктуризації за рахунок коштів, отриманих від продажу такого майна; 5) якщо планом реструктуризації передбачено продаж майна боржника, звітувати перед господарським судом та зборами кредиторів про результати продажу майна боржника протягом трьох робочих днів з дати такого продажу; 6) виконувати функції з управління та розпорядження майном боржника; 7) здійснювати інші повноваження відповідно до законодавства.

До наслідків відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника належать: пред'явлення кредиторами вимог до боржника та задоволення таких вимог може відбуватися лише в межах провадження у справі про неплатоспроможність; арешт майна боржника та інші обмеження боржника щодо розпорядження належним йому майном можуть бути застосовані виключно господарським судом у межах провадження у справі про неплатоспроможність, а попередньо накладені арешти та обмеження можуть бути зняті на підставі ухвали господарського суду; припиняється нарахування штрафів та інших фінансових санкцій, а

також відсотків за зобов'язаннями боржника; здійснення корпоративних прав боржника та реалізація майнових прав відбуваються з урахуванням обмежень, встановлених Кодексом; вводиться мораторій на задоволення вимог кредиторів; строк виконання всіх грошових зобов'язань боржника вважається таким, що настав; будь-яке відчуження та розпорядження майном боржника здійснюються виключно в порядку, передбаченому цим Кодексом.

Питання 7.2. Загальна характеристика судових процедур щодо боржника - фізичної особи. 7.2.1. Реструктуризація боргів боржника. 7.2.2. Визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника

Згідно з ч. 2 ст. 6 КУзПБ до боржника - фізичної особи застосовуються такі судові процедури:

1) реструктуризація боргів боржника;
2) погашення боргів боржника.

Судова процедура реструктуризації боргів фізичної особи застосовується з метою відновлення платоспроможності боржника шляхом зміни способу та порядку виконання його зобов'язань згідно з планом реструктуризації боргів. Проєкт плану реструктуризації зобов'язаний подати боржник, проєкт розглядається зборами кредиторів, які проводяться арбітражним керуючим після постановлення ухвали за результатами попереднього засідання господарським судом, та затверджується конкурсними та забезпеченими кредиторами окремо. План реструктуризації боргів та зміни до нього вважаються схваленими, якщо їх підтримали всі забезпечені кредитори та не менше 50 відсотків конкурсних кредиторів.

Строк процедури реструктуризації поділяється на два види: загальний - 5 років та спеціальний - 10 років, у разі погашення боргів за кредитами, отриманими боржником на придбання житла.

Важливо арбітражному керуючому дотримуватися порядок розроблення та погодження плану реструктуризації боргів, адже не дотримання такого порядку призведе до відмови у затвердженні плану господарським судом. План реструктуризації боргів боржника набирає чинності з дня його затвердження господарським судом і є обов'язковим для боржника та кредиторів.

Заходами, які характерні для реструктуризації боргів боржника та які включаються до плану можуть бути:

- реалізація частини майна боржника, у тому числі того, що є предметом забезпечення;
- зміна способу та порядку виконання зобов'язань, у тому числі розміру та строків погашення боргів;

- відстрочення чи розстрочення або прощення (списання) боргів чи їх частини;
- виконання зобов'язань боржника третіми особами, зокрема шляхом укладення договору поруки, гарантії та інших правочинів згідно з цивільним законодавством;
- інші заходи, спрямовані на покращення майнового стану боржника та задоволення вимог кредиторів (перекваліфікація, працевлаштування тощо).

Завершення виконання плану реструктуризації боргів боржника є підставою для закриття провадження у справі про неспроможність фізичної особи. У разі невиконання плану реструктуризації господарський суд переходить до наступної судової процедури. Варто зазначити, що ч. 11 ст. 126 КУзПБ встановлено, якщо протягом трьох місяців з дня постановлення ухвали про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність і введення процедури реструктуризації боргів боржника до господарського суду не поданий погоджений боржником і схвалений кредиторами план реструктуризації боргів боржника, господарський суд має право прийняти рішення про визнання боржника банкрутом і відкриття процедури погашення боргів боржника або про закриття провадження у справі про неплатоспроможність. Поряд з цим, відповідно до ч. 1 ст. 130 КзУзПБ господарський суд ухвалює постанову про визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника у разі, якщо протягом 120-ти днів з дня відкриття провадження у справі про неплатоспроможність зборами кредиторів не прийнято рішення про схвалення плану реструктуризації боргів боржника або прийнято рішення про перехід до процедури погашення боргів боржника.

Погашення боргів боржника — це заключна судова процедура у справі про неспроможність фізичної особи, що застосовується з метою задоволення вимог кредиторів за рахунок реалізації майна фізичної особи. Керуючий реалізацією майна разом з боржником проводить інвентаризацію майна, формує ліквідаційну масу та визначає його вартість.

Приписи статті 131 КУзПБ, зокрема пункт 6, визначають перелік майна, яке не підлягає включенню до складу ліквідаційної маси (житло, яке є єдиним місцем проживання сім'ї боржника (квартира загальною площею не більше 60 квадратних метрів або житловою площею не більше 13,65 квадратного метра на кожного члена сім'ї боржника чи житловий будинок загальною площею не більше 120 квадратних метрів) та не є предметом забезпечення). Мораторій за Законом України «Про мораторій на стягнення майна громадян

України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» №1304-VII від 03.06.2014 носить тимчасовий характер, тому поширення правового режиму мораторію на визначені цим законом майно/майнові на час його дії щодо цього майна/майнових прав, є лише відстроченням виконання зобов'язання, а не звільненням від його виконання. 16 Рішення, внесені до ЄДРСР, за січень – лютий 2022 року Огляд судової практики КГС ВС В цьому випадку, мораторій за вказаним законом є лише відстроченням реалізації такого майна в процедурі погашення боргів боржника. Норми зазначеного закону знайшли своє відображення у нормах КУзПБ. Так, пунктом 5 Прикінцевих та Перехідних положень КУзПБ законодавець запровадив тимчасові (що застосовуються протягом встановленого законом обмеженого періоду часу) особливості процедури неплатоспроможності окремої категорії боржників – фізичних осіб, виходячи з підстав виникнення та складу його заборгованості перед кредитором та виходячи з особливостей його забезпечення за відповідними зобов`язаннями. Провадження у справі про відновлення платоспроможності фізичних осіб за цими особливостями здійснюється (з розглядом та визнанням вимог кредиторів, розробленням, затвердженням та виконанням плану реструктуризації боргів боржника – фізичної особи тощо) за таких передумов: - заборгованість фізичної особи виникла до дня введення в дію цього Кодексу; - ця заборгованість фізичної особи виникла за кредитом в іноземній валюті; - такий кредит забезпечений іпотекою квартири або житлового будинку; - предмет іпотеки (квартира або житловий будинок) є єдиним місцем проживання сім`ї боржника. В контексті наведеної умови для застосування у справі про неплатоспроможність фізичної особи особливостей, передбачених в пункті 5 Прикінцевих та Перехідних положень КУзПБ, а саме умови існування у сім`ї боржника єдиного місця проживання (квартири або житлового будинку), судам при дослідженні цієї умови належить виходити зі складу сім`ї боржника (фізичної особи) та, відповідно, враховувати за правилами цивільного, житлового та сімейного законодавства не тільки майно, що належить безпосередньо боржнику – фізичній особі, а й майно, що належить членам сім`ї боржника, та за своїми ознаками є (або може бути) місцем проживання (квартира або житловий будинок) сім`ї боржника. Відповідно до пункту 5 Прикінцевих та Перехідних положень КУзПБ поняття «сім`я боржника» характеризується множинністю осіб, а тому єдиним місцем проживання сім`ї боржника у розумінні пункту 5 Прикінцевих та Перехідних положень КУзПБ вважається не тільки майно (квартира або житловий будинок), що перебуває у власності боржника, а й майно (квартира або житловий будинок), що перебуває у власності членів його сім`ї, та може бути місцем проживання сім`ї

боржника за правилами цивільного, житлового та сімейного законодавства. Тож при розв'язанні питання щодо виключення майна з ліквідаційної маси боржника суди мають застосовувати норми Закону України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» у поєднанні з положеннями КУзПБ, та враховувати тимчасовий характер мораторію, введеного зазначеним законом.

Питання 7.3. Наслідки закриття провадження у справі про неспроможність фізичної особи

Закриття провадження у справі про банкрутство фізичної особи або фізичної особи підприємця може відбутися на будь-якому етапі провадження. Законодавець розмежував можливість закриття провадження у справі про банкрутство із тих чи інших підстав судовими процедурами банкрутства.

Варто розрізняти загальні, спеціальні та інші підстави закриття провадження у справі про неплатоспроможність у межах судової процедури реструктуризації боргів боржника. Для повного розуміння інституту закриття провадження у справі про неплатоспроможність у межах судової процедури реструктуризації боргів боржника необхідно проаналізувати положення статей 90, 123, 126, 128, 129 КУзПБ у взаємозв'язку зі статтями 2, 113 КУзПБ та врахувати принцип добросовісної поведінки боржника – фізичної особи.

Суд приймає рішення про закриття провадження у справі за клопотанням зборів кредиторів, сторони у справі або з власної ініціативи, якщо:

1) боржником у декларації про майновий стан зазначена неповна та/або недостовірна інформація про майно, доходи та витрати боржника та членів його сім'ї, якщо боржник упродовж семи днів після отримання звіту керуючого реструктуризацією про результати перевірки такої декларації не надав суду виправлену декларацію про майновий стан з повною та достовірною інформацією щодо майна, доходів та витрат боржника та членів його сім'ї;

2) майно членів сім'ї боржника було придбано за кошти боржника та/або зареєстровано на іншого члена сім'ї з метою ухилення боржника від погашення боргу перед кредиторами;

3) судовим рішенням, що набрало законної сили та не було скасоване, боржник був притягнутий до адміністративної або кримінальної відповідальності за неправомірні дії, пов'язані з неплатоспроможністю.

Господарський суд протягом одного року з дня закриття провадження у справі про неплатоспроможність з підстав, визначених цією частиною, не може відкрити провадження у новій справі про неплатоспроможність щодо того самого боржника. Між тим, попри закриття провадження у справі про неспроможність фізичної особи, остання несе репутаційні втрати та зобов'язана перед укладенням договорів позики, кредитних договорів, договорів поруки чи договорів застави письмово повідомляти про факт своєї неплатоспроможності інші сторони таких договорів. Також, протягом трьох років після визнання фізичної особи банкрутом вона не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Які умови відкриття провадження про неплатоспроможність фізичної особи?
2. Які наслідки відкриття провадження про неспроможність фізичної особи?
3. Хто має право ініціювати справу про банкрутство щодо фізичної особи?
4. Який статус арбітражного керуючого та повноваження у судових процедурах?
5. Назвіть мету і завдання процедури реструктуризації боргів?
6. Які умови передують ухваленню постанови про визнання боржника банкрутом фізичної особи?
7. Чи дозволяється списання грошових коштів із заробітної плати боржника під час дії мораторію на задоволення вимог кредиторів?
8. Як формується ліквідаційна маса, і яке майно може бути виключено зі складу ліквідаційної маси?
9. У чому полягає відмінність банкрутства фізичної особи та фізичної особи-підприємця?
10. Хто розпоряджається майном боржника у процедурі погашення боргів боржника?
11. Що означає принцип добросовісної поведінки боржника – фізичної особи?

ЛЕКЦІЯ 8

Тема: Правове регулювання транскордонного банкрутства

Мета вивчення.

Вивчення нормативної системи для врегулювання проблем заборгованості господарюючих суб'єктів на транснаціональних ринках, які виходять за межі національної юрисдикції дозволить зрозуміти нормативний інструментарій для врегулювання транснаціональних проблем неспроможності та засвоїти ефективні форми для забезпечення і захисту інтересів усіх кредиторів та інших зацікавлених осіб, включаючи боржника, вартості його активів боржника.

Результати навчання.

Після лекції здобувач вищої освіти буде (спроможний):

1. знати проблеми формування законодавства про транскордонну неспроможність;
2. визначити концепції правового регулювання транскордонного банкрутства
3. аргументувати принципи та форми провадження у справах про банкрутство пов'язаних з іноземною процедурою.

Література:

нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р.// Відомості Верховної Ради України — 2019 р., № 19, С. 5
3. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text
4. Регламент ЄС 1346/2000 від 29 травня 2000 року Режим доступу: http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:160:0001:0018:en:
5. Типовий закон ЮНСІТРАЛ про транскордонну неспроможність (UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_877#Text
6. Європейська Конвенція з певних міжнародних аспектів банкрутства (European Convention on Certain International Aspects of

Bankruptcy), розроблена структурним підрозділом Ради Європи. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_540#Text

7. Директива 2001/17/ЄС про реорганізацію та ліквідацію страхових компаній. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_225#Text

8. Директива 80/987 про наближення законодавства держав-членів ЄС у сфері захисту прав працівників у разі неспроможності їх роботодавця. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_654#Text

9. Про міжнародне приватне право Закон України від 23.06.2005 . https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text

Спеціальна література:

10. Джунь В.В. Теоретико-прикладні проблеми реформування законодавства України про банкрутство. Дис... д-ра наук: 12.00.04 - 2009.

11. Бірюков О. М. Транскордонні банкрутства: теорія і практика: монографія / О. М. Бірюков. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2008.

12. Бірюков. Співробітництво між судами у транскордонних справах про банкрутство на практиці. https://borgexpert.com/ru/borh-review/ohliad-rynkiv/spivrobitnytstvo-mizh-sudamy-u-transkordonnykh-spravakh-pro-bankrutstvo-na-praktytsi

13. Бірюков О. Транскордонні банкрутства. COMI у нових судових рішеннях у Європі. https://thepage.ua/ua/experts/transkordonni-bankrutstva-somi-u-novih-sudovih-rishennyah-v-yevropi

14. Бірюков О. Транскордонні банкрутства 2021 року: де краще реструктуризувати борги. https://thepage.ua/ua/experts/transkordonni-bankrutstva-u-2021-roci-de-krashe-restrukturizuvati-borgi

15. Бірюков О.Транскордонні справи про банкрутство у світі: успішні приклади.https://thepage.ua/ua/experts/transkordonni-spravi-pro-bankrutstvo-u-sviti-uspishni-prikladi

16. Бірюков О.Правові норми у сфері транскордонних банкрутств в міжнародних договорах.Міжнародні відносини. 38/39. 2-12. С. 103- 105.

17. Бирюков О. М. Транскордонні банкрутства: теорія і практика: моногр/ О. Бирюков — К., 2008.-318 с.

18. Бірюков О. М. Транскордонні протоколи у справах про банкрутство/О. Бірюков// Вісник господарського судочинства. - №2. -2008 .- С. 100-103.

19. Бірюков О. М. Транскордонні банкрутства:проблеми і шляхи розв'язання/О. Бірюков// Вісник господарського судочинства. - №1. -2008 .- С. 138-142.

20. UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency // Bufford S.L., Adler L.D., Brooks S.B., Krieger M.S. International Insolvency – Federal Judicial Center – 2001. – P. 119–132.

21. Новосельцев І. І. Транскордонна неплатоспроможність у міжнародному приватному праві: моногр. – 2-ге вид., доп. і перероб. / І. І. Новосельцев / Наук. ред.Т. В. Сліпачук. – Київ: Арт Економі, 2013.

22. Ковалишин О.Р. Транскордонне банкрутство в Кодексі з процедур банкрутства: генезис правових положень / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії», (10-11 травня 2019 року, м. Ужгород), С. 32-34.

23. Провадження у справах про банкрутство, пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства: позиція ВС. https://jurliga.ligazakon.net/news/212174_provadzhennya-u-spravakh-pro-bankrutstvo-povyazanikh-z-nozemnoyu-protseduroyu-bankrutstva-pozitsya-vs

ПОСИЛАННЯ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ ДО ЛЕКЦІЇ 8

https://docs.google.com/presentation/d/1AUt4gL8MVUiNR4noVjR5O00Rw6GYt5CRumloQ0b-uKA/edit?usp=sharing

План

8.1. Правове регулювання транскордонного банкрутства.

8.2. Провадження у справах про банкрутство пов'язаних з іноземною процедурою.

8.3. Форми процедур у провадженнях справ про банкрутство, пов'язаних з іноземною процедурою.

8.4. Транскордонні протоколи у справах про банкрутство та напрями упорядкування транскордонного банкрутства .

Основний зміст

Питання 8.1. Правове регулювання транскордонного банкрутства.

Єдиного терміну що позначає "транснаціональне банкрутство" не існує, як і єдиного підходу до регулювання відносин неспроможності у різних країнах світу. Коло юридичних проблем з неплатоспроможності боржників, ділові інтереси яких виходять за кордони однієї держави формує поняття «транскордонна неспроможність». Транскордонне банкрутство – це інститут міжнародного приватного права, який складається з сукупності норм, що регулюють відносини щодо сплати боргових зобов'язань, які виникають у зв'язку з неплатоспроможністю

боржника, який знаходяться в іншій правовій системі, ніж його активи або кредитори. Отже, транскордонне банкрутство характеризується: неплатоспроможністю міжнародних корпорацій; неспроможністю з іноземним елементом; транскордонним провадженням у справі про банкрутство; неспроможністю, що характеризується юридичним зв'язком з декількома національними правовими системами. Мета транскордонного банкрутства полягає:

- у співробітництві між судами/ компетентними органами іноземних держав
- справедливим та ефективним врегулюванням випадків транскордонної неспроможності для захисту інтересів усіх кредиторів та боржника
- захисті та максимальному підвищенню вартості активів боржника
- збереження підприємств (як працюючого бізнесу) задля інвестицій та збереження робочих місць.

В законодавстві та судовій практиці різних країн сформувалися дві основні моделі для розв'язання проблем транскордонної неспроможності, які мають назви: «універсальна» і «територіальна».

За універсальної моделі справа транскордонної неспроможності розглядається в межах єдиного провадження, а тому до кредиторів ставляться однаково незалежно від їх місця перебування. Згідно з цим підходом визначений за відповідними нормами міжнародного приватного права національний суд застосовує правила єдиної процедури до всіх аспектів транскордонної неспроможності.

За територіальної моделі врегулювання проблем транскордонної неспроможності здійснюється у паралельних національних провадженнях. Суди різних країн, які проводять відповідно до своїх національних законів паралельні провадження про неспроможність щодо одного й того ж боржника, повинні в ідеалі максимально координувати свої процесуальні дії з метою оптимального використання і розподілу майнових активів боржника.

Врегулювання транскордонних аспектів неспроможності закладено у Типовому законі про міжнародне співробітництво у сфері неспроможності та у Конкордаті про транскордонну неспроможність (Cross-Border Insolvency Concordat), схвалений у травні 1995 р., який містить 10 загальних принципів гармонізації та координації національних проваджень про неспроможність у множині країн з різними правовими традиціями. Метою його стало використання в якості рамкового для гармонізації правил з ведення транскордонних справ у судових процесах з визнання боржника неспроможним.

Поряд з цим, 30 травня 1997 року був ухвалений Типовий закон ЮНСІТРАЛ про транскордонну неспроможність, який має дві мети:

по-перше, забезпечити недискримінаційний режим іноземним кредиторам у справах про неспроможність, що передбачає прозорість процедур ліквідації і реорганізації та можливість ефективної участі в них;

по-друге, надати дієву і оперативну допомогу закордонному процесу про неспроможність, у тому числі стосовно боржників, щодо яких порушено справи про неспроможність у національній юрисдикції.

В ЄС діє спеціальний нормативний акт, присвячений регулюванню відносин неспроможності у транскордонних справах – це Регламент Ради ЄС 1346/2000 від 29.05.2000 р. про процедури неспроможності (the Council Regulation 1346/2000/EC of 29 May 2000 on insolvency proceedings), який набув чинності 31 травня 2002 р. Правила Регламенту не поширюються на випадки транснаціональної неспроможності, що виходять за межі кордонів країн Європейського Союзу, наприклад, коли кредитори перебувають, а майно розташоване у країнах – не членах Європейського Союзу. У цих випадках проблеми транскордонної неспроможності розв'язуються в кожній країні-учасниці Європейського Союзу виключно за її національним правом. Регламент базується на концепції паралельних територіальних проваджень щодо боржника за наявності ознак його транскордонної неспроможності. Дія кожного з територіальних проваджень поширюється на майнові активи боржника, розміщені у відповідній країні. Згідно зі статтею 3 Регламенту основним провадженням вважається провадження країни, де розміщене джерело основних доходів боржника. У тому разі якщо це компанія або юридична особа, мається на увазі, що місце зареєстрованого офісу є джерелом основних доходів за відсутності доказів протилежного. Якщо джерело основних доходів боржника розміщене на території іншої країни, судові органи іншої держави уповноважені порушувати справу про неспроможність лише у випадках, коли боржник володіє підприємством на території цієї іншої країни. У таких випадках порушене останнім провадження вважатиметься додатковим.

Питання 8.2. Провадження у справах про банкрутство пов'язаних з іноземною процедурою.

До провадження у справах про банкрутство пов'язаних з іноземною процедурою застосовується модель територіальності за «принципом взаємності» і понятті публічного порядку. Під принципом взаємності» необхідно розуміти – застосування судом у процедурі банкрутства права іноземної держави незалежно від того, чи застосовується у відповідній іноземній державі до подібних правовідносин право України, крім випадків, якщо застосування

права іноземної держави на засадах взаємності передбачене законом України або міжнародним договором України. Отже, принцип взаємності вважається дотриманим, якщо буде встановлено, що міжнародний договір України, згоду на обов'язковість якого надала Верховна Рада України, передбачає можливість такого співробітництва іноземної держави з Україною(ст. 97 КУзПБ).

Законодавець визначив, що під іноземною процедурою банкрутства, слід розуміти провадження у справі про банкрутство, що здійснюється в іноземній державі згідно із правом цієї держави та надав визначення керуючому іноземною процедурою банкрутства. Отже, новим учасником у справах про банкрутство стає так званий іноземний представник, який К для реалізації прав та обов'язків в Україні має підтвердити свої повноваження.

Керуючий іноземною процедурою банкрутства подає до господарського суду, який здійснює провадження у справі про банкрутство, письмову заяву про визнання іноземної процедури банкрутства, у рамках якої він був призначений, до прийняття таким судом рішення по суті (затвердження плану санації, ліквідації). Заява про визнання іноземної процедури банкрутства складається державною (офіційною) мовою держави, в якій здійснюється іноземне провадження у справі про банкрутство та додається її переклад українською мовою. Слід пам'ятати, що суд відмовляє в застосуванні міжнародних аспектів банкрутства, якщо їх застосування суперечить публічному порядку, суверенітету та основним принципам законодавства України. Господарський суд має право відмовити в застосуванні положень цього розділу, якщо відповідний іноземний суд відмовився співпрацювати з господарським судом чи арбітражним керуючим України (ч. 4, 5 ст. 97 КУзПБ).

Питання юрисдикції, визнання та примусового виконання в межах процедури транскордонного банкрутства в ЄС регулюється Регламентом № 2015/848 Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу про процедури банкрутства (Регламент № 2015/848) і Регламентом № 1215/2012 Європейського парламенту та Ради ЄС від 12 грудня 2012 року про юрисдикцію та визнання і виконання судових рішень у цивільних і комерційних справах, які передбачають автоматичне визнання провадження у справах про банкрутство в державах членах.

Відповідно до Регламенту № 2015/848, якщо центр основних інтересів боржника розміщено в державі — члені ЄС (крім Данії), провадження у справі про банкрутство, відкрите в цій державі, вважається основним провадженням, яке автоматично визнається в усьому ЄС без потреби подальшого визнання. Водночас характер і

наслідки провадження у справі про банкрутство будуть регулюватися законодавством держави- члена, в якій його відкрито.

Для запобігання колізіям Регламент № 2015/848 дозволяє ініціювати і проводити одночасно з основною процедурою похідні. Похідні процедури може бути ініційовано в державі -члені, де в боржника є майно. При цьому сфера дії похідних процедур обмежується майном, яке розміщено в цій державі -члені. Відповідно в Україні господарський суд виходить з поняття основного та похідного іноземного провадження, що залежить де створений боржник та на якій території здійснює діяльність.

Питання 8.3. Форми процедур у провадженнях справ про банкрутство, пов'язаних з іноземною процедурою

В КУзПБ виділено наступні форми процедур пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства:

1. Визнання іноземної процедури банкрутства
2. Визнання іноземного керуючого
3. Надання судової допомоги та співробітництва керуючому іноземною процедурою банкрутства
4. Звернення до іноземного суду щодо визнання провадження в Україні
5. Звернення до іноземного суду щодо судової допомоги (судові доручення) та співробітництва у зв'язку з провадженням в Україні (координація)

Співпраця між судами в разі множинності проваджень є ефективним засобом, що підлягає у наданні господарським судом, арбітражним керуючим допомоги керуючому іноземною процедурою банкрутства або здійснювати співпрацю з іноземним судом. Визнання іноземної процедури відбувається за заявою іноземного керуючого, у судовому засіданні, з поясненнями сторін, за результатами якого приймається ухвала про визнання іноземної процедури або про відмову в задоволені заяви (ст. 102 КУзПБ). Співпраця з іноземними судами та керуючими іноземною процедурою банкрутства здійснюється шляхом: вчинення дій в іноземній державі; передачі інформації іноземному суду чи керуючому іноземною процедурою банкрутства, якщо передача такої інформації не заборонена законом; координації дій з управління активами та господарською діяльністю боржника; координації дій з надання судової допомоги під час здійснення проваджень у справах про банкрутство стосовно одного й того самого боржника.

Співпраця з іноземними судами та керуючими іноземною процедурою банкрутства здійснюється шляхом:

3) **координації дій з управління активами** та господарською діяльністю боржника;

4) **координації дій з надання судової допомоги** під час здійснення проваджень у справах про банкрутство стосовно одного й того самого боржника.

Питання 8.4. Транскордонні протоколи у справах про банкрутство та напрями упорядкування транскордонного банкрутства

З прийняттям КУзПБ правила, що стосуються трансграничної неплатоспроможності практично не змінилися. Кодекс України з процедур банкрутства передбачає основні процедури, які дозволяють здійснювати провадження у справі про банкрутство паралельно з іншими провадженнями, однак не містить правил вибору юрисдикції для того, щоб відкрити провадження у справі про банкрутство у відповідній юрисдикції; відсутня концепція центру основних інтересів; визнання іноземної процедури банкрутства визнається достатньо складно, про що свідчить справа № 910/5107/2 (див. постанова КГС ВС від 22 грудня 2021 року).

Для узгодження процедур банкрутства у кількох юрисдикціях та для координації дій у судових справах з множинними провадженнями розробляються транскордонні протоколи. Протоколи дозволяють учасникам в разі проблем, що виникають через розходження у законодавстві різних країн щодо умов провадження, встановити узгоджені правила стосовно ведення справи в судах та координувати управління процедурами у декількох країнах.

Контрольні запитання для перевірки досягнення результатів навчання

1. Розкрийте поняття транскордонного банкрутства?
2. Як ви розумієте концепцію територіальності регулювання транскордонного банкрутства?
3. Які форми процедур пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства передбачені законодавством?
4. Що таке принцип взаємності у процедурі визнання іноземного банкрутства?
5. Розкрийте сутність концепції центру основних рішень?

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

Сучасний стан навчальної дисципліни “Процедури банкрутства та арбітражне управління” є досить нормативно насиченим. Це вимагає від студентів ретельної підготовки до кожного заняття, що включає ознайомлення зі значною кількістю нормативно-правових актів та з практикою їх застосування, а також опрацювання великого обсягу спеціальної літератури.

Підготовку до занять з навчальної дисципліни необхідно починати з ознайомлення з певними розділами підручників та посібників навчальної літератури, а в окремих випадках також з рекомендованою спеціальною науковою літературою. При опрацюванні законодавчих та інших нормативно-правових актів слід звертати увагу на динаміку і тенденції розвитку вітчизняного законодавства про банкрутство, зокрема шляхом відстеження тих змін і доповнень, що внесені у початкові редакції досліджуваних законодавчих актів. До них відносяться закони, прийняті Верховною Радою України, постанови й розпорядження Кабінету Міністрів України та акти інших органів центральної виконавчої влади. Тільки після цього можна розпочинати виконання практичних завдань, зокрема до розв’язання конкретних задач відповідної теми навчальної дисципліни.

Студентам необхідно завчасно готуватися до кожного семінарського (практичного) заняття і продемонструвати високий ступінь підготовленості з кожної теми. При цьому наполегливо рекомендується робити відповідні конспективні записи підготовки до занять. Особливо важливим є письмове розв'язання конкретних задач. При їх вирішенні слід надавати повні та обґрунтовані відповіді на поставлені питання. Обов’язковим є посилання на зміст норм права відповідних законодавчих та інших нормативно-правових актів. Нормативне обґрунтування має бути надано до кожного наведеного висновку чи підсумкового твердження.

Безумовно, важливою є активна участь студентів на семінарських (практичних) заняттях, що полягає у самостійних виступах з поставлених питань, виступах з уточненнями та доповненнями, висловленні власних поглядів з проблемних питань тощо. При наявності відповідних конспективних записів підготовки до занять, вони можуть використовуватися при виступах.

Слід звернути увагу на те, що пропущені семінарські (практичні) заняття або виявлення недостатньої підготовленості до них, підлягають додатковому опрацюванню та індивідуальному звіту з тієї чи іншої теми перед викладачами, які проводять такі заняття.

Результативними показниками підготовки до семінарських (практичних) занять вважаються вироблення у студентів умінь:

стисло і змістовно доповідати обставини конкретних завдань;
визначати зміст і характер виниклих правовідносин;
аналізувати окремі положення законів і підзаконних актів;
застосовувати судову практику.

ПЛАНИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття № 1

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Методологічний підхід правової оцінки неспроможності (банкрутства) та національне законодавство про банкрутство

Література: див. до теми 1 лекційних занять

Питання заняття

1. Історія становлення і розвитку законодавства про неспроможність.
2. Правова природа відносин неспроможності.
3. Принципи відносин неспроможності (банкрутства). Суміжні та тісно пов'язані з неспроможністю (банкрутством)відносини
4. Поняття та ознаки категорій неспроможність, неплатоспроможність та банкрутства. Їх співвідношення

4.1.Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства у праві України

5. Грошові зобов'язання: визначення та склад.
6. Вимоги кредиторів, види та підстави їх виникнення.
7. Поняття та умови застосування заліку зустрічних однорідних вимог
8. Проблемні питання відкриття провадження у справах про банкрутство

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1. Кредитор звернувся до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника у зв'язку з неспроможністю останнього сплатити заборгованість за кредитним Договором на загальну суму 569 871 066,00. Заявлені вимоги не забезпечені в повному обсязі.

Кредитор вказував, що ним право вимоги до боржника за Кредитним договором набуто на підставі договору про відступлення права вимоги.

Ухвалою Господарського суду прийнято до розгляду заяву кредитора, призначено дату проведення підготовчого засідання; зобов'язано арбітражних керуючих, визначених автоматизованою

системою з відбору кандидатів на призначення арбітражного керуючого у справах про банкрутство з-поміж осіб, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих, визначитись щодо участі у даній справі про банкрутство; зобов'язано Боржника надати суду необхідні документи та відзив на заяву.

У відзиві на заяву про порушення справи про банкрутство боржник зазначив про наявність спору про право щодо наявності заборгованості за Кредитним договором, який вирішується у порядку позовного провадження у іншій справі та надані докази про існування судових спорів щодо законності переходу прав вимоги за Кредитним договором, рішення у якій також не прийнято. Станом на дату порушення провадження у справі про банкрутство боржника спір про стягнення коштів не вирішено, триває проведення експертиза

Ухвалою Господарського суду відкрито провадження у справі за заявою кредитора про банкрутство боржника; визнано грошові вимоги кредитора, введено мораторій на задоволення вимог кредиторів; введено процедуру розпорядження майном, призначено розпорядником майна арбітражного керуючого Іванову.

Приймаючи рішення про порушення провадження у справі про банкрутство, суд визнав доведеними обставини щодо наявності у боржника заборгованості за Договором у сумі 569 871 066,00 грн простроченої заборгованості по кредиту.

Відхиляючи доводи боржника про наявність між сторонами спору про право, що унеможливлює порушення провадження у справі про банкрутство, місцевий суд зазначив про те, що наявність провадження у справі про стягнення заборгованості за Кредитним договором, не виключає можливість здійснення провадження у справі про банкрутство боржника.

Питання:

1. Враховуючи факт відступлення права вимоги, чи можемо стверджувати про наявність спору та вірність прийнятого рішення про порушення провадження у справі про банкрутство?
2. У чому полягає відсутність спору про право в розрізі процедури банкрутства?
3. КУзПБ прибрав чіткі критерії за розміром та безспірністю грошових вимог, і розширив можливості для ініціювання процедури банкрутства. Отже, які умови дозволили суду відкрити провадження, таких порушень допущено господарським судом, що стало предметом спору в апеляції?
4. Які завдання по фабулі стояли перед судом у підготовчому засіданню, та як в розрізі даної задачі ви застосуєте висновок ВС «у разі відсутності належного виконання господарського грошового зобов'язання, у кредитора є можливість, окрім звернення до суду з

позовом до боржника, скористатися можливістю застосування щодо такого боржника процедур передбачених КУзПБ для задоволення своїх вимог.»

5. Чи впливає спір про встановлення дійсного розміру заборгованості перед кредитором на відкриття справи про банкрутство та чи є це підставою для відмови у відкритті провадження з огляду на те, що

6. Аргументуйте своє рішення, як суд апеляційної інстанції.

Задача 2.

Постановою Господарського суду Одеської області від 06.06.2019 КП "Одесатепломережа" визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатор банкрута звернувся до господарського суду із заявою про покладення субсидіарної відповідальності на засновника та керівника боржника; просив суд залучити до участі у справі Одеську міську раду; покласти субсидіарну відповідальність на власника КП "Одесатепломережа" та стягнути з Одеської міської ради на користь боржника кошти в розмірі 125 000 000 грн. Ліквідатор стверджував, що ОМР як власник боржника, вбачала з 2016 року кризовий стан неплатоспроможності боржника, однак не вживала належних, передбачених законодавством заходів для запобігання його банкрутству. Ухвалою Господарського суду від 07.04.2021 заяву ліквідатора задоволено частково. Стягнуто з ОМР на користь КП "Одесатепломережа" 1 500 000,00 грн. У задоволенні решти вимог ліквідатора відмовлено. Задовольняючи частково заяву ліквідатора, місцевий господарський суд виходив з того, що матеріалами справи підтверджується вилучення на підставі рішень ОМР у боржника майна (без відповідної компенсації боржнику за це майно) на загальну суму 1 500 000,00 грн, а між діями органу місцевого самоврядування та недостатністю майна банкрута для задоволення вимог кредиторів на зазначену суму існує прямий причинно-наслідковий зв'язок, встановлення якого є необхідним під час розгляду питання про покладення субсидіарної відповідальності.

Постановою Одеського апеляційного господарського суду від 15.07.2021 скасовано ухвалу Господарського суду Одеської області від 07.04.2021 і ухвалено нове рішення, яким в задоволенні заяви ліквідатора відмовлено. Судом апеляційної інстанції зроблено висновок, що з 2014 року фінансово-господарський стан КП "Одесатепломережа" мав стійку тенденцію до погіршення, тобто неплатоспроможність боржника виникла ще у 2014 році, задовго до прийняття ОМР рішень про припинення діяльності боржника та часткове вилучення його активів, що фактично було зумовлено неможливістю господарської діяльності в умовах існуючих тарифів та

стійкої неплатоспроможності боржника, тобто прийняття цих рішень було не причиною неплатоспроможності боржника, а її наслідком. Також він зазначив, що з 2006 року ОМР здійснювалася фінансова підтримка КП з міського бюджету.

1. Оцініть правомірність судових рішень двох інстанцій?
2. Чи перебувають дій ОМР у причинно-наслідковому зв'язку з обставинами неможливості боржником здійснювати господарську діяльність та отримувати прибуток, що у подальшому створили одну з умов та підстав для визнання боржника банкрутом з неможливістю задовольнити кредиторські вимоги у межах справи про банкрутство за рахунок майна боржника?

Заняття № 2

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Загальна характеристика суб'єктів процедур банкрутства

Література: див. до теми 2 лекційних занять

Питання заняття

1. Поняття та видова диференціація учасників справи про банкрутство
2. Сторони справи про банкрутство
3. Розвиток понять боржника в категорії банкрутства: звичайний банкрут, необережний банкрут, фіктивний банкрут, соціальне банкрутство.
4. Правове становище кредиторів: поняття, класифікація, класи та черговість
5. Арбітражний керуючий: вимоги та правовий статус
6. Правове положення інших учасників справи про банкрутство
7. Державний орган з питань банкрутства
8. Зацікавлені особи стосовно боржника. Представник працівників боржника
9. Прокурор та інші учасники справи про банкрутство, щодо прав або обов'язків яких існує спір.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача 1. У справі про неспроможність фізичної особи арбітражний керуючий подав до суду свої остаточні звіти, які просив затвердити, і через те, що у банкрута були відсутні майнові активи, за рахунок яких можливе погашення суми основної винагороди АК, просив стягнути її в невиплаченій сумі з кредиторів. Господарський суд ухвалою від 13.03.2023 року звіт арбітражного керуючого (керуючого реалізацією) про проведену роботу затвердив, завершив процедуру погашення боргів фізичної особи, провадження справи закрив, а у пропорційному стягненні з кредиторів грошової винагороди АК за виконання повноважень керуючого реструктуризацією та керуючого реалізацією відмовив.

1. Дайте правову оцінку рішенню суду? Обґрунтуйте з посиланням на судову практику та законодавство.

Заняття №3

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Судові процедури банкрутства щодо боржника - юридичної особи

Література: див. до теми 3-4 лекційних занять

Питання заняття

1. Загальна характеристика судових процедур.
2. Поняття та особливості розпорядження майном.
3. Реєстр вимог кредиторів.
4. Мораторій на задоволення вимог кредиторів.
5. Визнання недійсних правочинів боржника у справі про банкрутство.
6. Формування комітету кредиторів: повноваження та порядок проведення засідання.
7. Ліквідаційна процедура та наслідки визнання боржника банкрутом.
8. Поняття, строки та наслідки ліквідаційної процедури.
9. Задоволення вимог кредиторів: поняття вимог та чергові їх задоволення.
10. Звіт ліквідатора та закриття провадження у справі про банкрутство.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1. До Господарського суду надійшла заява ліквідатора ТОВ «Х» про покладення на попередніх учасників банкрута та директора банкрута субсидіарної відповідальності за зобов'язаннями банкрута на загальну суму 15 303 136,05 грн. Заява розпорядника мотивована, зокрема, тим, що за результатами проведеної інвентаризації активів боржника, за рахунок яких було б можливо задовольнити кредиторські вимоги на загальну суму 15 303 136,05 грн (кредитори – ДПІ), виявлено не було. З аналізу фінансово-майнового стану ТОВ «Х» за три роки перед порушенням справи про банкрутство видно, що підприємство боржника навмисно доведено до банкрутства і наявні ознаки фіктивного банкрутства.

Ухвалою місцевого господарського суду, залишеною без змін постановою суду апеляційної інстанції, в задоволенні заяви розпорядника майна відмовлено з мотивів ненадання останнім будь-яких належних та допустимих доказів, які свідчили б про вчинення попередніми учасниками банкрута, колишнім керівником боржника дій, що призвели до банкрутства ТОВ «Х». Також судові інстанції вказували на відсутність вироків у кримінальних справах щодо таких осіб про встановлення в їх діях (бездіяльності) кримінального правопорушення. судами попередніх інстанцій Було встановлено , що колишній директор був звільнений від кримінальної відповідальності на підставі ст. 49 КК України і кримінальне провадження відносно нього за ч.2 ст.212 КК України було закрите.

Згідно з висновком судово-економічної експертизи щодо дослідження фінансово-економічного стану підприємства - ТОВ „Х" зазначено, що ознаки фіктивного банкрутства не видається за можливе встановити; ознаки доведення до банкрутства не видається за можливе встановити, бо показники забезпечення зобов`язань підприємства його оборотними активами та забезпечення зобов`язань підприємства усіма його активами коливається протягом досліджуваного періоду (має тенденції як до зростання так і до падіння); ознаки приховуваного банкрутства відсутні, так як в межах наявних матеріалів відсутні документальні дані, що свідчили б про недостовірність інформації у звітності підприємства.

Питання:

1. Чи має розпорядник майна право заявити вимоги до третіх осіб, які відповідно до законодавства несуть субсидіарну відповідальність за зобов`язаннями боржника у зв`язку з доведенням його до банкрутства та як визначається розмір вимог у позовній заяві.

2. Який процесуальний порядок розгляду застосування субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства чи сплачується судовий збір при цьому?

3. Які дії/бездіяльність керівника боржника можуть призвести до стійкої неплатоспроможності боржника?

4. Чи законні рішення судів першої та апеляційної інстанцій? Які докази повинні бути досліджені при цьому?\Обґрунтуйте відповідь виходячи з повноважень суду, Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини" та аналізуючи КУзПБ України.

Задача № 2. Провадження у справі про банкрутство ПрАТ "К" (далі - боржник) порушено ухвалою Господарського суду від 20.10.2016

За результатами підготовчого засідання за загальною процедурою відповідно до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" у редакції Закону України від 22.12.2011 (далі - Закон про банкрутство) із введенням щодо боржника процедури розпорядження майном та призначенням розпорядником майна арбітражного керуючого; визнано грошові вимоги ініціюючого кредитора на суму 1 467 043, 01 грн., введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.

24.10.2016 здійснено офіційне оприлюднення оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство ПрАТ "К" на веб-сайті Вищого господарського суду України в мережі Інтернет.

Розглядаючи у попередньому засіданні кредиторські вимоги ПАТ "Райффайзен Банк ", місцевий суд, здійснивши власний перерахунок заявленої банком суми кредиторських вимог до боржника станом на 20.10.2016 за курсом долара США до гривні станом на дату звернення 21.11.2016 ПАТ "Райффайзен Банк" з грошовими вимогами до ПрАТ "К", визнав обґрунтованими та доведеними грошові вимоги банку на суму 17 071 757, 59 доларів США (14 499 998, 19 доларів США тіла кредиту та 910 419, 31 доларів США процентів за кредитом, стягнених за рішенням суду від 08.06.2016 у справі, та 1 661 340, 09 доларів США процентів за кредитом, нарахованих станом на 20.10.2016), що еквівалентно 442 077 720, 95 грн., а також 0,78 грн. пені та 182 700 грн. судового збору за розгляд позовних вимог у справі.

Боржник з таким рішенням не погодився, аргументуючи, що розгляд грошових вимог ПАТ "Райффайзен банк " у попередньому засіданні ухвалені з неправильним застосуванням положень статей 1048, 1051 ЦК України та не погоджувався в частині нарахування процентів за кредитним договором від 24.12.2013 за період з 11.09.2015 (після направлення вимоги про дострокове повне

погашення кредитної заборгованості) по 20.10.2016 (дата порушення щодо боржника справи про банкрутство) на загальну суму 1 661 340, 09 доларів США.Посилаючи на правовий висновок Великої Палати Верховного Суду у постанові від 28.03.2018 у справі №444/9519/12 про те, що у разі пред`явлення до позичальника вимоги згідно з частиною другою статті 1050 ЦК України, право кредитодавця нараховувати передбачені договором проценти за кредитом припиняється; права та інтереси кредитодавця в охоронних правовідносинах забезпечуються частиною другою статті 625 ЦК України, яка регламентує наслідки прострочення виконання грошового зобов`язання.

1. Чи правильне рішення прийняв місцевий суд?
2. Які вимоги ПАТ "Райффайзен банк " та в якій черговості повинні ввійти до реєстру вимог кредиторів?
3. Кваліфікуйте нарахування процентів на суму боргу з урахування господарсько-правової відповідальності та правомірності й неправомірності дій боржника за кредитними зобов'язаннями.

Заняття №4

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Поняття санації, види та заходи

Література: див. до теми 3-4 лекційних занять

Питання заняття

3.1. Поняття та види санації. Переваги санації до відкриття провадження перед судовими процедурами

3.2. Порядок проведення санації до відкриття провадження

3.3. Зміст плану санації та порядок схвалення кредиторами

3.4. Затвердження плану санації господарським судом

3.5. Призначення, відсторонення, заміна керуючого санацією судом.

3.6. Заходи забезпечення вимог кредиторів.

3.7. Особливості проведення санації до відкриття провадження у справі про банкрутство державних підприємств.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1. Боржник подав заяву про затвердження плану санації до відкриття провадження у справі про банкрутство відповідно до статті 5 Кодексу України з процедури банкрутства

Господарський суд Одеської області затвердив План санації Боржника та визначив, що затверджений судом План санації є обов'язковим для усіх кредиторів, вимоги яких включено до цього плану. Між тим, не всі кредитори план санації поданий боржником підтримали, а Кредитори, які є учасниками діючої мирової угоди, раніше затвердженої в іншому проваджені не були включені до плану санації взагалі.

Була подана апеляційна скарга на підставі того, що до умов Плану санації включено лише частину кредиторів Боржника, без урахування забезпечення зобов'язань, що поділ кредиторів за умовами Плану санації за ознаками строку виконання зобов'язань на ті, щодо яких строк настав, і на тих, строки виконання яких не настав, порушує закріплений інститутом банкрутства принцип черговості: надання однакових можливостей кредиторам деяких черг для виконання їх вимог, що умови Плану санації складаються з орієнтовних, а не конкретних заходів відновлення платоспроможності Боржника.

Вирішіть спір відповідаючи на наступні питання:

1. Який перелік умов та відомостей у плані санації є обов'язковим, а який дискреційним?
2. Чи передбачає законодавець вимогу щодо включення до плану санації всіх зобов'язань боржника та участь у санації всіх кредиторів боржника?
3. Чи має суд повноваження провести деталізовану економічну оцінку кожного із запланованих боржників у плані санації заходів платоспроможності боржник?
4. Які вимоги законодавця у частині деталізації та обсягу інформації, яка повинна міститься в Плані санації?
5. Який порядок схвалення плану санації та підстави для відмови у затвердженні плану санації?

Заняття №5

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Правове регулювання продажу майна в межах справи про банкрутство

Література: див. до теми 3, 4, 5 лекційних занять

Питання заняття

1 Правила продажу майна боржників: принципи, суб'єкти та законодавче регулювання.

2. Продаж майна в процедурі санації та процедурі ліквідації

3. Електронні аукціони: поняття та типи

4. Умови та порядок проведення аукціону з продажу майна боржників

5. Продаж майна банкрута в період дії воєнного стану.

6. Скасування аукціону та визнання правочинів недійсними

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1. Після проведення аукціону з дотриманням всіх його етапів арбітражний керуючий не підписує акт про придбання майна на аукціоні?

1. До яких наслідків приводять такі дії?

2. Чи виникло у переможця аукціону право власності на майно та чи може він у такому випадку захистити своє порушене право?

3. Який спосіб захисту у даному випадку буде дієвим? Аргументуйте з врахуванням судової практики.

Задача 2. До господарського суду надійшла позовна заява від ТОВ про визнання недійсними результату повторного аукціону з продажу майна банкрута. ТОВ просить визнати недійсними результати повторного аукціону, проведеного організатором (Лот №1: нерухомість), що відбувся 07.09.2022, та визнати ТОВ зацікавленою особою яка не змогла взяти участь або перемогти на аукціоні.

ТОВ обґрунтовує порушенням вимог КУзПБ, обмеженням у праві на участь в публічних торгах, що допущені ліквідатором та організатором аукціону під час продажу майна банкрута, а саме:

- на нерухомому майні відсутнє оголошення про його продаж;

- в оголошенні про проведення аукціону відсутні: номер банківського рахунку, на який мають бути перераховані кошти за придбане майно; текст договору; інформація про проведення попереднього аукціону та відомості про земельну ділянку, на якій розташована будівля, споруда, право на земельну ділянку, що переходить до покупця будівлі;

- реалізація майна банкрута здійснена за наявності арешту, накладеного на нерухоме майно в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Яке рішення повинен прийняти суд? Аргументуйте з посиланням на норми КУПБ. Яке коло осіб, має право вимагати визнання недійсними результатів аукціону з продажу майна банкрута, проведеного з порушенням вимог закону?

Заняття №6

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Особливості банкрутства окремих категорій боржників

Література: див. до теми 6 лекційних занять

Питання заняття

1 Банкрутство страховиків

2. Банкрутство професійних учасників капіталу та організованих товарних ринків

3. Банкрутство фермерського господарства та підприємств зайнятих у сільському господарстві

4. Особливості розгляду справ про неплатоспроможність боржників, зайнятих у сільському господарстві

5. Банкрутство державних підприємств та підприємств у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50%

6. Особливості банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності, який є стороною одного або кількох правочинів, вчинених з посиланням на обов'язковість угоди щодо ліквідаційного неттінгу

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Тест підсумковий

1. В разі відкриття провадження відповідно до норм Закону "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" провадження буде продовжуватися за приписами……., окрім…….

2. Розгляд всіх майнових спорів, стороною в яких є боржник у справі про банкрутство, повинен відбуватися за правилами різних юрисдикцій, окрім…..

3. Господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи вирішує такі спори, стороною в яких є боржник:

-

-

4. Чи можуть бути розглянуті господарським судом за правилами ст. 7 КУПБ позови боржників, які не підлягають вартісній оцінці, однак їх вирішення може вплинути на майновий стан боржника (в т.ч.: щодо визнання недійсними правочинів, в яких боржник не є стороною; щодо скасування рішення про державну реєстрацію права; щодо поновлення записів про право власності у відповідному реєстрі тощо).

5. Чи можливо укласти мирову угоду у справі про банкрутство після введення в дію Кодексу України з процедур банкрутства.

6. За яких умов Особа набуває статусу конкурсного кредитора (сторони, учасника провадження у справі про банкрутство):

7. Наведіть перелік осіб, які мають право вимагати визнання недійсними результатів аукціону з продажу майна банкрута, проведеного з порушенням вимог закону

8. Хто наділений процесуальними повноваженнями скасовувати арешт або інші обмеження щодо розпорядження майном боржника, накладені судами інших юрисдикцій?

9. Чи виникає у банкрута обов'язок зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), які були нараховані за період після визнання боржника банкрутом?

10. Які дії господарського суду у разі провадження у справі про банкрутство державного підприємства та/або господарського товариства, більше ніж 50 відсотків акцій (часток) яких прямо чи опосередковано належать державі, щодо яких прийнято рішення про приватизацію?

Задача № 1.

Ухвалою Господарського суду порушено провадження у справі про банкрутство Фермерського господарства. Постановою у 2020 р. ФГ визнано банкрутом відповідно до статті 93 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та відкрито ліквідаційну процедуру, ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого. Ліквідатор у 2020 році звертається до суду з позовом до членів ФГ (фізичних осіб) про визнання за ФГ права власності на врожай 2020 р. що посіяний та вирощений на земельних ділянках, які входять до складу земель ФГ . Члени ФГ не погоджуються з позовними вимогами, на підставі того, що кожен із них є одноосібним власником конкретно визначеної

земельної ділянки, яка має кадастровий номер і відповідні розміри, а врожай є їх власністю, оскільки врожай був посіяний до визнання боржника банкрутом у 2019 р.

За якої умови ФГ може бути визнано банкрутом? Яка юрисдикція розгляду позовних вимог ліквідатора до фізичних осіб про визнання за ФГ права власності на врожай? Яке рішення повинен прийняти суд?

Заняття №7

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Судові процедури банкрутства щодо боржника - фізичної особи

Література: див. до теми 7 лекційних занять

Питання заняття

1. Підстави та наслідки відкриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи
2. Загальна характеристика судових процедур щодо боржника - фізичної особи
3. Реструктуризація боргів боржника: мета, порядок, особливості.
4. Визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника
5. Наслідки закриття провадження у справі про банкрутство

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Задача № 1. Ухвалою Господарського суду в квітні 2021 р. відкрито провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи , введено процедуру реструктуризації боргів боржника; призначено керуючим реструктуризацією фізичної особи - арбітражного керуючого, здійснено офіційне оприлюднення на веб-сайті ВГСУ про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність, зобов`язано керуючого реструктуризацією надати суду відомості про результат розгляду вимог кредиторів,

(письмові нормативно-обґрунтовані пояснення по кожному з кредиторів, витяги з державних реєстрів заборон щодо майна боржника, а також, при наявності, письмові заперечення боржника щодо вимог кредиторів), а також докази повідомлення кредиторів про дату проведення попереднього засідання суду; встановлено строк проведення керуючим реструктуризацією виявлення, складання опису майна боржника (інвентаризації) та визначення його вартості; встановлено керуючому реструктуризацією боржника строк для підготовки та подання до суду плану реструктуризації боргів боржника та призначено дату проведення попереднього засідання суду.

В попередньому засіданні суду судом визначено розмір грошових вимог кредиторів, що вносяться керуючим реструктуризацією до реєстру вимог кредиторів та призначено підсумкове засідання суду, на якому буде розглянуто погоджений кредиторами план реструктуризації боргів або прийнято рішення про перехід до процедури погашення боргів чи про закриття провадження у справі на жовтень 2021 р.

У листопаді 2021р. до господарського суду з клопотанням у порядку ст.90 та ст.123 КУзПБ про закриття провадження у справі про неплатоспроможність ФО звернувся один із кредитор, посилаючись на те, що боржником не було подано інформації в деклараціях щодо дітей, які є повнолітніми з урахуванням Постанови ВС у складі Касаційного господарського суду від 22.09.2021 у справі № 910/6639/20. Також боржником не було зазначено у декларації про майновий стан про номінальну вартість частки у статутному капіталі ТОВ «Х», не зазначено про наявність частки у статутному капіталі ТОВ «У».

1. За яких умов суд приймає рішення про закриття провадження у справі?
2. Який алгоритм подання та уточнення декларації про майновий стан боржника?
3. Які вимоги до інформації щодо майна, яка повинна була міститися у декларації про майновий стан боржника?
4. На момент звернення та на момент відкриття провадження у справі про неплатоспроможність ФО чи зобов'язаний був боржника надавати суду інформацію в декларації про майнове становище повнолітніх дітей за останні три роки? Та коли такий обов'язок у боржника виникає?
5. Хто проводить перевірку декларацій про майновий стан фізичної особи боржника?
6. З урахуванням фабули та питань, яке рішення повинен прийняти суд?

Заняття №8

Форма заняття: практичне заняття

ТЕМА: Правове регулювання транскордонного банкрутства

Література: див. до теми 8 лекційних занять

Питання заняття

1. Правове регулювання транскордонного банкрутства.
2. Провадження у справах про банкрутство пов'язаних з іноземною процедурою.
3. Форми процедур пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства.
4. Транскордонні протоколи у справах про банкрутство.
5. Напрями упорядкування транскордонного банкрутства.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Додатки

Банк тестів для самоконтролю здобувачів вищої освіти за темами семінарських занять.

Тест до тем 1-8 (варіант 1).

1. Які судові процедури застосовуються щодо боржника - юридичної особи та щодо боржника - фізичної особи :

-
-
-
-

2. За результатами кваліфікаційного іспиту кваліфікаційна комісія рекомендує державному органу з питань банкрутства особі, яка склала кваліфікаційний іспит видати:

А) в 10 строк видати свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого.

Б) в 5 денний строк видати свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого та ліцензію.

В) в 10 строк видати свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого та ліцензію.

3. Діяльність арбітражного керуючого припиняється у разі:

А) письмова заява арбітражного керуючого;неможливість виконувати повноваження за станом здоров'я; набрання законної сили обвинувальним вироком щодо арбітражного керуючого; застосування дисциплінарного стягнення у виді позбавлення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого; подання неправдивих відомостей, необхідних для отримання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого; скарга конкурсного кредитора; смерть арбітражного керуючого

Б) письмова заява арбітражного керуючого; неможливість виконувати повноваження за станом здоров'я; набрання законної сили обвинувальним вироком щодо арбітражного керуючого; застосування дисциплінарного стягнення у виді позбавлення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого; подання неправдивих відомостей, необхідних для отримання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого; скарга конкурсного кредитора; анулювання ліцензії; смерть арбітражного керуючого

В) письмова заява арбітражного керуючого; неможливість виконувати повноваження за станом здоров'я; набрання законної сили обвинувальним вироком щодо арбітражного керуючого; застосування дисциплінарного стягнення у виді позбавлення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого; подання неправдивих відомостей, необхідних для отримання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого; смерть арбітражного керуючого.

4. Для відкриття провадження у справі про банкрутство щодо юридичної особи достатньо наступних підстав:

А) факт неплатоспроможності та наявність грошової заборгованості строк якої настав

Б) факт неплатоспроможності, безспірність вимог, розмір вимог не менше 300 мінімальних заробітних плат та наявність грошової заборгованості строк якої настав.

В) факт неплатоспроможності, безспірність вимог, наявність невиконаного зобов'язання строк якого настав.

5) Грошова винагорода арбітражного керуючого складається:

-

-

6. Коли здійснюється пред'явлення поточними кредиторами вимог до боржника:

А) на попередньому засіданні після офіційного оприлюднення повідомлення про відкриття провадження по справі.

Б) на підсумковому засіданні на якому визнано боржником банкрутом після офіційного оприлюднення повідомлення про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.

В) після визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.

7. Якщо майно не було реалізовано вперше на аукціоні, замовник зобов'язаний оголосити повторний:

А) протягом 20 днів зі зменшенням ціни лоту на 20 % від ціни першого аукціону за згодою комітету кредиторів.

Б) протягом одного місяця зі зменшенням ціни лоту на 20 % від ціни першого аукціону за згодою комітету кредиторів.

В) протягом 20 днів зі зменшенням ціни лоту на 20 % від ціни першого аукціону за узгодженням господарського суду.

8. Дія мораторію на задоволення вимог кредиторів не поширюється на:

А) вимоги поточних кредиторів, виплату заробітної плати, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, виплату авторської винагороди, аліментів, а також на вимоги за виконавчими документами немайнового характеру, що зобов'язують боржника вчинити певні дії чи утриматися від їх вчинення; до вимог кредиторів щодо відшкодування збитків, що виникли внаслідок відмови боржника від виконання правочинів (договорів) у процедурі санації.

Б) вимоги поточних кредиторів, виплату заробітної плати, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, виплату авторської винагороди, аліментів, а також на вимоги за виконавчими документами немайнового характеру, що зобов'язують боржника вчинити певні дії чи утриматися від їх вчинення.

В) вимоги поточних кредиторів, виплату заробітної плати, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, виплату авторської винагороди, аліментів, а також на вимоги за виконавчими документами немайнового характеру, що зобов'язують боржника вчинити певні дії чи утриматися від їх вчинення; на задоволення вимог кредиторів у разі одночасного задоволення вимог кредиторів у процедурі розпорядження майном керуючим санацією згідно з планом санації, а також ліквідатором у ліквідаційній процедурі

9. Протягом процедури розпорядження майном органи управління боржника не мають права приймати рішення про:

А) реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) і ліквідацію боржника; створення господарських товариств або участь в інших господарських товариствах; виплату дивідендів; відчуження або обтяження нерухомого майна боржника, надання позик (кредитів), надання поруки, гарантій, укладення правочинів без погодження з арбітражним керуючим.

Б) реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) і ліквідацію боржника; створення господарських товариств або участь в інших господарських товариствах;створення

філій та представництв; виплату дивідендів;проведення боржником емісії цінних паперів; вихід зі складу учасників боржника юридичної особи, придбання в акціонерів раніше випущених акцій боржника;відчуження або обтяження нерухомого майна боржника, в тому числі його передачу в заставу, внесення зазначеного майна до статутного капіталу іншого підприємства або господарського товариства; надання позик (кредитів), надання поруки, гарантій, а також передачу в довірче управління майна боржника.

В) реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) і ліквідацію боржника; створення господарських товариств або участь в інших господарських товариствах; виплату дивідендів; відчуження або обтяження нерухомого майна боржника, надання позик (кредитів), надання поруки, гарантій, участь в об'єднаннях, асоціаціях, спілках, холдингових компаніях, промислово-фінансових групах чи інших об'єднаннях юридичних осіб;передачу нерухомого майна в оренду; одержання позик (кредитів).

10. План санації розробляється та затверджується:

На судовій процедурі –

За участю –

Погоджується -

Затверджується -

11. **Як визначається розмір субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства і здійснюється погашення вимог кредиторів?**

А) розмір субсидіарної відповідальності становить різницю між сумою вимог кредиторів і сумою реалізації ліквідаційної маси та включаються саме до складу ліквідаційної маси й може бути використані лише для задоволення вимог кредиторів

Б) розмір субсидіарної відповідальності становить різницю між сумою вимог кредиторів і сумою оцінки ліквідаційної маси та включаються саме до реєстру і може бути використаний лише для задоволення вимог конкурсних кредиторів

В) розмір субсидіарної відповідальності становить різницю між сумою вимог кредиторів і сумою реалізації ліквідаційної маси та

включаються саме до ліквідаційної маси й можуть бути використані лише для задоволення вимог конкурсних кредиторів

12. Які правові наслідки відкриття провадження у справі про неплатоспроможність для фізичної особи-боржника?

А) вчинення або утримання від вчинення певних дій, заборона боржнику укладати договори, зобов'язання боржника передати майно, інші цінності на зберігання третім особам, накладення арешту на конкретне майно боржника, заборона розпоряджатися цінними паперами та нерухомим майном, заборона виїзду за кордон.

Б) вчинення або утримання від вчинення певних дій, заборона боржнику укладати договори, зобов'язання боржника передати майно, інші цінності на зберігання третім особам, накладення арешту на майно боржника, заборона укладати кредитні договори, договори позики, застави розпоряджатися цінними паперами та нерухомим майном, забороняти виїзд за кордон.

В) вчинення або утримання від вчинення певних дій, заборона боржнику укладати договори, зобов'язання боржника передати майно, інші цінності на зберігання третім особам, накладення арешту на майно боржника, заборона укладати кредитні договори, договори позики, застави, розпоряджатися цінними паперами та нерухомим майном.

13. Оператором авторизованого електронного майданчика є:

А) господарське товариство, що діє від власного імені та на власний ризик, має право використовувати електронний майданчик, підключений до центральної бази даних системи, внаслідок чого отримує можливість здійснювати продаж майна боржника

Б) суб'єкт господарювання незалежно від форми власності та підпорядкування, що діє від власного імені та на власний ризик, має право використовувати електронний майданчик, підключений до центральної бази даних системи, внаслідок чого отримує можливість здійснювати продаж майна боржника

В) фізична особа підприємець або юридична особа, що діє від власного імені та на власний ризик, має право використовувати електронний майданчик, підключений до центральної бази даних

системи, внаслідок чого отримує можливість здійснювати продаж майна боржника

14.У яких випадках Ліквідатор може здійснювати безпосередній продаж товарів не шляхом аукціону:

А) не може, все через аукціон

Б) може, лише товарів, що швидко псуються, виробничі запаси, малоцінні та швидкозношувані предмети, ринкова вартість яких не перевищує однієї мінімальної заробітної плати.

В) може лише товарів, що швидко псуються

15. Мораторій на задоволення вимог кредиторів у справі банкрутства фізичної особи вводиться строком на:

А) строк плану реструктуризації боргів боржника з моменту його затвердження

Б) строком на 120 днів, з моменту відкриття провадження у справі про неплатоспроможність.

В) безстроково

16. Які встановлення обмеження стосовно фізичних осіб, які визнані банкрутом:

А) Протягом п'яти років після визнання фізичної особи банкрутом не може бути відкрито провадження у справі про неплатоспроможність за її заявою; така особа зобов'язана перед укладенням договорів позики, кредитних договорів, договорів поруки чи договорів застави письмово повідомляти про факт своєї неплатоспроможності інші сторони таких договорів; особа не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію, протягом п'яти років після визнання її банкрутом.

Б) Протягом 10 років після визнання фізичної особи банкрутом не може бути відкрито провадження у справі про неплатоспроможність за її заявою; така особа зобов'язана перед укладенням договорів позики, кредитних договорів, договорів поруки чи договорів застави письмово повідомляти про факт своєї неплатоспроможності інші сторони таких договорів; особа не може вважатися такою, яка має

бездоганну ділову репутацію, протягом 5 років після визнання її банкрутом.

в) Протягом п'яти років після визнання фізичної особи банкрутом не може бути відкрито провадження у справі про неплатоспроможність за її заявою; така особа зобов'язана перед укладенням договорів позики, кредитних договорів, договорів поруки чи договорів застави письмово повідомляти про факт своєї неплатоспроможності інші сторони таких договорів; особа не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію, протягом трьох років після визнання її банкрутом.

17. Підставою порушення справи про банкрутство фермерського господарства є:

-

-

18. Чи може суду та арбітражному керуючому перейти із судової процедури розпорядження майном до судової процедури санації або ліквідації державного підприємства та підприємства, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків.

а) не можна взагалі, адже ГК заборонено застосовувати судову процедуру санації або ліквідації до державного підприємства та підприємства, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків.

б) лише до казенних підприємств

в) можна до державних підприємств, за якими на праві господарського відання закріплені об'єкти, необхідні для виконання державою своїх основних функцій, для забезпечення обороноздатності держави, та об'єкти права власності Українського народу, майно, що становить матеріальну основу суверенітету України.

19. Які форми процедур пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства визнанні Кодексом з процедур банкрутства

а) визнання іноземної процедури банкрутства; надання судової допомоги та співробітництва керуючому іноземною процедурою банкрутства; звернення до іноземного суду щодо визнання провадження в Україні; звернення до іноземного суду щодо судової допомоги та співробітництва у зв'язку з провадженням в Україні.

б) універсальна; територіальна; визнання іноземної процедури банкрутства; надання судової допомоги та співробітництва керуючому іноземною процедурою банкрутства; звернення до іноземного суду щодо визнання провадження в Україні; звернення до іноземного суду щодо судової допомоги та співробітництва у зв'язку з провадженням в Україні.

в) універсальна; територіальна.

20. **На який строк вводиться процедура розпорядження майном для страхових компаній?**

-

Тест до тем 1-8 (варіант 2).

1. Відповідальність за достовірність відомостей, внесених до Реєстру вимог кредиторів несуть:

А) Арбітражний керуючий, боржник-юридична особа та боржник - фізична особа

Б) Арбітражний керуючий та боржник - фізична особа

В) Арбітражний керуючий, господарський суд та боржник - фізична особа

Г) Арбітражний керуючий, кредитор та боржник - фізична особа

2. Яка форма та зміст Реєстру вимог кредиторів:

А) В електронному вигляді, за наступним змістом: Опис інформації щодо справи про банкрутство «Відомості про кредиторів» «Черговість задоволення вимог кредиторів» “Вимоги, які задовольняються позачергово», «відомості про майно боржника, яке є предметом застави»

Б) В електронному або письмовому вигляді, за наступним змістом: Опис інформації щодо справи про банкрутство «Відомості про кредиторів» «Черговість задоволення вимог кредиторів» Вимоги, які задовольняються позачергово», «відомості про майно боржника, яке є предметом застави»

В) електронному, за наступним змістом: Опис інформації щодо справи про банкрутство «Відомості про кредиторів» «Черговість задоволення вимог кредиторів» Вимоги, які задовольняються позачергово»

3. Арбітражний керуючий — це:

А) фізична особа, суб’єкт підприємницької діяльності, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, досягла 35 річного віку та пройшла стажування протягом шести місяців, інформацію про яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.

Б) фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, пройшла стажування протягом трьох місяців інформацію про яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.

В) фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, пройшла стажування протягом шести місяців та інформацію про

яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України. Г) фізична особа, суб'єкт підприємницької діяльності, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, пройшла стажування протягом трьох місяців, інформацію про яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.

4. Відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень здійснюється господарським судом:

А) за власною ініціативою суду, за клопотанням учасників провадження, за заявою арбітражного керуючого;

Б) за власною ініціативою суду та за клопотанням комітету кредиторів;

В) за клопотанням комітету кредиторів, за клопотанням учасників провадження, за заявою арбітражного керуючого;

Г) виключно за клопотанням комітету кредиторів

5.Хто є суб'єктом субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства?

А) засновник (учасник, акціонер)
Б) засновник (учасник, акціонер) та керівника боржника.
в) засновник (учасник, акціонер), керівник боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника або головний бухгалтер та інші.

6. В якій строк і хто повинен подати до господарського суду план відновлення платоспроможності фермерського господарства.

-

7. До ***обов'язкових умов плану санації входять:***

а) розмір вимог кожного класу кредиторів, які були б задоволені у разі введення процедури ліквідації боржника; заходи щодо відновлення платоспроможності боржника; строк відновлення платоспроможності боржника ; забезпечення погашення заборгованості боржника з виплати заробітної плати погашення вимог кредиторів з урахуванням черговості; обсяг повноважень керуючого санацією.

б) розмір вимог кожного класу кредиторів, які були б задоволені у разі введення процедури ліквідації боржника; заходи щодо відновлення платоспроможності боржника; строк відновлення платоспроможності боржника ; забезпечення погашення заборгованості боржника з виплати заробітної плати погашення вимог кредиторів з урахуванням черговості.

в) заходи щодо відновлення платоспроможності боржника; строк відновлення платоспроможності боржника ; забезпечення погашення заборгованості перед кредиторами відповідно до реєстру вимог кредиторів.

8. Напишіть які види санації передбачені положеннями КУзПБ:

1.
2.

9. Мораторій на задоволення вимог кредиторів у процедурі розпорядження майном має наступні особливості:
А) є строковим, обмежує боржника, власника майна боржника, власника корпоративних прав боржника, третіх осіб, на погашення всіх конкурсних вимог кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, не застосовується на задоволення вимог кредиторів у випадку, якщо виконавче провадження перебуває на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових.
Б) є безстроковим, Не обмежує: боржника, власника майна боржника, власника корпоративних прав боржника, третіх осіб, на погашення всіх конкурсних вимог кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, Не застосовується на задоволення вимог кредиторів у випадку, якщо виконавче провадження перебуває на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових.
В) є безстроковим, обмежує: боржника, власника майна боржника, власника корпоративних прав боржника, третіх осіб, на погашення всіх вимог кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, Не застосовується на задоволення вимог кредиторів у випадку, якщо виконавче провадження перебуває на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових.

10. Умовами визнання недійсними правочинів боржника у процедурі банкрутства є:
А) Підозрілий період правочинів становить один рік, що передував відкриттю провадження у справі про банкрутство та після відкриття

провадження у справі про банкрутство; наявність завдання збитків боржнику або кредиторам
Б) Підозрілий період правочинів становить три роки, що передували відкриттю
провадження у справі про банкрутство та після відкриття провадження у справі про банкрутство, і наявність завдання збитків боржнику або кредиторам
В) Підозрілий період правочинів становить один рік, що передував відкриттю провадження у справі про банкрутство; наявність завдання збитків боржнику або кредиторам.

11. У підсумковому засіданні господарський суд ухвалює одне з таких судових рішень:
А) ухвалу про продовження строку процедури розпорядження майном у межах визначеного кодексом строку; про введення процедури санації та затвердження плану санації; постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.
Б) ухвалу про продовження строку процедури розпорядження майном; про введення процедури санації та затвердження плану санації; постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури; ухвалу про закриття провадження у справі про банкрутство.
В) ухвалу про продовження строку процедури розпорядження майном у межах визначеного кодексом строку; про введення процедури санації та затвердження плану санації; постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури; ухвалу про закриття провадження у справі про банкрутство.

12.Ким розробляється та схвалюється план санації?
А) арбітражним керуючим та схвалюється план санації боржника зборами кредиторів за погодженням його забезпеченими кредиторами
Б) арбітражним керуючим та схвалюється план санації боржника комітетом кредиторів за погодженням його забезпеченими кредиторами
В) арбітражним керуючим або боржником та схвалюється план санації кожним класом окремо шляхом голосування, а щодо забезпеченого майна забезпеченими кредиторами
13. Які умови відкриття провадження про неплатоспроможність фізичної особи:
А) Розмір прострочених зобов'язань боржника перед кредитором становить не менше ніж 30 розмірів мінімальної заробітної плати. Боржник припинив погашення кредитів чи здійснення інших платежів у розмірі більше ніж 50% місячних платежів за кожним з

кредитних або інших зобов'язань впродовж 2 х місяців. У виконавчому провадженні (приватним або державним виконавцем) була винесена постанова про відсутність майна фізичної особи, на яке може бути звернуте стягнення, наявність декларації про свій майновий стан за 3 роки.
Б) Розмір прострочених зобов'язань боржника перед кредитором становить не менше ніж 30 розмірів мінімальної заробітної плати. Боржник припинив погашення кредитів чи здійснення інших платежів у розмірі більше ніж 50% місячних платежів за кожним з кредитних або інших зобов'язань впродовж 2 х місяців. У виконавчому провадженні (приватним або державним виконавцем) була винесена постанова про відсутність майна фізичної особи, на яке може бути звернуте стягнення.
В) Розмір прострочених зобов'язань боржника перед кредитором становить не менше ніж 30 розмірів мінімальної заробітної плати. Безспірність вимог. Боржник припинив погашення кредитів чи здійснення інших платежів у розмірі більше ніж 50% місячних платежів за кожним з кредитних або інших зобов'язань впродовж 2 х місяців. У виконавчому провадженні (приватним або державним виконавцем) була винесена постанова про відсутність майна фізичної особи, на яке може бути звернуте стягнення. Подання боржником декларації про свій майновий стан за 3 роки.

14. До судових процедур фізичної особи-боржника відносять:
А) реструктуризація боргів, визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів, мирова угода.
Б) Реструктуризація боргів, визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів,
В) Реструктуризація боргів, санація, визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів, мирова угода.

15. **Оператором авторизованого електронного майданчика є суб'єкт господарювання незалежно від форми власності, який відповідає наступним вимогам:**
А) наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань інформацію про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи; немає заборгованості зі сплати платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи; не перебуває у процедурах банкрутства (неплатоспроможності) або у процесі припинення; не підпадає під застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій); має у власності або користуванні електронний майданчик, який технічно можливо приєднати до

центральної бази даних системи; має право на використання доменного імені, через який функціонує електронний майданчик в Інтернеті; має в наявності не менше шести працівників; має власний кол-центр; має не менше одного року досвіду діяльності на ринку реалізації майна/активів на конкурентних засадах у формі аукціонів; мати бездоганну ділову репутацію;мати сформований статутний капітал в розмірі не менше ніж 1 млн. гривень.
Б) наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань інформацію про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи; не має заборгованості зі сплати платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи; не перебуває у процедурах банкрутства (неплатоспроможності) або у процесі припинення; має у власності або користуванні електронний майданчик, який технічно можливо приєднати до центральної бази даних системи; має право на використання доменного імені, через який функціонує електронний майданчик в Інтернеті.

Б) наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань інформацію про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи; не перебуває у процедурах банкрутства (неплатоспроможності) або у процесі припинення; не підпадає під застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій); має у власності або користуванні електронний майданчик, який технічно можливо приєднати до центральної бази даних системи; має право на використання доменного імені, через який функціонує електронний майданчик в Інтернеті; мати бездоганну ділову репутацію;мати сформований статутний капітал в розмірі не менше ніж 1 млн. гривень.

16. Якими повноваженнями наділені органи, уповноважені управляти державним майном, у судових процедурах банкрутства державних підприємств та підприємства, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків:

а) мають всі процесуальні права учасника провадження про банкрутство; мають право брати участь з правом дорадчого голосу у зборах кредиторів та роботі комітету кредиторів; за участю таких органів господарський суд призначає керуючих санацією та ліквідаторів державних підприємств.

б) мають право брати участь з правом дорадчого голосу у зборах кредиторів та роботі комітету кредиторів; за участю таких органів господарський суд призначає керуючих санацією та ліквідаторів державних підприємств.

в) мають право брати участь з правом дорадчого голосу у зборах кредиторів та роботі комітету кредиторів; за участю таких органів господарський суд призначає керуючих санацією та ліквідаторів державних підприємств; надавати державну підтримку неплатоспроможним підприємствам; розробляти заходи, спрямовані на забезпечення захисту інтересів держави; проводити аналізу фінансового стану боржника, його санації та погодження плану санації.

17. Хто має право ініціювати справу щодо відкриття провадження справи про банкрутство фермерського господарства:

а) кредитори та боржник.

в) кредитори, боржник, міністерство аграрної політики.

г) боржник - фермерське господарство.

18. **Процедура розпорядження майном фермерського господарства вводиться:**

а) на строк 170 днів.

б) на строк 15 місяців

в) на строк 12 місяців

19. **У чому полягає особливість відчуження ЄМК страховика-боржника у процедурі санації?**

-

20. Яка судова допомога передбачена у разі визнання іноземної процедури банкрутства:

а) вжиття заходів для захисту активів боржника або інтересів кредиторів, зокрема щодо забезпечення збирання доказів або витребування інформації про активи, ділові операції, права, обов'язки або відповідальність боржника.

б)вживає заходів для захисту активів боржника або інтересів кредиторів, зокрема щодо забезпечення збирання доказів або витребування інформації про активи, ділові операції, права, обов'язки або відповідальність боржника; зупинення провадження у справі про банкрутство або інші процесуальні дії щодо активів, прав, зобов'язань або відповідальності боржника, за умови що вжито всіх необхідних заходів щодо гарантії задоволення інтересів кредиторів в Україні; зупинення права розпорядження будь-якими активами боржника; продовження надання судової допомоги, що надавалася відповідно до цього Кодексу; надання додаткової судової допомоги відповідно до законодавства або міжнародних договорів України.

в) зупинення провадження у справі про банкрутство або інші процесуальні дії щодо активів, прав, зобов'язань або відповідальності боржника, за умови що вжито всіх необхідних заходів щодо гарантії задоволення інтересів кредиторів в Україні; зупинення права розпорядження будь-якими активами боржника; продовження надання судової допомоги, що надавалася відповідно до цього Кодексу; надання додаткової судової допомоги відповідно до законодавства або міжнародних договорів України.

Тест до тем 1-8 (варіант 3).

1. Відповідальність за достовірність відомостей, внесених до Реєстру вимог кредиторів несуть:
А) Арбітражний керуючий, боржник-юридична особа та боржник - фізична особа
Б) Арбітражний керуючий та боржник - фізична особа
В) Арбітражний керуючий, господарський суд, боржник-юридична особа, боржник - фізична особа
Г) Арбітражний керуючий, кредитор та боржник - фізична особа

2. Яка форма та зміст Реєстру вимог кредиторів:
А) В електронному вигляді, за наступним змістом: Опис інформації щодо справи про банкрутство «Відомості про кредиторів» «Черговість задоволення вимог кредиторів» Вимоги, які задовольняються позачергово», «відомості про майно боржника, яке є предметом застави»
Б) В електронному або письмовому вигляді, за наступним змістом:

Опис інформації щодо справи про банкрутство «Відомості про кредиторів» «Черговість задоволення вимог кредиторів» Вимоги, які задовольняються позачергово», «відомості про майно боржника, яке є предметом застави»
В) в письмовому, за наступним змістом: Опис інформації щодо справи про банкрутство «Відомості про кредиторів» «Черговість задоволення вимог кредиторів» Вимоги, які задовольняються позачергово», «відомості про майно боржника, яке є предметом застави»

3. Арбітражний керуючий — це:
А) фізична особа, суб'єкт підприємницької діяльності, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, досягла 35 річного віку та пройшла стажування протягом шести місяців, інформацію про яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.
Б) фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, пройшла стажування протягом трьох місяців інформацію про яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.
В) фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, пройшла стажування протягом шести місяців та інформацію про яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.
Г) фізична особа, суб'єкт підприємницької діяльності, яка отримала відповідне свідоцтво, має вищу юридичну або економічну освіту, стаж роботи за фахом не менше трьох років, пройшла стажування протягом трьох місяців, інформацію про яку внесено до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України.

4. Відмовою арбітражного керуючого в проведенні перевірки вважаються:
А) Відсутність арбітражного керуючого під час проведення перевірки у місці, що визначені органом контролю в повідомленні про проведення перевірки або відмова арбітражного керуючого без поважних причин в доступі комісії та інших осіб на територію, до боржника, споруд та інших приміщень боржника, або до приміщення контори (офісу) арбітражного керуючого без поважних причин;
Б) Відсутність арбітражного керуючого під час проведення перевірки

у місці, що визначені органом контролю в повідомленні про проведення перевірки
В) Відсутність арбітражного керуючого під час проведення перевірки у місці, що визначені органом контролю в повідомленні про проведення перевірки; ненадання без поважних причин органу контролю арбітражним керуючим або надання не в повному обсязі документів згідно з переліком; ненадання арбітражним керуючим без поважних причин на письмову вимогу комісії документів, які стосуються предмета перевірки, у разі якщо без цих документів проведення перевірки є неможливим.
Г) Відсутність арбітражного керуючого під час проведення перевірки у місці, що визначені органом контролю в повідомленні про проведення перевірки; ненадання без поважних причин органу контролю арбітражним керуючим або надання не в повному обсязі документів згідно з переліком; ненадання арбітражним керуючим без поважних причин на письмову вимогу комісії документів, які стосуються предмета перевірки, у разі якщо без цих документів проведення перевірки є неможливим; відмова арбітражного керуючого без поважних причин в доступі комісії та інших осіб на територію, до будівель, споруд та інших приміщень боржника, або до приміщення контори (офісу) арбітражного керуючого без поважних причин.

5.Хто є суб'єктом субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства?
А) засновник (учасник, акціонер)
Б) засновник (учасник, акціонер) та керівника боржника.
в) засновник (учасник, акціонер), керівник боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника або головний бухгалтер та інші.

6. Коли стягуються суми субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства та куди включаються і як використовуються:
А) Стягуються лише у випадку доведення до банкрутства та стягненні суми включаюся до складу ліквідаційної маси і можуть бути використані лише для задоволення вимог кредиторів у порядку черговості.
Б) Стягуються лише у процедурі розпорядження майном та стягненні суми включаюся до складу ліквідаційної маси і можуть бути використані лише для задоволення вимог кредиторів у порядку

черговості.
В) Стягуються лише у процедурі санації та стягненні суми включаюся до плану санації і можуть бути використані лише для задоволення вимог кредиторів відповідно до плану санації.
Г) Всі відповіді вірні.

7. Напишіть які види санації передбачені положеннями КУзПБ:
1.
2.

8. Завданнями підготовчого засідання господарського суду є:
1.
2.
3.

9. Мораторій на задоволення вимог кредиторів у процедурі розпорядження майном має наступні особливості:
А) є строковим, обмежує боржника, власника майна боржника, власника корпоративних прав боржника, третіх осіб, на погашення всіх конкурсних вимог кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів. Не застосовується на задоволення вимог кредиторів у випадку, якщо виконавче провадження перебуває на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових вимог.
Б) є строковим, обмежує боржника, власника майна боржника, власника корпоративних прав боржника, третіх осіб, на погашення всіх конкурсних вимог кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, у тому числі на вимоги поточних кредиторів. Не застосовується на задоволення вимог кредиторів у випадку, якщо виконавче провадження перебуває на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових вимог.

В) є безстроковим, Не обмежує: боржника, власника майна боржника, власника корпоративних прав боржника, третіх осіб, на погашення всіх конкурсних вимог кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, Не застосовується на задоволення вимог кредиторів у випадку, якщо виконавче провадження перебуває на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових.

10. Умовами визнання недійсними правочинів боржника у процедурі банкрутства є:

А) Підозрілий період правочинів становить один рік, що передував відкриттю провадження у справі про банкрутство та після відкриття провадження у справі про банкрутство; наявність завдання збитків боржнику або кредиторам
Б) Підозрілий період правочинів становить три роки, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство та після відкриття провадження у справі про банкрутство, і наявність завдання збитків боржнику або кредиторам
В) Підозрілий період правочинів становить 6 місяців, що передував відкриттю провадження у справі про банкрутство та після відкриття провадження у справі про банкрутство; наявність завдання збитків боржнику або кредиторам; боржник виконав майнові зобов'язання раніше встановленого строку.

11. У підсумковому засіданні господарський суд ухвалює одне з таких судових рішень:
А) ухвалу про продовження строку процедури розпорядження майном у межах визначеного кодексом строку; про введення процедури санації та затвердження плану санації; постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.
Б) ухвалу про продовження строку процедури розпорядження майном; про затвердження реєстру вимог кредиторів; про введення процедури санації та затвердження плану санації; постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури;.
В) ухвалу про продовження строку процедури розпорядження майном у межах визначеного кодексом строку; про введення процедури санації та затвердження плану санації; постанову про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури; ухвалу про закриття провадження у справі про банкрутство.

12.Ким розробляється та схвалюється план санації?
А) арбітражним керуючим та схвалюється план санації боржника зборами кредиторів за погодженням його забезпеченими кредиторами
Б) арбітражним керуючим та схвалюється план санації боржника комітетом кредиторів за погодженням його забезпеченими кредиторами
В) арбітражним керуючим або боржником та схвалюється план санації боржника зборами кредиторів за погодженням його забезпеченими кредиторами

13. Які умови відкриття провадження про неплатоспроможність фізичної особи:

А) Розмір прострочених зобов'язань боржника перед кредитором становить не менше ніж 30 розмірів мінімальної заробітної плати. Боржник припинив погашення кредитів чи здійснення інших платежів у розмірі більше ніж 50% місячних платежів за кожним з кредитних або інших зобов'язань впродовж 2 х місяців. У виконавчому провадженні (приватним або державним виконавцем) була винесена постанова про відсутність майна фізичної особи, на яке може бути звернуте стягнення.
Подання боржником декларації про свій майновий стан за 3 роки.
Б) Розмір прострочених зобов'язань боржника перед кредитором становить не менше ніж 30 розмірів мінімальної заробітної плати. Боржник припинив погашення кредитів чи здійснення інших платежів у розмірі більше ніж 50% місячних платежів за кожним з кредитних або інших зобов'язань впродовж 2 х місяців. У виконавчому провадженні (приватним або державним виконавцем) була винесена постанова про відсутність майна фізичної особи, на яке може бути звернуте стягнення.
В) Розмір прострочених зобов'язань боржника перед кредитором становить не менше ніж 30 розмірів мінімальної заробітної плати. Безспірність вимог. Боржник припинив погашення кредитів чи здійснення інших платежів у розмірі більше ніж 50% місячних платежів за кожним з кредитних або інших зобов'язань впродовж 2 х місяців. У виконавчому провадженні (приватним або державним виконавцем) була винесена постанова про відсутність майна фізичної особи, на яке може бути звернуте стягнення. Подання боржником декларації про свій майновий стан за 3 роки.

14. До судових процедур банкрутства фізичної особи-боржника відносять:

А) реструктуризація боргів, визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів, мирова угода.
Б) Реструктуризація боргів, визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів,
В) Реструктуризація боргів, санація, визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів, мирова угода.

15. **Оператором авторизованого електронного майданчика є:**
а) суб'єкт господарювання незалежно від форми власності та підпорядкування, призначений ухвалою господарського суду, що діє від власного імені та на власний ризик, має право використовувати електронний майданчик, підключений до центральної бази даних системи, внаслідок чого отримує можливість здійснювати функції з продажу майна боржника;

Б)суб'єкт господарювання незалежно від форми власності та підпорядкування, що діє від власного імені та на власний ризик, має право використовувати електронний майданчик, підключений до центральної бази даних системи, внаслідок чого отримує можливість здійснювати функції з продажу майна боржника;

В) суб'єкт підприємницької діяльності незалежно від форми власності та підпорядкування, призначений ухвалою господарського суду, що діє від власного імені та на власний ризик, має право використовувати електронний майданчик, підключений до центральної бази даних системи, внаслідок чого отримує можливість здійснювати функції з продажу майна боржника;

16. **До складу ліквідаційної маси банкрута фізичної особи не включається:**

А) житло, яке є єдиним місцем проживання сім'ї боржника (квартира не більше ніж 60 м2 або житловою площею не більше ніж 13,65 м2 на кожного члена сім'ї боржника чи житловий будинок не більше ніж 120 м2) та не є предметом забезпечення; кошти, які перебувають на рахунках у пенсійних фондах та фондах соціального страхування; речі, вартістю не більше ніж 10 розмірів мінімальної заробітної плати, які є неліквідними або дохід від реалізації яких істотно не вплине на задоволення вимог кредиторів.

Б) житло, яке є єдиним місцем проживання сім'ї боржника (квартира не більше ніж 60 м2 або житловою площею не більше ніж 13,65 м2 на кожного члена сім'ї боржника чи житловий будинок не більше ніж 120 м2) та є предметом забезпечення, а також інше майно боржника, на яке згідно із законодавством не може бути звернене стягнення; кошти, які перебувають на рахунках у пенсійних фондах та фондах соціального страхування; речі, вартістю не більше ніж 10 розмірів мінімальної заробітної плати, які є неліквідними або дохід від реалізації яких істотно не вплине на задоволення вимог кредиторів.

В) житло, яке є єдиним місцем проживання сім'ї боржника (квартира не більше ніж 60 м2 або житловою площею не більше ніж 13,65 м2 на кожного члена сім'ї боржника чи житловий будинок не більше ніж 120 м2) та не є предметом забезпечення, а також інше майно боржника, на яке згідно із законодавством не може бути звернене стягнення; кошти, які перебувають на рахунках у пенсійних фондах та фондах соціального страхування; речі, вартістю не більше ніж 10 розмірів мінімальної заробітної плати, які є неліквідними або дохід від реалізації яких істотно не вплине на задоволення вимог кредиторів.

17. Які правові наслідки відкриття провадження у справі про неплатоспроможність для фізичної особи-боржника?

А) вчинення або утримання від вчинення певних дій, заборона боржнику укладати договори, зобов'язання боржника передати майно, інші цінності на зберігання третім особам, накладення арешту на майно боржника, заборона розпоряджатися цінними паперами та нерухомим майном, заборона виїзду за кордон.

Б) вчинення або утримання від вчинення певних дій, заборона боржнику укладати договори, зобов'язання боржника передати майно, інші цінності на зберігання третім особам, накладення арешту на майно боржника, заборона укладати кредитні договори, договори позики, застави розпоряджатися цінними паперами та нерухомим майном, забороняти виїзд за кордон.

В) вчинення або утримання від вчинення певних дій, заборона боржнику укладати договори, зобов'язання боржника передати майно, інші цінності на зберігання третім особам, накладення арешту на майно боржника, заборона укладати кредитні договори, договори позики, застави розпоряджатися цінними паперами та нерухомим майном.

18. **Мораторій на задоволення вимог кредиторів у справі банкрутства фізичної особи вводиться строком на:**

А) на строк плану реструктуризації боргів боржника з моменту його затвердження, але не більше 120 днів

Б) строком на 120 днів, з моменту відкриття провадження у справі про неплатоспроможність.

В) безстроково

19. Які встановлення обмеження стосовно фізичних осіб, які визнаних банкрутом:

А) Протягом п'яти років після визнання фізичної особи банкрутом не може бути відкрито провадження у справі про неплатоспроможність за її заявою; така особа зобов'язана перед укладенням договорів позики, кредитних договорів, договорів поруки чи договорів застави письмово повідомляти про факт своєї неплатоспроможності інші сторони таких договорів; особа не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію, протягом п'яти років після визнання її банкрутом.

Б) Протягом 10 років після визнання фізичної особи банкрутом не може бути відкрито провадження у справі про неплатоспроможність за її заявою; така особа зобов'язана перед укладенням договорів позики, кредитних договорів, договорів поруки чи договорів застави письмово повідомляти про факт своєї неплатоспроможності інші сторони таких договорів; особа не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію, протягом 5 років після визнання її банкрутом.

в) Протягом п'яти років після визнання фізичної особи банкрутом не може бути відкрито провадження у справі про неплатоспроможність за її заявою; така особа зобов'язана перед укладенням договорів позики, кредитних договорів, договорів поруки чи договорів застави письмово повідомляти про факт своєї неплатоспроможності інші сторони таких договорів; особа не може вважатися такою, яка має бездоганну ділову репутацію, протягом трьох років після визнання її банкрутом.

20. У чому різниця продажу цілісного майнового комплексу у процедурі санації від продажу цілісного майнового комплексу у ліквідаційній процедурі

_____

ПИТАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Процедури банкрутства та арбітражне управління», ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Історія виникнення та розвитку конкурсного провадження на території сучасної України.
2. Розвиток сучасного законодавства про банкрутство в Україні.
3. Загальна характеристика джерел регулювання відносин банкрутства (неспроможності).
4. Предмет права банкрутства (неспроможності) та його особливості.
5. Методи регулювання відносин у праві банкрутства (неспроможності)
6. Основні принципи права банкрутства (неспроможності).
7. Місце права банкрутства (неспроможності) в системі національного права.
8. Субсидіарна відповідальність за доведення до банкрутства у праві України
9. Грошові зобов'язання. Вимоги кредиторів, види та підстави їх виникнення.
10. Правова природа неспроможності (банкрутства).
11. Ознаки банкрутства.
12. Загальний порядок провадження у справі про банкрутство.
13. Мораторій на задоволення грошових вимог кредиторів.
14. Загальна характеристика судових процедур, що застосовуються до боржника під час провадження у справі про банкрутство.
15. Поняття та ознаки прихованого, умисного, фіктивного банкрутства.
16. Загальна характеристика учасників провадження у справі про банкрутство.
17. Поняття та видова диференціація учасників справи про банкрутство
18. Сторони справи про банкрутство
19. Роль, склад та функції зборів і комітету кредиторів.
20. Правове становище арбітражного керуючого у справі про банкрутство.
21. Правове становище інших учасників провадження у справі про банкрутство.
22. Розпорядник майна (арбітражний керуючий) та його правове становище в іноземних правових системах.

23. Ознаки банкрутства суб'єкта господарювання, за наявності яких слід вживати заходів із запобігання банкрутству боржника.

24. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника та позасудові процедури.

25. Санація боржника до порушення справи про банкрутство.

26. План санації боржника, строк дії процедури санації боржника.

27. Зміст і ефективність заходів із запобігання банкрутству боржника.

28. Заява про порушення справи про банкрутство, суб'єкти та підстави звернення.

29. Правові наслідки відкриття провадження у справі про банкрутство. Підготовче засідання.

30. Розгляд позовних вимог конкурсних кредиторів до боржника.

31. Визнання недійсними правочинів (договорів) та спростування майнових дій боржника.

32. Застосування процедури розпорядження майном боржника.

33. Права, обов'язки та відповідальність розпорядника майна.

34. Виявлення кредиторів і осіб, які мають бажання взяти участь у санації боржника. Вимоги поточних кредиторів до боржника.

35. Мета завдання попереднього засідання господарського суду.

36. Реєстр вимог кредиторів.

37. Формування комітету кредиторів: повноваження та порядок проведення засідання

38. Закінчення процедури розпорядження майном.

39. Поняття процедури санації.

40. Запровадження процедури санації боржника.

41. Права, обов'язки та відповідальність керуючого санацією.

42. План санації боржника, його схвалення комітетом кредиторів, погодження забезпеченими кредиторами.

43. Характеристика основних способів відновлення платоспроможності боржника.

44. Звіт керуючого санацією, наслідки його розгляду комітетом кредиторів, судом.

45. Банкрутство як юридичний факт. Наслідки визнання боржника банкрутом.

46. Поняття, строки та наслідки ліквідаційної процедури.

47. Задоволення вимог кредиторів: поняття вимог та чергові їх задоволення.

48. Виконання зобов'язань боржника власником майна боржника в ліквідаційній процедурі.

49. Ліквідаційна маса. Оцінка та продаж майна боржника у справі про банкрутство.

50. Порядок задоволення вимог кредиторів при ліквідації банкрута. Звіт ліквідатора.

51. Правила продажу майна боржників: принципи, суб'єкти та законодавче регулювання.

52. Продаж майна в процедурі санації та процедурі ліквідації.

53. Електронні аукціони: поняття та типи.

54. Умови та порядок проведення аукціону з продажу майна боржників.

55. Скасування аукціону та визнання правочинів недійсним.

56. Загальна характеристика особливостей процедури банкрутства окремих категорій боржників.

57. Особливості банкрутства фізичної особи та фізичної особи-підприємця.

58. Підстави та наслідки відкриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи

59. Загальна характеристика судових процедур щодо боржника - фізичної особи

60. Реструктуризація боргів боржника

61. Визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника

62. Наслідки закриття провадження у справі про банкрутство

63. Особливості банкрутства страховиків.

64. Банкрутство професійних учасників капіталу та організованих товарних ринків

65. Банкрутство фермерського господарства та підприємств зайнятих у сільському господарстві

66. Особливості розгляду справ про неплатоспроможність боржників, зайнятих у сільському господарстві

67. Банкрутство державних підприємств та підприємств у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50%

68. Особливості банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності, який є стороною одного або кількох правочинів, вчинених з посиланням на обов'язковість угоди щодо ліквідаційного неттінгу

69. Правове регулювання транскордонного банкрутства.

70. Провадження у справах про банкрутство пов'язаних з іноземною процедурою.

71. Форми процедур пов'язаних з іноземною процедурою банкрутства

72. Транскордонні протоколи у справах про банкрутство

73. Напрями упорядкування транскордонного банкрутства

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ 3
НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ (лекції).....8
ПЛАНИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ 109
Додатки
Банк тестів для самоконтролю здобувачів вищої освіти за темами семінарських занять 124
Питання для екзамену….. 148

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Ольга Олексіївна Квасніцька

ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА ТА АРБІТРАЖНЕ УПРАВЛІННЯ

Методичні вказівки
для самостійної роботи
здобувачів вищої освіти усіх форм навчання
Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра права в Національному університеті «Одеська юридична академія», галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право»

Електронне видання
Ум-друк. арк. 6,7.
Кафедра господарського права і процесу НУ «ОЮА»